

Evaluering af Diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet

6. evalueringsrapport
Modul 6, efterår 2010

Oxford Research A/S
Oktober 2010

Indhold

Kapitel 1. Indledning	6
1.1 Baggrunden for evalueringen	6
1.1.1 Diplomuuddannelsen	7
1.2 Formål og fokus i evalueringen	7
1.3 Vinkler i evalueringen	8
1.4 Rapportens opbygning	8
1.5 Resumé	9
Kapitel 2. De studerende	12
2.1 Geografisk fordeling af optagne studerende	12
2.2 Sammensætning af de studerende	14
2.3 Frafald og frafaldsårsager	15
2.4 Evaluators vurdering	15
Kapitel 3. Modul 6: Indhold, relevans og den afsluttende opgave	17
3.1 Relevans og omsættelighed	18
3.2 Sammenhæng og overgang mellem modul 5 og 6	19
3.3 Indholdet på modul 6 og den afsluttende opgave	20
3.3.1 Forberedelsen til den afsluttende opgave på modul 6	21
3.3.2 Om at arbejde med projektform og problemformuleringer	22
3.3.3 Vejledningen på modul 6	23
3.3.4 Tiden til opgaven	24
3.3.5 Relevans og anvendelighed af opgaven på modul 6	25
3.4 Evaluators vurdering	26
Kapitel 4. Undervisnings- og læringsformer	28
4.1 Praksisnær undervisning	28
4.2 Underviserne på uddannelsen	29
4.3 Pensum	30
4.4 Det faglige niveau på uddannelsen	31
4.5 Eksamen, feedback og karakterer	32
4.5.1 Eksamen på modul 6	32
4.5.2 Feedback på eksamen på modul 5	33
4.5.3 Karakterer	34
4.6 Evaluators vurdering	35
Kapitel 5. Motivation og fællesskab	36
5.1 Motivation	36

5.1.1	Interessen på arbejdspladsen er afgørende for motivationen	37
5.2	Det sociale fællesskab på holdene	38
5.3	Studiegrupper og netværk	38
5.4	Evaluators vurdering	40
Kapitel 6.	Udbytte af uddannelsen.....	41
6.1	De studerendes udbytte af uddannelsen.....	41
6.2	Arbejdspladsens udbytte af uddannelsen.....	43
6.3	Udsatte børn og unges udbytte af uddannelsen	46
6.4	Evaluators vurdering	48
Kapitel 7.	Samlet tilfredshed med uddannelsen	49
7.1	Udbytte vs. indsats.....	51
7.2	Evaluators vurdering	52
Kapitel 8.	Den udvidede studievejledning	54
8.1	Kendskab og brug af den udvidede studievejledning	54
8.2	Kontakt til arbejdspladserne	56
8.3	Evaluators vurdering	58
Kapitel 9.	Vikarpuljen.....	60
9.1	Omfanget af anvendelsen af vikarpuljen.....	60
9.2	Brug af vikarpuljemidlerne	61
9.3	Betydningen af vikarpuljemidlerne	62
9.4	Evaluators vurdering	65
Kapitel 10.	Forsknings og udviklingspuljen	66
10.1	Andel af projekter der opnår støtte	66
10.2	FoU-projekternes anvendelighed på uddannelsen.....	67
10.3	Videndeling af FoU-projekterne	67
10.4	Betydning for tilknyttede undervisere	68
10.5	Evaluators vurdering	69
Bilag 1: Metode og dataindsamling	70	
10.6	Spørgeskemaundersøgelser.....	70
10.6.1	Spørgeskema til studerende	71
10.7	Anvendelse af studie- og registerdata	72
10.8	Kvalitative dybdegående interview	72
10.8.1	Interview med studerende	73
10.8.2	Interview med undervisere	73
10.8.3	Interview med udvidede studievejledere	73

10.9 Observationsstudier	74
Bilag 2: Farvekoder	75
Bilag 3: Evalueringsdesign.....	76

Kapitel 1. Indledning

Nærværende delrapport 6 i evalueringen af den nye mulighed for diplomuddannelse på børne- og ungeområdet har til formål at fremlægge evalueringsresultater vedrørende uddannelsens sjette modul. Det er særligt de studerendes vurdering af indholdet på modul 6 samt betydningen af den samlede uddannelse for de studerendes praksis, arbejdspladsen og slutbrugerne (udsatte børn og unge), der er omdrejningspunktet for rapporten. Derudover fokuserer rapporten på at afdække de studerendes samlede tilfredshed med modul 6 og uddannelsen som helhed.

1.1 Baggrunden for evalueringen

Baggrunden for evalueringen er oprettelsen af en diplomuddannelse rettet mod myndighedssagsbehandlere og leverandører på børne- og ungeområdet. Uddannelsen er oprettet på baggrund af forliget om Anbringelsesreformen, som trådte i kraft 1. januar 2006.

Anbringelsesreformen har til formål at forbedre indsatsen over for udsatte børn og unge og deres forældre. Reformen skal kvalitetssikre indsatsen og føre til færre brudte anbringelsesforløb. Dertil skal indsatsen over for udsatte børn og unge være mere målrettet, og ressourcerne udnyttes bedre. Reformen indeholder en række underordnede emner, som tilsammen skal styrke indsatsen: Bedre inddragelse af familien, tidligere indsats, systematisk sagsbehandling, kvalitet i anbringelsen og i efterværnet og børns retssikkerhed.

Reformen består i overskrifter af lovændringer, pilotprojekt om børne- og ungepolitik i otte kommuner, uddannelsesaktiviteter, informationsaktiviteter, øget kontrol med kommunalbestyrelses indsats og udredningsarbejde om børn og forældres retssikkerhed.

I forliget om Anbringelsesreformen er det fastlagt, at formålet med Anbringelsesreformen blandt andet skal opnås gennem uddannelsesaktiviteter for de medarbejdere, der arbejder med området i kommunerne. Uddannelsesaktiviteterne skal sikre systematik og kvalitet i sagsbehandlingen og indebærer både kortere og længere uddannelsesforløb.

De kortere uddannelsesaktiviteter er udmøntet i en række temadage til politikere og forvaltningschefer, implementeringskurser for sagsbehandlere og afdelingsledere og introduktionskurser for nye sagsbehandlere.

Til længerevarende uddannelsesforløb blev der i reformen afsat en pulje på 10 mio. kroner i 2006, 20 mio. kr. i årene 2007-2009 og 15 mio. i årene herefter. Disse midler er indtil videre udmøntet i to aktiviteter. For det første diplomuddannelsen med fokus på myndighed og leverandør på børne- og ungeområdet¹. For det andet en masteruddannelse i udsatte børn og unge, hvor første optag begyndte på uddannelsen 8. september 2010.

¹ www.social.dk og www.anbringelsesreformen.servicestyrelsen.dk

1.1.1 Diplomuddannelsen

Den nye mulighed for diplomuddannelse på børne- og ungeområdet henvender sig til alle medarbejdere, der arbejder med udsatte børn og unge og deres familier. Uddannelsen tager udgangspunkt i den sociale diplomuddannelse, men afviger fra denne på en række områder:

For det første tager de eksempler og cases, der anvendes på uddannelsen, udgangspunkt i børne- og ungeområdet. For det andet sætter et nyt modul på uddannelsen fokus på det at være leverandør og myndighedssagsbehandler på sociale indsatser for børn og unge. Sidstnævnte indebærer, at målgruppen for uddannelsen spænder vidt fra dagplejemødre over familiekonsulenter til sagsbehandlere i de kommunale forvaltninger.

For det tredje er der en række tilknyttede aktiviteter, som på forskellig vis støtter op om uddannelsen. Et deltagertilskud, en udvidet studievejledning, en vikarpulje med midler til vikardækning for de studerende, der er sagsbehandlere, og en forsknings- og udviklingspulje målrettet underviserne på uddannelsen.

For at få viden om, i hvilken udstrækning den nye mulighed for diplomuddannelse og de tilknyttede støtte- og forskningsaktiviteter bidrager til at styrke indsatsen over for børn, unge og deres familier, har Servicestyrelsen igangsat en evaluering². Nærværende rapport er den sjette devalueringssrapport. Delrapporten har primært fokus på modul 6 på diplomuddannelsen og behandler ligesom tidligere delrapporter også de tilknyttede initiativer.

1.2 Formål og fokus i evalueringen

Evalueringen af den nye mulighed for diplomuddannelse på børne- og ungeområdet sætter fokus på læring og kvalificering af uddannelsen. Evalueringen har således til formål at indsamle viden, der løbende gennem hele evalueringsforløbet kan danne grundlag for udvikling og forbedring af uddannelsen og de initiativer, der knytter sig til uddannelsen.

Som supplement til det lærings- og handlingsorienterede sigte har evalueringen endvidere til formål at vurdere, i hvilken udstrækning uddannelsen og de tilhørende initiativer bidrager til at styrke indsatsen over for udsatte børn og unge og deres familier. Dertil kommer et formål om at undersøge, hvordan uddannelsen og de tilhørende initiativer udvikler sig.

Evalueringen har således et sammensat formål, der trækker på flere forskellige evalueringforståelser. For det første er der tale om en *effektevaluering*, der inddrager effekten af den pågældende indsats. For det andet er der tale om en *procesevaluering*, der sætter fokus på, hvordan processen i indsatsen udvikler og forandrer sig over tid. For det tredje er der tale om en *lærende* eller *formativ evaluering*, der er fremadrettet og sætter fokus på læring og handling³.

Via denne kombination af evalueringstretninger med forskelligartet og relevant viden muliggøres det at udvikle og forbedre uddannelsen og de tilhørende initiativer i en retning, der styrker de studerendes udbytte af uddannelsen og den kommunale indsats på børne- og ungeområdet.

² www.boerneungediplom.dk

³ Dahler-Larsen, Peter & Krogstrup, Katrine (2001) *Tendenser i Evaluering*. Odense Universitetsforlag.

Evalueringsspørgsmålene er:

- Hvordan udvikler uddannelsen og de til uddannelsen tilknyttede initiativer sig?
- Hvad er effekten af uddannelsen og de initiativer, der knytter sig til uddannelsen?
- I hvilken udstrækning bidrager de samlede initiativer til en opkvalificering af de studerende?
- I hvilken udstrækning bidrager de samlede initiativer til at kvalificere indsatsen på børne- og ungeområdet?

På baggrund af evalueringsspørgsmålene er der opstillet en række læringsspørgsmål, som sætter fokus på evalueringens fremadrettede læringsperspektiv. Disse spørgsmål fremgår nedenfor og har tilsammen til formål at uddrage de vigtigste læringsperspektiver fra den indsamlede viden, som kan styrke uddannelsens bidrag til en styrket indsats over for udsatte børn, unge og deres familier.

Læringsspørgsmålene er:

- Hvordan kan uddannelsen og de tilknyttede aktiviteter justeres med henblik på at sikre kendskab og ansøgninger til uddannelsen?
- Hvordan kan uddannelsen og de tilknyttede aktiviteter justeres med henblik på at sikre motivation og fastholdelse på uddannelsen?
- Hvordan kan uddannelsen og de tilknyttede aktiviteter justeres med henblik på at sikre uddannelsens relevans og de studerendes og deres arbejdsplads' udbytte af uddannelsen?

De opstillede evalueringss- og læringsspørgsmål er besvaret og anvendt løbende i evalueringssperioden. Det er følgelig ikke forventningen, at alle elementer kan udfoldes i denne 6. evalueringsrapport. For et samlet overblik over evalueringen af hele uddannelsesforløbet henvises til Hovedrapporten af januar 2010.

1.3 Vinkler i evalueringen

Denne evalueringsrapport har særligt fokus på:

- Indholdet og anvendelsen af modul 6
- Betydningen af uddannelsen for de studerendes praksis, de studerendes arbejdsplads og slutbrugerne (de udsatte børn og unge) samt
- Den samlede tilfredshed med uddannelsen.

Nærværende og 6. evalueringsrapport fokuserer primært på at afdække de studerendes oplevelse og vurdering af modul 6 på diplomuddannelsen og hele uddannelsen som sådan. Derudover nuanceres evalueringens resultater i rapporter med input fra undervisere og studievejledere på uddannelsen.

1.4 Rapportens opbygning

Rapporten er opbygget således, at kapitel 1 indledningsvis præsenterer evalueringens formål og fokus samt samler op på konklusionerne i et resumé. Kapitel 2 beskriver de studerendes baggrund og den geografiske spredning af deltagere på uddannelsen. Kapitlerne 3-7 indeholder evalueringens centrale evalueringsspørgsmål. De sidste kapitler (8, 9 og 10) fokuserer på de tilknyttede initiativer til uddannelsen såsom vikarpuljen, den udvidede studievejledning og FoU-puljen. Der sammenlignes løbende med samme respon-

dentgruppe, da de deltog på modul 1, 2, 3, 4 og 5⁴. Bilag 1 beskriver dataindsamlingen og de metodiske greb, der er anvendt i evalueringen. Bilag 2 indeholder en oversigt over respondentgrupper i evalueringen med farvekoder og benævnelser. Endelig indeholder bilag 3 evalueringsdesignet i skematisk form.

1.5 Resumé

Denne sjette fase i evalueringen af diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet har fokus på modul 6 og ligger dermed i naturlig forlængelse af de fem første evalueringsrapporter, som havde fokus på modulerne 1-5. Der henvises derudover til evalueringens hovedrapport af januar 2010 for en samlet vurdering af uddannelsesforløbet og de tilknyttede initiativer (deltagertilskuddet, vikarpuljen, den udvidede studievejledning og FoU-puljen).

På uddannelsens nye modul 1-hold er der ca. 30 nyoptagne studerende, der alle er fra Metropol i København. Dette vurderes at være det "naturlige" optag på uddannelsen hvert semester. De studerende kommer fortsat fra flere kommuner, og uddannelsen har efter modul 6 spredt sig til 84 % af landets kommuner. Derudover er der tendens til, at de nye studerende på uddannelsen er yngre. Frafaldet er stadig lavt (5,3 %), mens andelen af studerende, der tager orlov, ligger på 16 %. Orlov tages primært på grund af barsel eller for at fokusere på arbejdet i en periode.

I forhold til indholdet af modul 6 viser evalueringen generelt, at de studerende er tilfredse med at arbejde med projektarbejdsformen på modul 5 og 6. De sætter pris på, at de kan arbejde med problemstillinger, der er taget fra deres praksis. Det har en positiv betydning for de studerendes og arbejdspladsernes udbytte af uddannelsen. Derudover vurderer de studerende og underviserne, at overgangen mellem tilrettelæggelse af den afsluttende opgave på modul 5 og gennemførelsen af denne på modul 6 fungerer efter hensigten. Vejledningen på modul 6 vurderes overordnet positivt, og enkelte leverandører fremhæver det positive i at have tilknyttet vejledere, der selv arbejder som leverandører, idet det giver en bedre forståelse af opgaven og tilknytningen til praksis. Fremadrettet vurderer evaluator, at der kan arbejdes med at inddrage projektarbejdsformen tidligere på uddannelsen, idet dette giver de studerende øvelse og tryghed i forhold til arbejdsformen.

Undervisningsformerne på modul 6 vurderes generelt positivt af de studerende. De studerende fremhæver, at undervisningens fokus på praksis og koblingen mellem teori og praksis er medvirkende til at gøre undervisningen nærværende. Flere undervisere peger i den forbindelse på, at diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet er længere fremme på det område end tilsvarende uddannelser. De studerende lægger derudover vægt på, at koblingen mellem teori og praksis skaber dynamik i undervisningen, og det giver god og spændende læring. Eksamen fungerer generelt godt, og de studerende og underviserne er glade for, at eksamensopgaven på modul 6 giver de studerende mulighed for at inddrage egen praksis. Det gør undersøgelserne, der foretages på uddannelsen, nærværende og brugbare for praksis. Herudover fører det til høje karakterer på uddannelsen,

⁴ I nærværende evaluering skal det bemærkes, at studerende, der startede i efteråret 2007, benævnes 'E07', studerende, der startede i foråret 2008, benævnes 'F08', studerende, der startede i efteråret 2008, benævnes 'E08', studerende, der startede i foråret 2009, benævnes 'F09', studerende, der startede i efteråret 2009, benævnes 'E09', mens studerende, der startede på uddannelsen i foråret 2010 benævnes 'F10'. Modul angives med enten 'M1' for modul 1, 'M2' for modul 2, 'M3' for modul 3, 'M4' for modul 4, 'M5' for modul 5 og 'M6' for modul 6.

hvor der på tværs af uddannelsesinstitutionerne på modul 6 er opnået et samlet gennemsnit på 8,1 – det højeste af alle moduler for årgang E07-M1.

Fællesskabet på holdene er også efter modul 6 en markant motiverende faktor til, at de studerende fastholdes og gennemfører uddannelsen. Dette skyldes blandt andet, at alle studerende arbejder inden for børn- og ungeområdet. Men det skyldes også, at de studerende følges ad på uddannelsen. Det skaber kontinuitet i uddannelsen og et trygt læringsrum. Evalueringen viser også, at ledere og kolleger virker som hhv. motivationsfremmere og -hæmmere for de studerende. De fremmer motivationen, hvis de har interesse for uddannelsen og den måde, hvorpå indholdet af uddannelsen kan bruges på arbejdspladserne. Omvendt er det hæmmende, hvis leder og kolleger ikke har interesse for uddannelsesforløbet. Fremadrettet kan arbejdet med at informere de studerendes ledere med fordel fortsætte, idet betydningen af ledernes interesse i uddannelsen er væsentlig.

Udbyttet af uddannelsen for de studerende er positivt. De studerende fremhæver, at de er mere refleksive i deres sagsbehandling, at de generelt har fået en faglig opkvalificering, og flere peger på, at uddannelsen har medført en øget arbejdsglæde. Betydningen i forhold til udsatte børn og unge er følgende, at sagsbehandlingen bliver baseret på evidens i modsætning til subjektive vurderinger. Det er medvirkende til at sætte børn og unges retssikkerhed i højsædet. For arbejdspladserne er udbyttet af uddannelsen mere varieret. Enkelte arbejdspladser arbejder formelt med at videndele, og her når udbyttet af uddannelsen længere end til den enkelte studerende. Kolleger hører om, hvordan de studerende optimerer deres sagsbehandling, og de bliver inspireret af dette, hvilket også kan medføre en ændret sagsbehandling for større andele af målgruppen. Generelt er arbejdspladsernes udbytte af uddannelsen dog mindre. Der kan fremadrettet arbejdes med at styrke den formelle videndeling ved at vise, hvilke positive effekter det kan have at prioritere udvikling og videndeling over den daglige drift. Derudover kan der arbejdes med at klæde de studerende bedre på til at formidle indholdet af uddannelsen til deres arbejdspladser.

Samlet set vurderer de studerende, at uddannelsen og modul 6 fungerer godt. Andelen af studerende, der er meget tilfredse med uddannelsen, har gennem evalueringsforløbet ikke været så højt (44 %) som efter modul 6. Derudover er andelen af studerende, der vil anbefale uddannelsen til andre, høj. Det vidner om, at de studerende efter modul 6 er blevet vidende om, hvilken positiv betydning uddannelsen har for deres sagsbehandling og arbejdsglæde. Generelt vurderer de studerende, at det udbytte, de får af uddannelsen, står mål med den ydede indsats. Enkelte leverandører er dog mindre begejstrede over forholdet mellem indsats og udbytte, idet de peger på den manglende mulighed for at få vikarpuljemidler og uddannelsens særlige målrettethed over for myndigheds-sagsbehandlere.

Den udvidede studievejledning har en vigtig funktion på uddannelsen. Den fungerer som et dagligt bindeled mellem de enkelte moduler og undervisningsgange. Derudover fungerer den som løbende støtte og vejledning til de studerende på uddannelse. Efter modul 6 reflekterer flere studerende over, at de ikke tidligere har tænkt over studievejledningens positive betydning for deres studieforløb. Men efter endt uddannelse er de blevet opmærksomme på det. Derudover er de studerende, der bruger studievejledningen, fortsat tilfredse med denne. Udfordringen for den udvidede studievejledning er fortsat at skabe kontakt til arbejdspladserne og informere om de positive betydninger af løbende arbejde med implementering af uddannelsen for hele afdelingen. Fremadrettet kan der arbejdes med at udarbejde eksempler (cases), hvor positive implementeringsforløb af uddannelsen udfoldes. Derudover kan der arbejdes med at afdække mulighederne for at forpligte lederne til at deltage i kortere arrangementer, hvor implementering af uddannelsen er i fokus.

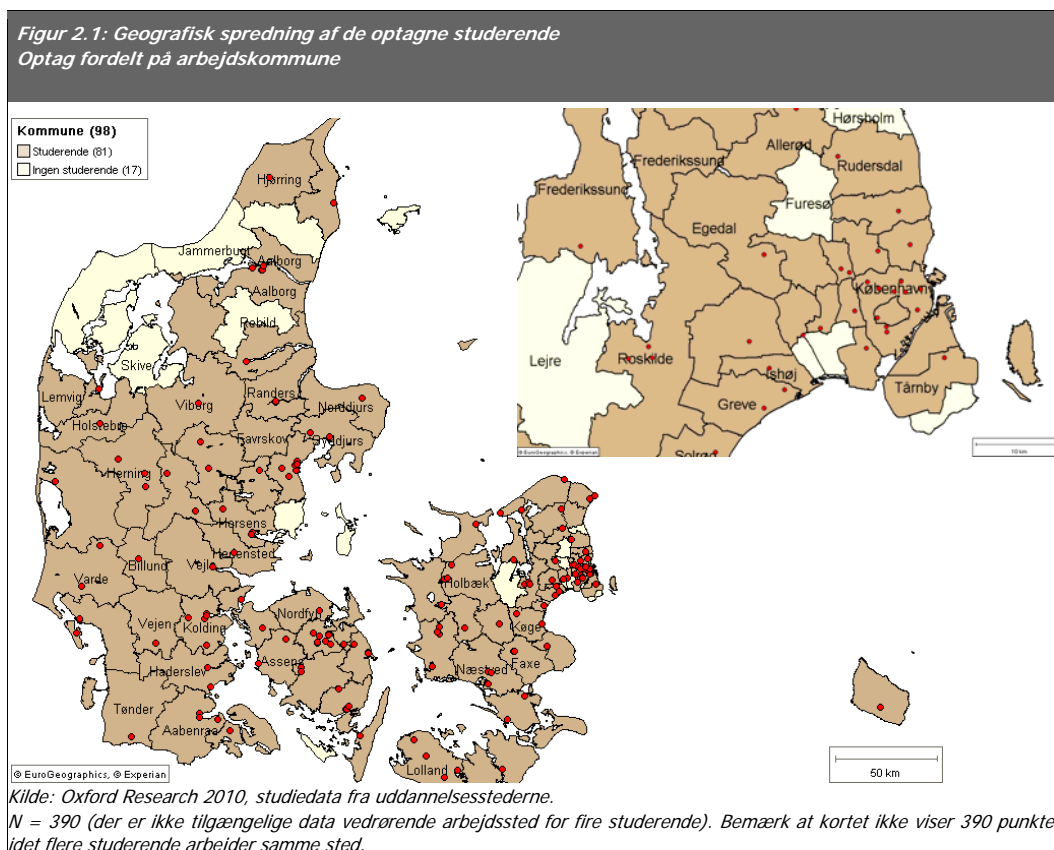
Vikarpuljen benyttes af de studerende, der har mulighed for at søge denne. Ca. 85 % af de studerende, der har mulighed for at søge denne, gør det på modul 1, og flere kommer til efterfølgende. 70 % af de studerende, der modtager vikarpuljemidler, oplever, at midlerne aflaster dem i deres daglige arbejde. Evaluator hæfter sig dog ved, at 30 % af de studerende, der modtager vikarpuljemidler, ikke oplever dette som aflastende. Dette skyldes ifølge de studerende primært, at midlerne anvendes til andre formål i organisationen eller til indsatser, der ikke aflaster de studerende. Evaluator anbefaler, at der arbejdes med at informere arbejdspladserne om de forhold, som de studerende vurderer som aflastende, og henviser til Hovedrapporten af januar 2010 for en yderligere uddybning. Udfordringen med vikarpuljen er fortsat, at leverandørerne ikke har mulighed for at søge denne. Leverandørerne på uddannelsen oplever distinktionen som frustrerende, og de ønsker mere information omkring, hvorfor nogle studerende prioriteres over andre. Det er i lige så høj grad følelsen af at blive nedprioriteret, som det er de manglende midler, der frustrerer disse studerende. I dag er forholdene omkring vikarpuljemidlerne ændret, så også de studerende, der arbejder som leverandører, kan søge om vikarpuljemidler.

FoU-puljen har til dags dato resulteret i 12 projekter. Af disse er fire afsluttet, mens et er i opstartsfasen. Evalueringen peger på, at FoU-projekterne i stigende grad anvendes på uddannelsen, og at det primært er de gennemgående undervisere, der har kendskab til og anvender FoU-projekterne. Derudover består videndelingen om FoU-projekterne primært af FoU-dage, hvor undervisere og forskere samles for at drøfte erfaringer, potentialer og barrierer. Fremadrettet kan der arbejdes med, hvordan undervisere (gennemgående som eksterne) løbende informeres om FoU-projekters progression og mulighed for inddragelsen på uddannelsen. Undervisere på uddannelsen, der indgår i FoU-projekter, fremhæver, at deltagelse i FoU-projekter ikke kun medvirker til en opkvalificering af deres kompetencer, men derudover er medvirkende til at forøge arbejdsglæden hos underviserne. Evaluator vurderer, at det er positivt, at FoU-puljen er medvirkende til at udvikle og etablere uddannelsesmateriale, opkvalificere undervisere og forøge deres arbejdsglæde. FoU-puljen kan fremadrettet fortsat medvirke til at have denne brede og positive betydning for uddannelsen.

Kapitel 2. De studerende

2.1 Geografisk fordeling af optagne studerende

Figur 2.1 viser den geografiske fordeling af de optagne studerende fordelt på kommuner. Det vil sige, hvor de studerendes arbejdssted er beliggende. Figuren dækker over, at der blev optaget 129 studerende i efteråret 2007, 82 studerende i foråret 2008, 64 studerende i efteråret 2008, 30 studerende i foråret 2009, 59 studerende i efteråret 2009 samt 26 studerende i foråret 2010.

I foråret 2010 er der oprettet hold på Metropol. Det er dermed primært i Københavnsområdet, at der er kommet flere studerende til i foråret 2010. Dog har Metropol et relativt stort rekrutteringsopland, hvilket eksemplificeres ved, at 8 af de nye studerende på hold 1 i foråret 2010 kommer fra Lolland Kommune. Dermed er det ikke kun i den umiddelbare nære tilknytning til Hovedstadsområdet, at Metropol tiltrækker studerende, men fra hele Sjælland og den sydlige del af det østlige Danmark.

Nedenstående tabel 2.1 samt figur 2.1 viser, hvilke kommuner der har (eller har haft) indskrevet studerende på uddannelsen, og hvilke kommuner der ikke har indskrevet studerende på uddannelsen.

På F10-M1 er der studerende fra én ny kommune: Ballerup Kommune. Samlet set er der 84 % af landets kommuner, der har eller har haft studerende på uddannelsen.

Tabel 2.1: Studerende fordelt på arbejdskommune			
Studerende på uddannelsen			Ikke studerende på uddannelsen
Albertslund	Herning	Ringkøbing-Skjern	Brøndby
Allerød	Hillerød	Ringsted	Brønderslev
Assens	Hjørring	Roskilde	Dragør
Ballerup	Holbæk	Rudersdal	Furesø
Billund	Holstebro	Rødovre	Hørsholm
Bornholm	Horsens	Silkeborg	Jammerbugt
Egedal	Hvidovre	Skanderborg	Lejre
Esbjerg	Høje Tåstrup	Slagelse	Læsø
Fanø	Ikast-Brande	Solrød	Morsø
Favrskov	Ishøj	Sorø	Odder
Faxe	Kalundborg	Stevns	Rebild
Fredensborg	Kerteminde	Struer	Samsø
Fredericia	Kolding	Svendborg	Skive
Frederiksberg	København	Syddjurs	Thisted
Frederikshavn	Køge	Sønderborg	Vallensbæk
Frederikssund	Langeland	Tønder	Ærø
Faaborg-Midtfyn	Lemvig	Tårnby	
Gentofte	Lolland	Varde	
Gladsaxe	Lyngby Tårnbæk	Vejen	
Glostrup	Mariagerfjord	Vejle	
Greve	Middelfart	Vesthimmerland	
Gribskov	Norddjurs	Viborg	
Guldborgsund	Nordfyns	Vordingborg	
Haderslev	Nyborg	Åbenrå	
Halsnæs	Næstved	Ålborg	
Hedensted	Odense	Århus	
Helsingør	Odsherred		
Herlev	Randers		
I alt 82			I alt 16
<i>Kilde: Data fra uddannelsesstederne.</i>			
<i>Note: Opgørelsen er baseret på oplysninger, som er indgivet ved optagelse på uddannelsen og angiver kommunen, hvor den studerendes arbejdssted er placeret.</i>			

2.2 Sammensætning af de studerende

I forbindelse med afrapporteringen af sammensætningen af de studerende er data baseret på den kvantitative spørgeskemaundersøgelse blandt de studerende.

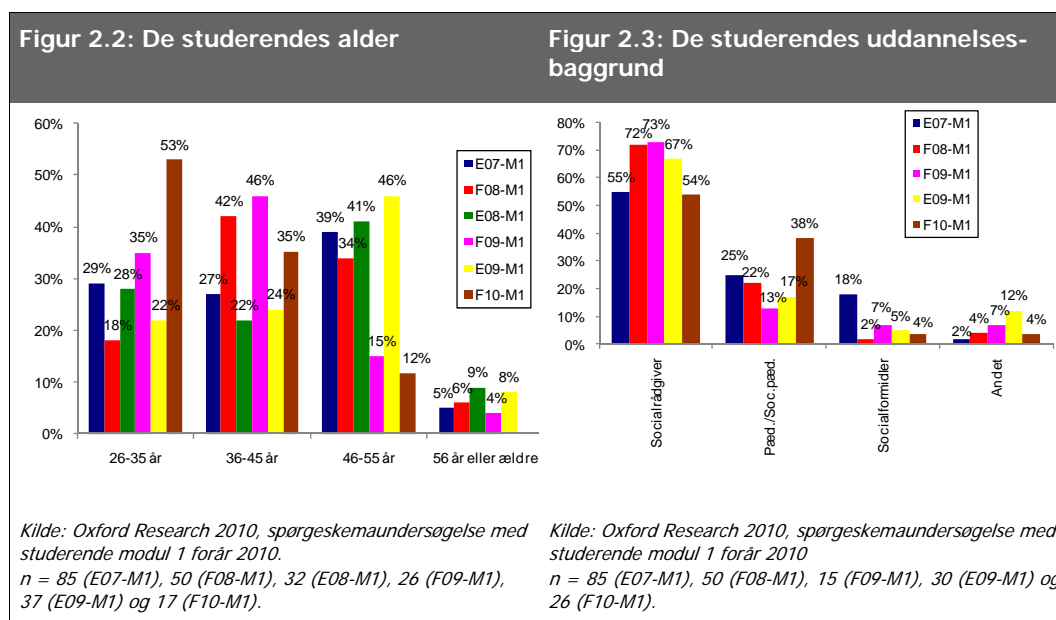
Fordelingen af de studerende på myndigheds- og leverandørniveau på modul 1 har fra efteråret 2007 til efteråret 2009 været kendetegnet ved en 70-30 fordeling. Dette er også tilfældet for modul 1 i foråret 2010, hvilket således vidner om, at fordelingen mellem myndigheds-sagsbehandlere og leverandører er relativt stabil på tværs af årgange.

Andelen af ledere, der starter på uddannelsen, var i efteråret 2007 på 9 %, i foråret 2008 på 6 %, i efteråret 2008 på 9 %, i foråret 2009 8 %, mens den i efteråret 2009 lå på 2 %. I foråret 2010 er der ingen ledere blandt de nye studerende på uddannelsen. Det tyder således på, at andelen af ledere på uddannelsen er faldende.

Andelen af mænd, der er optaget på uddannelsen, har tidligere på uddannelsen ligget jævnt omkring de 10 %. På modul 1 i foråret 2010 er andelen af mænd 4 %.

Det fremgår af nedenstående figur 2.2, at hovedparten af de studerende er mellem 36-55 år. På modul 1 i foråret 2010 er andelen af yngre studerende (26-35 år) dog markant højere, end den tidligere har været på uddannelsen. Det indikerer, at de studerende, der starter på uddannelsen, bliver yngre.

Nedenstående figur 2.3 viser, at størstedelen af de studerende stadig har en uddannelsesbaggrund som socialrådgiver.⁵ Dog er F10-M1 karakteriseret ved en større andel af studerende med uddannelsesbaggrund som pædagog eller socialpædagog i forhold til tidligere årgange på uddannelsen.

⁵ Det er ikke muligt at sammenligne de studerendes uddannelsesbaggrund for efteråret 2008 med de andre årgange, idet uddannelsesstederne ikke havde udleveret oplysninger herom for modul 1.

2.3 Frafald og frafaldsårsager

Ud af de 390 studerende, som sammenlagt er blevet optaget på uddannelsen siden 2007, er 21 studerende frafaldet uddannelsen (forår 2010). Dette svarer til en frafaldsprocent på 5,3 %. Årsagsforklaringerne på frafaldet er forskellige. Nogle føler sig nødsaget til at prioritere arbejdet i stedet for uddannelsen, for en del skyldes det personlige årsager, og for enkelte passer uddannelsen ikke til deres behov eller forventninger.

Det kan endvidere konstateres, at der ifølge tilgængelige data i foråret 2010 i alt er 62 studerende, der har orlov fra uddannelsen (svarende til 16 % af de studerende). Begrundelsen for orlov er primært, at der er tale om barselorlov eller om orlov fra studiet for primært at have fokus på arbejdet i en periode.

Der er således fortsat tale om et lavt frafald på uddannelsen. Derudover er andelen af studerende, der tager orlov fra uddannelsen, på et niveau, der vurderes til at være forventeligt, når der tages hensyn til målgruppens demografiske sammensætning⁶. Det betyder, at evalueringsrapporten i det følgende vil have fokus på indholdet og betydningen af uddannelsen og modul 6 og ikke fokusere yderligere på henholdsvis frafald og fastholdelse.

2.4 Evaluators vurdering

Fra kapitlet fremgår følgende:

- Der er i foråret 2010 sket et fald i antallet af optagne studerende på uddannelsen i forhold til efteråret 2009. Fra 59 studerende i efteråret 2009 til 26 studerende i foråret 2010. Dette vurderes at være omkring det "naturlige" antal studerende, der starter på uddannelsen pr. semester. Det er primært, når andre uddannelsesinstitutioner end Metropol starter nye hold, at det samlede antal af studerende på uddannelse yderligere forøges.
- Der er fortsat en positiv udvikling i forhold til at sikre en fornuftig geografisk spredning af de studerendes arbejdskommuner, om end den med opstarten af de seneste årgange er mindre.
- Der er fortsat stor spredning på de studerendes alder, hvor de fleste studerende er i aldersgruppen 36-55 år. Der er dog tendens til, at nye årgange på uddannelsen består af flere yngre studerende.
- Den største andel af de studerende er fortsat myndighedssagsbehandlere, mens andelen af studerende, der er leverandører, er ca. 30 %.
- Der er ca. 10 % mænd og 90 % kvinder på uddannelsen.
- Der er et lavt frafald på 5,3 % (forår 2010).
- Der er ca. 16 % af de studerende, der tager orlov. Orlov tages primært af hensyn til barsel eller af hensyn til arbejdspresset.

Evaluator hæfter sig ved, at antallet af studerende, der starter på uddannelsen, ligger relativt stabilt på ca. 30 studerende. Dette består primært af nye studerende fra Metropol evt. suppleret af nye hold på UC Lillebælt og UC Vest. Det er primært, når også VIA UC opretter nye hold, at antallet af nye studerende på uddannelsen forøges. Derudover hæfter evaluator sig ved, at andelen af studerende, der tager orlov på det seneste modul, er

⁶ Her forstået som en relativ stor andel kvinder i den fødedygtige alder.

steget fra 12 % til 16 %. Dette er et forhold, det fremadrettet er værd at være opmærksom på – både andelen af studerende, der tager orlov, og hvorfor de tager orlov.

Kapitel 3. Modul 6: Indhold, relevans og den afsluttende opgave

Diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet består ligesom den sociale diplomuddannelse af 6 moduler. Overskrifterne på de 6 moduler fremgår af den øverste tekstboks her på siden. De studerende gennemfører et modul hvert halvår, og således tager uddannelsen 3 år. Uddannelsens første årgang har gennemført modul 6 i foråret 2010.

Dette kapitel handler om, hvorvidt indholdet på modul 6 er relevant, spændende og brugbart i forhold til de studerendes afsluttende projekt og videre i relation til deres daglige arbejde. Det undersøges, om de studerende følte sig forberedte til at skrive den afsluttende opgave, om vejledningen fungerede hensigtsmæssigt, og hvordan rammerne for opgaveskrivningen generelt fungerede. Der til kommer også sammenhængen mellem modul 5 og modul 6.

Kapitlet peger fremad og skal dermed medvirke til at udvikle uddannelsens modul 6. Resultater og diskussioner i dette afsnit bygger på spørgeskemaundersøgelsen med de studerende, observation af undervisningen og interview med studerende, undervisere og udvidede studievejledere.

Omdrejningspunktet på modul 6 er de studerendes afsluttende projekt, der tager sit udgangspunkt i de studerendes praksis fra børne- og ungeområdet. På modulet er der fem fokusområder, som alle knytter sig til opgaveskrivningen. Disse emner er oplyst i tekstboksen nederst til højre på siden.

Uddannelsens 6 moduler

1. Videnskabsteori og teorier om sociale forhold
2. Teoretiske perspektiver i socialt arbejde med udsatte børn, unge og familier
3. Metoder i arbejdet med udsatte børn, unge og familier
4. Sagsbehandler og leverandør på børne- og ungeområdet
5. Projekt- og udviklingsarbejde, dokumentation og evaluering
6. Afgangprojekt udarbejdet med udgangspunkt i de studerendes praksis fra børne- og familieområdet

Kilde: www.boerneungediplom.dk

Emner på modul 6:

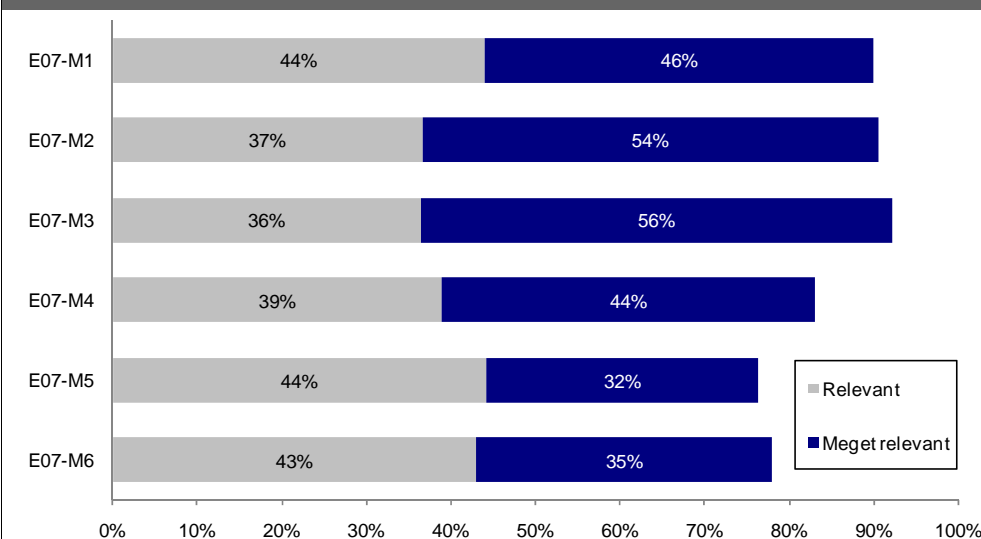
- Intro til modulet (formelle krav til projektet, metodevalg, status på problemformuleringen)
- Projektreporten (etablering af problemformulering, metodeovervejelser, afgrænsning og begrundelse, tidsplan)
- Analyse af data og kvalitetssikring (spørgeteknik ved anvendelse af kvalitative og kvantitative data, analyse af kvalitative og kvantitative data, analysestrategi, kvalitetssikring)
- Opgaveseminar (fremlæggelse, opponering)
- Vejledning (før og under opgaveskrivning)

Kilde: www.boerneungediplom.dk

3.1 Relevans og omsættelighed

Figur 3.1 viser de studerendes vurdering af relevansen af modulerne efter hvert enkelt modul. På modul 6 er der 43 % af de studerende, der svarer, at modulet er relevant, mens 35 % svarer, at det er meget relevant. I alt svarer 78 % af de studerende, at modulet er relevant i forhold til deres daglige arbejde.

Figur 3.1: Hvordan vurderer de studerende relevansen af de forskellige moduler i forhold til deres daglige arbejde?

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse med studerende.

n = 46-48 (E07-M1), 57-58 (E07-M2), 49-51 (E07-M3), 57-58 (E07-M4), 46-48 (E07-M5) og 35-36 (E07-M6).

Note: Procentfordelingerne er et gennemsnit af en vurdering af relevansen af de enkelte temaer på det pågældende modul.

Evalueringen peger på, at der ikke er nogen væsentlig udvikling at spore fra modul 5 til modul 6. Billedet er således fortsat, at de studerende finder de tidlige moduler i uddannelsen mere relevante end de senere. Det skal dog understreges, at relevansen af modulet for de studerendes daglige arbejde generelt vurderes højt. Evaluatoren hæfter sig ved, at der ikke er en stigning i relevans på modul 6, selvom de studerende skriver opgave om et selvvalgt emne. En mulig forklaring herpå er, at selve disciplinen 'videnskabelig opgaveskrivning' ikke er direkte relevant for alle studerende, selvom de har valgt et emne, der knytter sig til deres daglige arbejde. Evalueringen af modul 6 peger på, at der kan være divergerende holdninger til afslutningsprojektets relevans, hvilket citaterne herunder illustrerer.

Studerende om relevansen af afslutningsprojektet

- "På modul 5 og 6 skulle vi lave en undersøgelse. Det er ikke noget, jeg anvender i min dagligdag. På den måde er formen ikke relevant for mig" (studerende).

- "Der har været god sammenhæng mellem teori og praksis. Det er dejligt, at man kan vælge en problemstilling fra ens egen hverdag. Det gør, at det bliver aktuelt" (studerende).

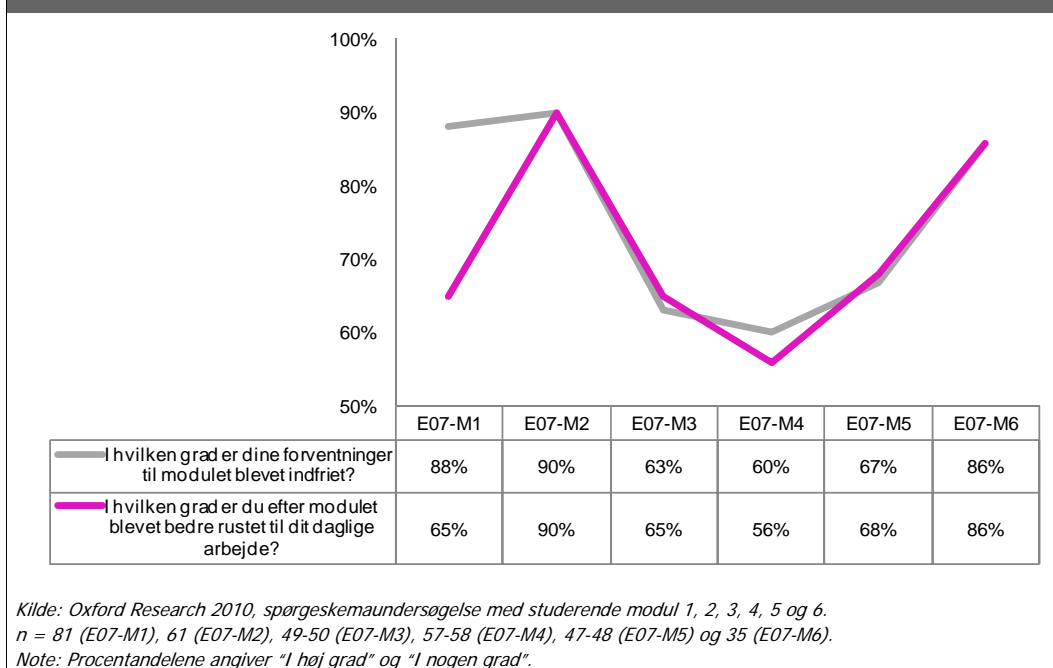
Det første citat påpeger, at selve disciplinen er for fjern fra den studerendes hverdag, mens det andet citat udtrykker glæde ved, at de studerende selv vælger problemstilling,

og at de kan arbejde med noget fra deres hverdag. Generelt vurderer evaluatoren, at de studerende er tilfredse med muligheden for at arbejde med en selvvalgt problemstilling, og den relevans modulet skaber i forhold til deres daglige arbejde.

Muligheden for selvvalgt problemstilling kan på samme måde være med til at forklare, at de studerende i højere grad vurderer, at modul 6 er omsætteligt og anvendeligt på deres daglige arbejde. Figur 3.2 illustrerer, hvordan de studerende på den første årgang (E07) vurderer omsætteligheden af de seks moduler. Generelt er billedet positivt, men som figur 3.2 tydeliggør, er der variation modulerne imellem. En relativ stor andel af de studerende (86 %) angiver, at modul 6 'i høj grad' eller 'i nogen grad' kan omsættes og anvendes i det daglige arbejde. Kun på modul 2 er andelen større. Som det senere behandles, handler den positive vurdering af omsætteligheden på modul 6 om, at de studerende skriver den afsluttende opgave på modul 6 med udgangspunkt i et problem eller et forhold på deres arbejdsplads, og omsætteligheden og relationen til deres praksis er derfor meget direkte på modul 6.

Derudover viser figur 3.2, at de studerendes forventninger til modul 6 generelt er blevet indfriet – og i markant højere grad end de seneste moduler (86 % vurderer at deres forventninger 'i høj grad' eller 'i nogen grad' er blevet indfriet).

Figur 3.2: Omsættelighed og anvendelse på arbejdet for de enkelte moduler

3.2 Sammenhæng og overgang mellem modul 5 og 6

Evalueringen viser (jf. figur 3.2), at der er en positiv udvikling i omsætteligheden af uddannelsen fra modul 5 til modul 6. Forklaringen på denne udvikling kan blandt andet findes i sammenhængen mellem modul 5 og 6. I de kvalitative interview nævner flere studerende, at de er glade for den sammenhæng, der skabes mellem de to moduler, hvilket fremgår af nedenstående citater.

Studerende om sammenhængen mellem modul 5 og 6

- *"Overgangen mellem modul 5 og 6 har været rigtig god. Det er godt at have gennemarbejdet sin problemformulering på modul 5 og så gå direkte i gang med undersøgelsen på modul 6"* (studerende).
- *"Jeg synes, at opgaveprocessen har været god, og jeg synes, at det var fint, at vi allerede på 5. semester fik at vide, at det er en god idé at tænke over, hvad man skal skrive om på 6. semester, for så kan man allerede starte på sin opgave"* (studerende).
- *"Modul 5 rykkede mig ikke meget, før det kom i sammenhæng med modul 6"* (studerende).

Hvor flere studerende havde vanskeligt ved at se anvendeligheden af modul 5, kan de nu se, hvordan det arbejde, de påbegyndte på modul 5, udmønter sig i en konkret undersøgelse med relevans for deres praksis. I og med at modul 5 og 6 i så høj grad hænger sammen, er det derfor væsentligt at vurdere de to modulers omsættelighed i et sammenhængende perspektiv. Da modul 5 ikke kan betragtes som 'færdiggjort', når det afsluttes, må det trække i positiv retning, at de studerende i markant højere grad finder det sammenhængende modul 6 anvendeligt. Underviserne er af samme opfattelse, hvilket de kvalitative interview viser. Undervisernes opfattelse er også, at modul 5 og 6 "hænger sammen", "koblingen har været rigtig god" og "overgangen var en rigtig god idé og fungerede efter hensigten".

Det skal dog bemærkes, at enkelte studerende ikke fik den oplevelse, som ellers er gennemgående omkring relationen mellem modul 5 og 6. Disse studerende oplevede, at deres arbejde på modul 5 ikke kunne bruges på modul 6. Det medførte, at de studerende kom "bagud" i forløbet i forhold til de andre, og det var langt sværere at komme igennem opgaven på modul 6. Tekstboksen viser et eksempel på dette.

Studerende om sammenhængen mellem modul 5 og 6

- *"Jeg kunne ikke bruge det arbejde med projektdesignet, som jeg havde lavet på modul 5. Og det var jo meningen. Jeg tænker, at det kunne være rigtig godt, hvis designet i modul 5 ikke er så vigtigt, at man øver sig lidt mere på modul 5. Designet er en ting, men det er ikke det hele, man skal på modul 6. Det skulle have været mere klart, hvad man skulle lave på modul 6"* (studerende).

Flere studerende anbefaler, ligesom visse undervisere, at der skal mere øvelse til. Det uddybes yderligere i afsnit 3.3.2. Evaluator hæfter sig i relation til sammenhængen mellem modul 5 og 6 ved, at det er vigtigt at sikre, at de studerende allerede på modul 5 får en god start på projektopgaven. Det kan gøres ved at sikre en klar distinktion mellem, hvad der indgår i tilrettelæggelsen af undersøgelsen på modul 5 og gennemførelsen af denne på modul 6.

3.3 Indholdet på modul 6 og den afsluttende opgave

Som nævnt i indledningen til dette kapitel adskiller modul 6 sig fra de tidligere moduler, fordi der er fokus på vejledning, opgaveskrivning og redskaber hertil. Således er der på modulet kun begrænset undervisningsaktivitet. Evaluator stiller derfor skarpt på, om de studerende føler sig rustet til at skrive den afsluttende opgave, og om de har oplevet, at de har fået den vejledning og de redskaber, de har haft behov for.

Hvad angår den fælles undervisning og vejledning på modul 6, viser evalueringen, at modulet for de fleste studerendes vedkommende har virket godt og givet de studerende et godt udbytte, jf. nedenstående tekstboks.

Studerende om indholdet på modul 6

- *"Altså, der var ikke så meget undervisning på modul 6, og det var fint nok. Selve modulet og den måde, de har guidet og vejledt os, kan man ikke klage over. Det har kun været positivt"* (studerende).

- *"Uddannelsen som helhed har været rigtig god, men modul 6 har ikke været godt. Det var forvirrende og ikke sammenhængende. Det var lidt et halvdesperat forsøg på at lære os nogle glemte ting"* (studerende).

- *"Undervisningen har været fin og relevant i forhold til vores opgave. I forhold til undervisningen har det virket en lille smule desperat, at vi skulle have alt for mange informationer på alt for lidt tid"* (studerende).

Enkelte studerende oplevede dog, at modulet indeholdt gentagelser, og at det var et forsinket forsøg på at få de elementer med, som var blevet nedprioriteret tidligere på uddannelsen. Dette kan skyldes, at nogle uddannelsessteder har brugt modul 6 som mulighed for at skærpe de elementer, som underviserne kan mærke, de studerende mangler for at klare opgaven på modul 6. Ideen og hensigten er derfor god, men det virker ikke godt for alle studerende. Det er evaluators vurdering, at forholdet kan forbedres ved at sætte rammerne mere klart for modul 6, så de studerende er mere bevidste om, hvad det er de skal med undervisningen på modul 6.

3.3.1 Forberedelsen til den afsluttende opgave på modul 6

Med hensyn til forberedelsen til opgaven på modul 6 er billedet generelt positivt, og de studerende udtrykker i de kvalitative interview, at de føler sig forberedte til opgaven. Nogle studerende oplever dog, at de har manglet noget information og vejledning. I den forbindelse er der også studerende, der efterspørger lignende opgaver som eksempler på form og indhold. Dette har ikke været muligt på denne første årgang på uddannelsen, men det kan fremadrettet være en mulighed at vise eksempler på færdige opgaver til inspiration til de studerende. Det kan give usikre studerende mere tryghed i forhold til opgaven.

Nedenstående citater illustrerer de studerendes forskellige oplevelser af, hvor forberedte de var på at skrive den afsluttende opgave på modul 6.

Studerende om parathed til opgaven på modul 6

- *"Opgaveseminaret var rigtig godt, fordi det var sparket til at komme i gang. Der fandt man ud af, hvad man skulle i gang med dagen efter, og der blev det konkret og operationaliserbart"* (studerende).

- *"Det var frustrerende ift. til opgaveskrivningen, da vi ikke rigtig vidste, hvad der blev forventet. Jeg vil ønske, at de på det næste hold får noget mere information omkring opbygningen af projektet. Hvad er det for nogle overordnede ting, det skal indeholde. Samfundsmæssigt, teoretisk, behandlingsmetoder. Og hvor meget det forskellige skal vægte"* (studerende).

Underviserne oplever generelt, at modul 6 har fungeret hensigtsmæssigt. Flere undervisere peger dog på flere områder, der kan være med til at forbedre de studerendes oplevelse af arbejdet med opgaven på modul 6, jf. nedenstående tekstboks.

Undervisere om det at forberede de studerende til opgaven på modul 6

- *"Generelt skal der være mere tid til den individuelle vejledning. Og mere fokus på analyse og projektformen"* (underviser)
- *"Det handler om formen, der skal være mere træning, flere øvelsesopgaver konkret i dataindsamling, hellere mere øvelse end mere undervisning. Det er det, de har brug for"* (underviser).
- *"Der skal være mere om rollen som forsker i egen organisation. Folk har svært ved at forholde sig distanceret til egen faglighed og organisation. Det er en generel problemstilling. Vi underviser i det, men det bør skærpes"* (underviser).

En underviser peger således på, at der fremadrettet kan være mere fokus på den svære øvelse, det er at være forsker/undersøger i egen organisation. En anden underviser peger på, at der kan sættes mere fokus på øvelse og vurderer, at der skal konkrete øvelsesopgaver til, før de studerende bliver tryggede ved dataindsamling og analyse.

Evaluators vurderer, at der fremadrettet kan arbejdes med at informere de studerende om indholdet og formen af eksamensopgaven via eksempler på tidligere opgaver. Derudover hæfter evaluatoren sig ved, at der fremadrettet kan arbejdes på at sikre, at de studerende får den information og vejledning i opgaveskrivningen, som de behøver, og at der fokuseres på rollen som forsker i egen organisation, som de studerende varetager i modul 6.

3.3.2 Om at arbejde med projektform og problemformuleringer

Evalueringen af modul 6 viser, at det at arbejde med en problemformulering, som de studerende gør i forbindelse med den afsluttende opgave på modul 6, er en udfordring for en del af de studerende. Flere studerende har svært ved at etablere en problemformulering og koble de lærte metoder op på denne gennem en operationalisering. Evalueringen af modul 5 viste også, at de studerende havde udfordringer i forhold til at få etableret en problemformulering og tilrettelægge, hvorledes denne kunne operationaliseres på modul 6.

Evalueringen af modul 6 peger også på, at flere studerende er meget positive over for arbejdet med projektformen, hvor de studerende selv formulerer problemet, de skal arbejde med. Det giver nærhed til praksis og mulighed for at vælge en relevant problematik, man finder særligt spændende at dykke ned i, jf. nedenstående tekstboks.

Studerende om projektformen

- *"Arbejdet med projektformen og arbejdet med en problemformulering har været rigtig godt. Man kommer i dybden og opdager noget nyt, og det er spændende"* (studerende).
- *"Jeg synes, det var fint at arbejde med projektformen, men det var ærgerligt, at det var første gang, vi prøvede det. Jeg kunne godt have tænkt mig, at vi havde prøvet det før. At man havde haft en lignende opgave før"* (studerende).

Flere studerende peger på, at arbejdet med projektformen er interessant og givtigt, men at det er mindre hensigtsmæssigt, at det først er på modul 5 og 6, at de første gang stifter bekendtskab med denne type af opgaver.

Underviserne er også opmærksomme på forholdet, og flere ønsker at introducere de studerende til projektarbejdsformen tidligere på uddannelsen. Netop fordi det at arbejde med at opstille en problemformulering kræver øvelse. For nogle studerende virker det overvældende, og det kan være svært at nå at lære på modul 6, jf. tekstboksen.

Undervisere om projektformen og problemformuleringsarbejdet

- *"De [studerende] har svært ved problemformuleringen, jf. at det er første gang for dem. Til næste gang vil jeg meget gerne have, at de studerende tidligt laver en problemformulering, så det er den, der bliver omdrejningspunktet for hele modul 6"* (underviser).

- *"Jeg tror, vi skal introducere de studerende til projektarbejdet og projektformen i starten af modul 5 og genopfriske det i starten af modul 6. Man kunne godt arbejde med problemorienterede opgaver tidligere på uddannelsen"* (underviser).

På UC Vest bruger de projektformen, og de arbejder med problemformuleringer tidligere på uddannelsens modul 1-3. Det betyder, at de studerende på UC Vest er bedre rustet til opgaven på modul 6, og underviserne oplever ikke, at der er store problemer med at arbejde med projektformen i den afsluttende opgave.

Det er evaluators vurdering, at projektarbejdsformen er hensigtsmæssig i udarbejdelsen af eksamensopgaven på modul 5 og 6. Den giver de studerende mulighed for at dykke ned i praksis, og det skaber gode resultater og relevante opgaver og læringsforløb for de studerende. Evaluator hæfter sig dog ved, at evalueringen også peger på, at de studerendes oplevelse kan forbedres. Eksempelvis er erfaringerne med at arbejde løbende med projektarbejdsformen som på UC Vest positive. De studerende er bedre rustet til den afsluttende eksamensopgave og sætter pris på, at arbejdsformen ikke er ukendt og ny. Dette kunne være en praksis, der kan sprede sig til andre uddannelsesinstitutioner, der udbyder diplomuddannelsen.

3.3.3 Vejledningen på modul 6

Vejledning af de studerende er et centralt aspekt af modul 6. Evalueringen af modulet peger på, at de studerende primært angiver, at deres vejleder har været god til at hjælpe dem i retning af et emne, der havde relevans for deres dagligdag. For flere studerende er dette en væsentlig årsag til, at deres opgave blev anvendelig i praksis. Andre studerende fremhæver, at vejledningen har været god og har kvalificeret de opgaver, der er blevet produceret. Tekstboksen viser eksempler på begge forhold.

Studerende om emnevalg i samarbejde med vejlederen

- *"Oprindeligt ville jeg have skrevet om noget andet, men det var ret fjernt fra min dagligdag. Det var i en snak med min vejleder, at jeg nåede frem til et emne, der lå tættere på min hverdag. Jeg synes, at jeg gennem hele forløbet har fået god og relevant vejledning, og jeg har fået den, når jeg har haft brug for den"* (studerende).

- *"Vejledningen til opgaveskrivning er fantastisk. Det er en faglig sparring, og det er super kompetente vejledere, der gav mig tips til undersøgelser og bøger, jeg kunne læse. Og det har klart en betydning i sidste ende for det produkt, der kommer ud. Det bliver mere kvalificeret. Det gør det"* (studerende).

Evalueringen viser derudover også, at der er studerende, som peger på flere områder, hvor vejledningen på modul 6 kan optimeres. Forbedringen af vejledningen går bl.a. på den praktiske planlægning, hvor flere studerende efterspørger mere fastlagte vejled-

ningstidspunkter. Andre går på, om vejlederen er gennemgående underviser og i det hele taget har kendskab til den samlede uddannelse. Det er afgørende, da en god vejledning af de studerende kræver en forståelse for uddannelsen og arbejdet med at kombinere og skabe gode links mellem uddannelsen og de studerendes praksis. Enkelte studerende peger på, at de i løbet af opgaveskrivningen på modul 6 ikke følte, at deres vejleder prioriterede dem.

Evalueringen har på tidligere moduler vist, at ligesom det har været aktuelt og vigtigt for de studerende og deres udbytte, at der er gennemgående undervisere på uddannelsen, der kan binde undervisning og moduler sammen, er det vigtigt, at vejlederne ikke bliver kastet ind i vejledningsopgaven uden viden om uddannelsen. Det er langt fra den udbredte holdning, at vejlederne ikke har været nok inde i uddannelsen til, at de kan vejlede godt, men problemet forekommer, og det er et problem, der er vigtigt at undgå, da det er afgørende for de studerendes fornemmelse af en sammenhængende uddannelse og for deres udbytte af modul 6. Tekstboksen viser et eksempel på en studerende, der ikke var tilfreds med sit vejledningsforløb.

Kritiske kommentarer til vejledningen på modul 6

- "Jeg synes vejledningen har fungeret rigtig dårligt. Vi havde vidt forskellige undervisere som vejledere. Jeg fik en, som ikke havde undervist os. Det virkede som om, han havde travlt med alt muligt andet. Det var ekstremt stivnakket vejledning på den måde, at der slet ikke blev taget hensyn til, at i den samme uge, jeg skulle producere, skulle jeg også aflevere det til vejlederen. Og så havde han glemt en vejledningstime. Problemet var bare, at det var ligeså stivnakket at få aftalt en ny tid. Jeg synes ikke det var sjovt, jeg var rigtig ked af det" (studerende)

Evaluators vurderer generelt i forbindelse med vejledningen på modul 6, at det fungerer godt. De studerende bliver vejledt i retning af deres praksis, så de bruger aktuelle forhold i deres opgave. Der er enkelte områder, hvor der er plads til forbedring. Det drejer sig blandt andet om, at der i vejledningen sikres, at vejlederne har tid og prioriterer de studerende, og at vejledere, der ikke er undervisere på uddannelsen, er klædt på til at vejlede på uddannelsen.

3.3.4 Tiden til opgaven

Opbygningen af uddannelsen og i den forbindelse tiden og overskuddet til forberedelse og læsning samt eksamensopgaveskrivning har været et gennemgående emne i evalueringen af de første 5 moduler på uddannelsen. På modul 6 handler det på lignende vis om de studerendes tid til at skrive den afsluttende opgave.

De studerende er opmærksomme på, at de bedømmes ud fra de samme kriterier; uafhængigt af, om de har haft 4 uger eller 8 uger til at skrive opgaven i. Evalueringen viser, at det varierer fra arbejdsplads til arbejdsplads, hvor meget fri de studerende har til at skrive opgaven på modul 6. Flere studerende fremhæver, at det ikke opleves hensigtsmæssigt, at der er uens vilkår at skrive eksamensopgaven på. Disse studerende fremhæver, at de bedømmes ens, men har forskellige forudsætninger.

Tekstboksen viser eksempler på studerende, der ytrer sig om disse forhold.

Studerende om projektformen

- "Der er planlagt otte uger til at skrive opgave. Og opgaven bliver vurderet efter, at du har haft så lang tid, men der er kun forhandlet, jeg tror, fire uger i alt. Så mange af de andre har ikke haft den fulde tid til det. Det har jeg så været heldig at have, men det er vi altså få, der har haft, og det er ikke i orden" (studerende).

- "Der var også det problem, at min leder ikke ville bevilge de uger oveni, der var en mulighed på dette modul til opgaveskrivning. Så jeg fik kun de obligatoriske fire uger. Det har også været med til at vanskeliggøre det. Jeg har aldrig prøvet at arbejde med undersøgelser, og det har gjort, at det nok var særligt vanskeligt for mig" (studerende, leverandør).

I forbindelse med tiden til opgaven kan de studerendes arbejdspladser være en udfordring. Så længe der ikke er ufravigelige krav til de studerendes arbejdspladser om, hvor lang tid de studerende skal have til den afsluttende opgave, vil problemet være der - i et eller andet omfang. Selv med ufravigelige krav vil der være forskel på, i hvilket omfang de studerende oplever, at de skal være til rådighed på arbejdspladsen, selvom de egentlig har fri til uddannelse. Der, hvor man fra uddannelsen kan gøre en indsats, er, at studievejlederne og markedsføringen af uddannelsen kan sikre, at lederne ved, hvad uddannelsen og herunder opgaven på modul 6 kræver af de studerende, så de har forståelse for, at det også er i deres interesse at give de studerende tilstrækkelig tid til opgaven.

3.3.5 Relevans og anvendelighed af opgaven på modul 6

I relation til relevansen og anvendeligheden af opgaven på modul 6 viser evalueringen generelt, at både undervisere og studerende er positive overfor, hvordan projektformen i opgaven på modul 6 betyder, at de studerende trækker deres praksis ind i uddannelsen og bruger de tillærte teorier og videnskabsforståelser på deres egen og deres kollegers daglige praksis. De studerende oplever, at det er positivt, at de skal vælge en problemstilling, der skal undersøges fra deres hverdag. Som det fremgår af tekstboksen, har nogle undervisere ligefrem være positivt overraskede over, hvor gavnligt det har været, at de studerende skulle bruge deres daglige praksis.

Undervisere om at bruge praksis i den afsluttende opgave på modul 6

- "Jeg havde ikke forestillet mig, at de projekter, som de etablerer på modul 6, har kunnet anvendes direkte på arbejdspladserne til at skabe direkte forandringer. Og det er meget, meget positivt og for mig lidt overraskende. Det bliver lettere at bruge eksamensopgaverne på arbejdspladserne, og det er fordi, de tager udgangspunkt i de problemstillinger, der findes lokalt" (underviser).

- "I lærergruppen har vi diskuteret, om det ville være svært at lave undersøgelser af egen praksis, men det viser sig, at det altså ikke er noget problem. Det er meget gavnligt, at de bruger deres egen praksis til undersøgelser, men det giver også noget for arbejdspladsen, og så vinder begge jo. Det er godt" (underviser).

Som tidligere devalueringer har fremhævet, er der også i forbindelse med modul 6 forskel på, om de studerende er leverandører eller myndighedssagsbehandlere. For leverandørerne er undersøgelsen som metode mindre relevant, idet det ligger længere væk fra deres daglige praksis. Evaluator hæfter sig dog ved, at det ikke er en markant udfordring ved modul 6, idet evalueringen også viser, at disse studerende har vendt opgaven til noget, der alligevel gav en vigtig læring i forhold til praksis. På UC Vest har de valgt – for bl.a. at imødegå denne udfordring – at arbejde med sætte de studerende, der arbejder som leverandører sammen med vejledere med pædagogisk baggrund.

Evaluator vurderer, at vejledere og gennemgående undervisere på modul 6 fremadrettet med fordel kan være særlig opmærksom på udbyttet for leverandørerne i forhold til den valgte problemstilling i den afsluttende opgave på modul 6. Det kan enten være via UC Vests metode, hvor de tilbyder vejledere med pædagogisk baggrund til de studerende, der er leverandører, eller man kan arbejde på, at vejlederne på leverandørernes opgave er særlig opmærksomme på at etablere koblingen mellem leverandørens opgave og deres praksis. Derudover hæfter evaluator sig ved, at underviserne på uddannelsen er stærkt tilfredse med relevansen og anvendeligheden af de afsluttende opgaver.

3.4 Evaluators vurdering

Evalueringen af modul 6 viser, at når det gælder indholdet på modul 6 og herunder forberedelsen af de studerende, så de er klædt på til at skrive opgaven, er billedet primært positivt. De studerende er især tilfredse med omsætteligheden af modulet, som muligheden for at arbejde med en selvvalgt problemstilling giver. Enkelte studerende oplevede dog, at nogle undervisningsgange på modul 6 virkede ustrukturerede og forvirrende og som elementer, der skulle fylde nogle huller fra tidligere på uddannelsen.

I forhold til sammenhængen med modul 5 er de studerende og underviserne positive. For størstedelen af de studerende er det dog først i forbindelse med arbejdet med opgaven på modul 6, at de studerende for alvor kan se ideen med arbejdet på modul 5.

Den individuelle vejledning vurderer størstedelen af de studerende positivt. Vejledningen har kvalificeret deres projekter og støttet dem i opgaveprocessen. Enkelte studerende peger dog på, at nogle vejledere ikke har den fornødne viden om uddannelsen.

I forhold til den afsluttende opgave er både studerende og undervisere positive over for projektformen og det forhold, at de studerende bruger deres hverdag og aktuelle situation på arbejdspladsen som baggrund for deres problemstilling til den afsluttende opgave. De studerende får et stort udbytte af det, og det samme kan arbejdspladsen gøre. Nogle undervisere er positivt overraskede over, at projekterne så direkte og i så udbredt et omfang kan anvendes på arbejdspladsen. I forhold til leverandørerne er der en mindre udfordring, når det gælder udbyttet af projektet på modul 6. Leverandørerne anser i mindre grad, at formen er relevant for deres arbejde, og det kan kræve en større indsats at sikre, at disse studerende får et praksisrelevant udbytte af opgaveforløbet på modul 6.

Evaluator anbefaler, at arbejdet med projektformen videreføres. Den er med til at fastholde et vigtigt link mellem uddannelsen og de studerendes praksis. Formen giver dog også anledning til udfordringer, idet flere studerende fremhæver, at det er svært at arbejde med undersøgelser og projekter, og de har ingen erfaring med det. Evaluator vurderer, at det kan overvejes, om de studerende på alle uddannelsessteder - som UC Vest i Esbjerg - prøver at arbejde med projektformen tidligere på uddannelsen.

Opsummerende er forbedringspotentialerne i relation til indholdet på modul 6, at:

- det med fordel kan overvejes mere strategisk og tydeliggøres, hvad der er formålet med de fælles timer/undervisning på modul 6
- det med fordel kan sikres, at eventuelle eksterne vejledere på opgaven på modul 6 har tilstrækkelig viden om uddannelsen
- der med fordel kan gøres en særlig indsats for at sikre, at vejlederne på leverandørernes opgaver støtter de studerende i at se og skabe praksisrelevans i opgaven

- der kan afdækkes mulighed for, at projektarbejdsformen og i den forbindelse arbejdet med problemformuleringer anvendes på et eller flere moduler tidligere på uddannelsen på alle uddannelsessteder.

Kapitel 4. Undervisnings- og læringsformer

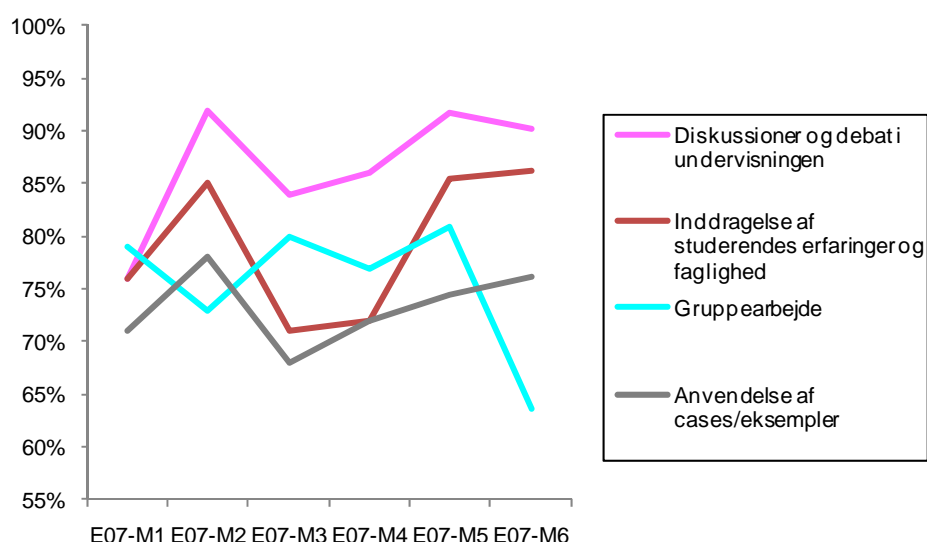
Modul 6 adskiller sig fra de andre moduler, når det gælder undervisning. På modul 6 skriver de studerende den afsluttende opgave og får vejledning. Og kun i begrænset omfang er der tale om egentlig undervisning. På tværs af uddannelsesstederne varierer det mellem en og tre egentlige undervisningsgange, og det varierer ligeledes, om der er tilknyttet pensum til undervisningen i undervisningsplanen. De andre gange, hvor de studerende møder ind på uddannelsen på modul 6, er der tale om fælles vejledning, individuel vejledning, opgaveseminarer og opponenterforløb.

4.1 Praksisnær undervisning

Evalueringen af den praksisnære undervisning på modul 6 viser, at selvom der på modulet er tale om mindre egentlig undervisning, er billedet fortsat positivt. Det generelle billede viser, at de studerende fortsat vurderer den dialogprægede undervisning positivt, hvilket fremgår af figur 4.1.

Figuren viser, at det kun er gruppearbejdet på uddannelsens modul 6, som har udviklet sig markant i negativ retning i forhold til modul 5. Evalueringen peger på, at dette hænger sammen med, at det er vanskeligt at arbejde i grupper, når de studerende er koncentreret om hvert deres emne i forbindelse med opgaven.

Figur 4.1: Hvordan vurderer du følgende praksisrelaterede elementer i undervisningen?

Kilde: Oxford Research 2010. Spørgeskemaundersøgelse med studerende på modul 1, 2, 3, 4, 5 og 6.
n = 45-82 (E07-M1), 36-61 (E07-M2), 24-49 (E07-M3), 23-57 (E07-M4), 42-48 (E07-M5) og 33-35 (E07-M6).
Note: Kurverne udtrykker svarene "meget tilfredsstillende" og "tilfredsstillende".

Evalueringen af de praksisrelaterede elementer i undervisningen peger også på, at underviserne anser de studerendes eksempler som en positiv kapacitet, der kan øge udbyttet af undervisningen og gøre undervisningen praksisnær, når de anvendes med omtanke. Inddragelsen af konkrete eksempler fra de studerendes hverdag giver de studerende mere ejerskab over undervisningen og gør samtidig vejen fra diskussionerne i klasselokalet til de studerendes praksis kortere. Eksempler på dette fremgår af nedenstående tekstboks.

Undervisere om aktive studerende og inddragelse af erfaringer

- *"Dét, der er godt i forhold til grunduddannelsen, er, at diplomuddannelsen tager særligt udgangspunkt i de studerendes egen praksis. Det gør, at refleksion og læring bliver mere nærværende og får en direkte afsmitning på deres egen praksis"* (underviser).

- *"Der kommer en rigtig god dialog, som er særlig udbytterig for de studerende, fordi de har forskellige stillinger inden for feltet"* (underviser).

Eksemplerne fremhæver dermed, at der, ligesom i tidligere devalueringer, fortsat er stor ros til koblingen mellem undervisningen og praksis. Derudover viser evalueringen fortsat, at de studerende er tilfredse med undervisningsformen, hvor den dialogprægede undervisning og den deltagende form er afgørende for både udbytte og fastholdelse på uddannelsen.

Flere undervisere på diplomuddannelsen sammenligner diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet med andre efteruddannelser, som de har erfaring med. Deres vurdering er, at diplomuddannelsen er målrettet børne- og ungeområdet i tråd med formålet og formår at inddrage de studerendes praksis mere indgående, end det er lykkedes på mange andre uddannelser. Det betyder, at de studerende bliver bedre til at reflektere over deres praksis og se denne i en bredere sammenhæng, jf. tekstboksen.

Undervisere om uddannelsen i forhold til andre efteruddannelser

- *"Jeg har tidligere undervist på grunduddannelsen og derudover på den sociale diplomuddannelse, der jo ikke er struktureret på samme måde som denne uddannelse. Og der vurderer jeg, at denne uddannelse er bedre til at integrere praksis i undervisningen ift. grunduddannelsen. Min vurdering er, at de studerendes udbytte og deres praksis kommer mere ind på denne uddannelse, end den gør på andre uddannelser. Det betyder, at de får et større indblik i praksis, set bredt, og dermed giver et bedre rum til at reflektere og til at undgå at komme med entydige løsninger på spørgsmål, som der ikke er entydige løsninger på. Tværfagligheden får derudover bedre vilkår, og det er enormt positivt"* (underviser).

Opsummerende angående undervisningen er der fortsat stor tilfredshed med koblingen mellem uddannelsen og de studerendes praksis. Det er i den forbindelse evaluators vurdering, at uddannelsen er lykkedes i forhold til at skabe en uddannelse, der er praksisnær og aktivt bruger de studerendes hverdag på uddannelsen. Tendensen skærpes på modul 6 af det forhold, at de studerende i den afsluttende opgave på modulet forsker, undersøger eller udvikler i egen eller medstuderendes praksis.

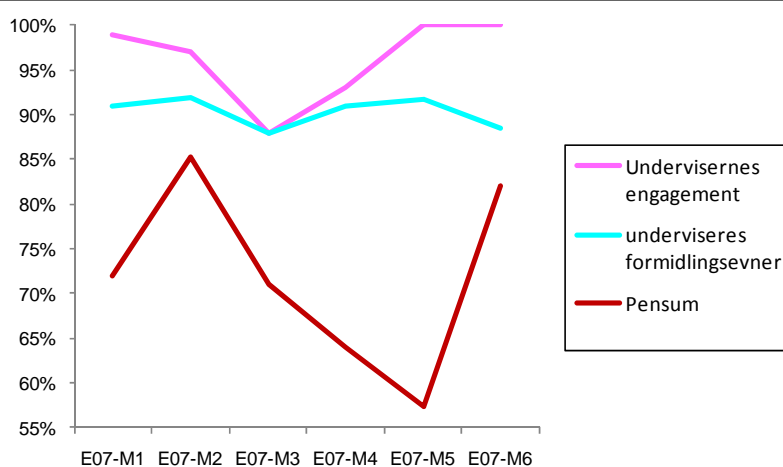
4.2 Underviserne på uddannelsen

Evalueringen har løbende i uddannelsesforløbet haft fokus på de studerendes vurdering af de undervisningsrelaterede elementer, såsom underviserne og pensum.

Med hensyn til de studerendes vurdering af underviserne fremgår det af figur 4.2, at de studerende generelt vurderer underviserne positivt. Der er variationer mellem undervisernes færdigheder og evner til at lære fra sig, men generelt vurderes de som både engagerede og dygtige til at formidle deres stof.

Der er ikke nogen væsentlig udvikling at spore fra modul 5 til 6 med hensyn til undervisernes engagement og formidlingsevner. De studerende udtrykker generelt et højt tilfredshedsniveau med begge dele.

Figur 4.2: Hvordan vurderer du følgende undervisningsrelaterede elementer på uddannelsen?

Kilde: Oxford Research 2010. Spørgeskemaundersøgelse med studerende på modul 1, 2, 3, 4, 5 og 6.
n = 45-82 (E07-M1), 36-61 (E07-M2), 24-49 (E07-M3), 23-57 (E07-M4), 47-48 (E07-M5) og 33-35 (E07-M6).
 Note: Kurverne udtrykker svarene "meget tilfredsstillende" og "tilfredsstillende".

4.3 Pensum

De tidligere devalueringer har peget på, at de studerendes vurdering af pensum siden modul 2 har været faldende. Efter modul 6 viser figur 4.2 dog, at der er sket en markant stigning i tilfredsheden med pensum. 82 % af de studerende vurderer pensum tilfredsstillende eller meget tilfredsstillende. Evalueringen viser, at dette primært hænger sammen med, at de studerende selv vælger en stor del af pensum til deres afslutningsprojekt. Derudover er det nødvendigt at tage forbehold for den relativt negative vurdering af pensum på modul 5, da en del af denne litteraturs berettigelse først kom til udtryk i forbindelse med modul 6. Først på modul 6 har de studerende set anvendeligheden af pensum om fx analysemetoder og dataindsamlingsmetoder.

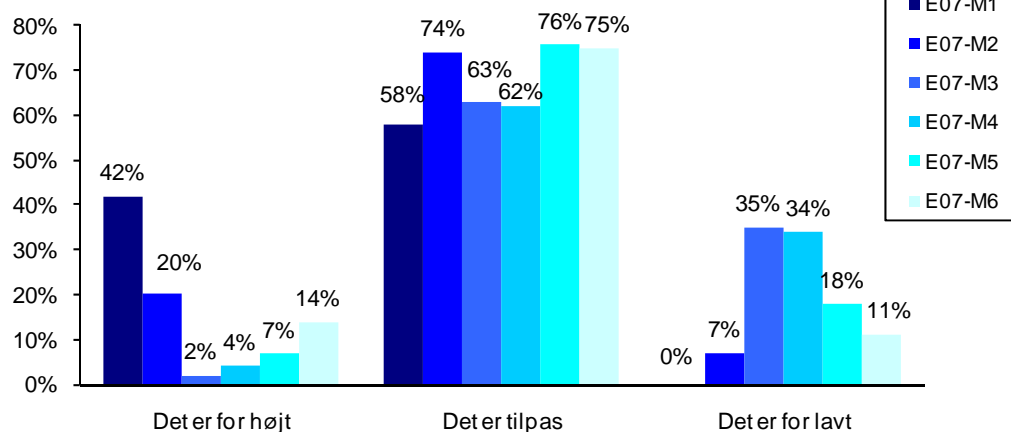
Endelig peger evalueringen også på, at den positive vurdering af pensum på modul 6 også skyldes, at det pensum, de vender tilbage til fra tidligere moduler i forbindelse med opgaveskrivningen, kommer til sin berettigelse, og de studerende oplever, det læste er direkte anvendeligt i forhold til opgaven.

Evaluatoren vurderer dermed, at pensum på modul 6 opleves som relevant af de studerende, og via det inkluderede pensum føler de studerende, at de er klædt på til opgaven på modul 6.

4.4 Det faglige niveau på uddannelsen

Det faglige niveau på uddannelsen har undervejs i evalueringsforløbet været genstand for en del fokus. Fra modul 1 hvor en markant andel af de studerende vurderede, at det var for højt, til modul 3 hvor en anden markant andel af de studerende vurderede, at det var for lavt. De studerendes vurdering af det faglige niveau på modul 6 fremgår af figur 4.3. Heraf fremgår det, at det overordnede billede er positivt, idet 75 % af de studerende vurderer, at niveauet er tilpas. 14 % vurderer, at det er for højt, mens 11 % vurderer, at det er for lavt.

Figur 4.3: Hvordan vurderer du det faglige niveau på modulet?

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse med studerende modul 1, 2, 3, 4, 5 og 6.

n = 81 (E07-M1), 61 (E07-M2), 49 (E07-M3), 53 (E07-M4), 45 (E07-M5) og 36 (E07-M6).

Note: I kategorien "Det er for højt" indgår besvarelserne "det er alt for højt" samt "det er lidt for højt". I kategorien "Det er for lavt" indgår kategorierne "det er lidt for lavt" og "det er alt for lavt".

På baggrund af de studerendes udmeldinger og den udvikling der allerede kan konstateres hen over årgangene, er det evaluators vurdering, at det faglige niveau ikke er et indsatsområde i den fremtidige justering og fortsatte forbedring af uddannelsen. Evaluator vurderer, at det ikke er forventeligt, at samtlige studerende vil finde det faglige niveau 'tilpas'. Det er forventeligt, at der er en variation, og i den sammenhæng vurderes det tilfredsstillende, at 75 % af de studerende vurderer, at niveauet er tilpas⁷.

Samtidig viser evalueringen, at det for nogen studerende er vanskeligere at skrive afslutningsprojektet, end det er for andre. Det kunne blandt andet observeres, da evaluator besøgte de forskellige uddannelser på modul 6. Her var billedet, at nogen studerende fandt det enkelt og ligetil at skrive afslutningsprojektet, mens andre havde større udfordringer med arbejdet. Indtrykket fra de forskellige observationer var generelt, at niveauet var tilpas. De studerende følte sig udfordret, men de fleste af dem virkede også til at være i stand til at håndtere udfordringerne. Det fremgår også af det høje karakterniveau for den afsluttende eksamensopgave (se afsnit 4.5.3). Det vidner således om, at de studerende i overvejende grad er i stand til at håndtere et højt fagligt niveau.

⁷ For uddannelsens årgange E08 og F08 varierer andelen af studerende der vurderer, at niveauet tilpas på modul 3-5 mellem 75 % og 100 %. Det vidner således om en større tilfredshed med niveauet på de enkelte moduler fra de efterfølgende årgange.

4.5 Eksamen, feedback og karakterer

Eksamen ser anderledes ud på modul 6 i forhold til de tidligere moduler. På modul 6 skriver de studerende deres afsluttende opgave, hvorefter de forsvare opgaven mundtligt. Det ligner således formen på de andre moduler, men opgaven er større og afslutter og samler op på hele uddannelsen. Således er opgaven omdrejningspunktet for hele modulet og ikke blot en eksamensopgave, der ligger til sidst på modulet.

4.5.1 Eksamen på modul 6

De studerende har haft mulighed for at skrive den afsluttende opgave på modul 6 i grupper. De skal dog stadig forsvare projektet individuelt til eksamen. Til eksamen er der 35 minutter til eksaminationen, hvoraf der er 10 min. til oplæg ved den eksaminerede.

På modul 3 og 4 var tre ud af fire studerende på uddannelsens første årgang tilfredse eller meget tilfredse med eksamensformen, mens tilfredsheden på modul 2 var endnu mere udbredt (82 %). På modul 6 svarer 92 % af de studerende, at de er tilfredse eller meget tilfredse med eksamensformen. Evalueringen peger dermed på, at de studerende generelt er tilfredse med eksamensformen, og at de i høj grad finder eksamensformen passende på modul 6. Dette er også evaluators indtryk fra de kvalitative interview, jf. tekstboksen.

Undervisere om de studerende til den mundtlige eksamen

- *"Eksamen var behagelig, og det var lidt overraskende. Man følte virkelig tryk ved underviseren og censoren, og det var meget behageligt"* (studerende).

Underviserne er generelt også positive over for den mundtlige eksamen, og de oplever, at de studerende klarer sig godt til den mundtlige eksamen.

Kun enkelte undervisere oplever, at de studerende ikke levede op til forventningerne til den mundtlige fremstilling. Som citatet nedenfor viser, er der studerende, der indgår fint i den mundtlige eksamensform, men ikke helt formår at trække det teoretiske og videnbaserede nok ind i dialogen. Det kommer til at handle lidt for meget om praksis. Og det betyder, at de studerende ikke får vist deres erhvervede kompetencer i forhold til anvendelse af teoretiske modeller og forskningsresultater. De studerende skal være bevidste om, at selvom der på uddannelsen er fokus på at trække praksis ind, er det i eksamenssituationen vigtigt, at de beviser deres forståelse for teori og videnskabelige forskningsresultater.

Undervisere om de studerende til den mundtlige eksamen

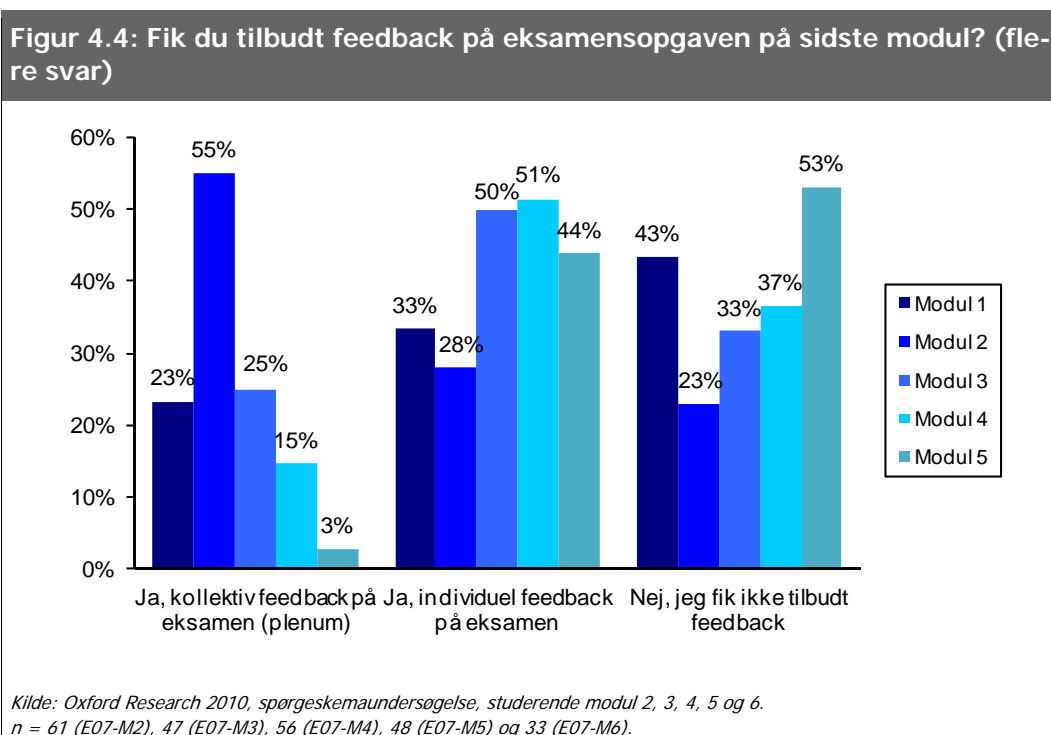
- *"De studerende var gode til at indgå i en dialog med censor. De måtte godt være bedre til at fremhæve den videnbaserede argumentation. Det er vigtigt, at de bruger de begreber, de kender i eksaminationen og bruger disse i deres argumentation. Det er som om, praksis nogle gange kommer for meget i højsædet, og de dermed ikke formår at bruge den teori, der ligger til grund for refleksionen"* (underviser).

I forhold til eksamen er det evaluators samlede vurdering, at det fungerer godt. Enkelte studerende kan med fordel vejledes mere i, at de til den mundtlige eksamen på trods af uddannelsens og opgavens praksisfokus også skal trække teoretiske og videnbaserede refleksioner og konklusioner ind i deres oplæg.

4.5.2 Feedback på eksamen på modul 5

I forhold til feedback på eksamen har flere studerende i uddannelsesforløbet generelt fået individuel feedback på deres eksamensopgaver. Evalueringen har tidligere vist, at behovet for individuel feedback på eksamen især er udtalt på de første moduler. Mange af de studerende har ikke skrevet opgaver i mange år, og de er i begyndelsen i tvivl om formen, kravene og niveauet. Dertil har de behov for feedback, der kan vejlede dem, så de kan forbedre deres opgaver hen over uddannelsesforløbet.

Andelen af studerende, der bliver tilbudt feedback på eksamensopgaven efter modul 5, er lavere end tidligere på uddannelsen. Det ses af figur 4.4. 53 % af de studerende er ikke blevet tilbudt feedback på deres eksamensopgave efter modul 5, hvilket er en stigning på 17 procentpoint fra modul 4.

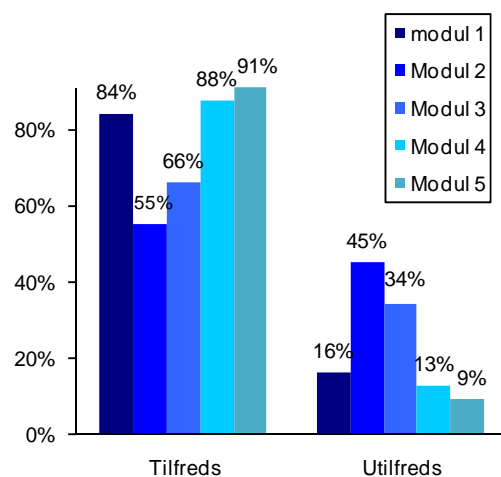

Som tidligere devalueringer også har fremhævet, er det ikke nødvendigvis negativt, at færre modtager feedback på deres eksamensopgaver, jo længere de kommer på uddannelsen. Behovet for feedback er størst i starten af uddannelsen, hvor de studerende er usikre på kravene til eksamen. På de senere moduler er der større behov for vejledning før og under opgaveskrivningen. Evaluator anbefaler dog, at der fortsat arbejdes med at tilbyde individuel feedback til de studerende, der efterspørger dette, fordi det er via denne tilbagemeldingsform, at udbyttet er størst for de studerende.

De studerende, der modtager feedback, sætter generelt pris på den modtagne feedback efter eksamensopgaverne, jf. figur 4.5. Efter modul 5 er 91 % af de studerende tilfredse eller meget tilfredse med den feedback, de har modtaget på deres eksamensopgave efter modul 5⁸.

Evaluators hæfter sig ved, at de studerende, der modtager feedback, i stigende grad er tilfredse med denne. Dette er i sig selv positivt, men forpligter også uddannelserne til at tilbyde feedback til alle studerende.

Figur 4.5: Hvor tilfreds er du med den feedback på eksamensopgaven, som du modtog på sidste modul?

Kilde: Oxford Research 2010 spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 2, 3, 4, 5 og 6.

n = 61 (E07-M2), 51 (E07-M3), 28 (E07-M4), 16 (E07-M5) og 11 (E07-M6).

Note: Kategorien "Tilfreds" indeholder "meget tilfreds" og "tilfreds" og kategorien "Utilfreds" indeholder "utilfreds" og "meget utilfreds".

4.5.3 Karakterer

Karaktererne for modul 6 er de karakterer, som de studerende har fået for deres afsluttende opgave på uddannelsen. Tabel 4.1 viser, at karaktergennemsnittet ligger meget højt med et gennemsnit på tværs af uddannelsesinstitutioner på 8,1. Dette vurderer evaluators som et meget flot resultat. VIA UC har ligesom på modul 5 de højeste gennemsnitlige karakterer. Standardafvigelsen på tværs af uddannelsessteder i karaktererne på modul 6 er 0,50 og viser således, at spredningen på karaktererne er relativ begrænset.

Uddannelsessted/modul	Modul 1	Modul 2	Modul 3	Modul 4	Modul 5	Modul 6	Gns.
UC Lillebælt	8,5	7,6	8,4	6,7	7,4	7,8 (13)	7,7
Metropol	6,3	7	7,2	5,4	6,6	7,6 (34)	6,7
DFH	7,6	7,4	5,6	7,5	*	*	7,0
UC Vest	6,8	6,9	7,2	7,6	7,3	8,3 (12)	7,4
VIA UC, Århus	6,8	7,2	6,3	9	8,3	8,7(32)	7,7
Gennemsnit	7,2	7,2	6,9	7,2	7,4	8,1	Samlet gns: 7,3
Std. afvigelse	0,86	0,29	1,06	1,32	0,45	0,50	

Kilde: Oxford Research 2010, data udleveret af uddannelsesstederne

*Uddannelsen er nedlagt på uddannelsesinstitutionen

Note: Tallene i parentes angiver det antal studerende, det har været til eksamen og fået karakter på modul 6

⁸ På de efterfølgende årgange på uddannelsen, er de studerende også i markant overvejende grad tilfredse med feedback på eksamensopgaven.

Det samlede karaktergennemsnit på hele uddannelsen er 7,3, og betragtes gennemsnittet for hver uddannelsessted på tværs af alle 6 moduler, er det Metropol, der ligger lavest, mens UC Lillebælt og VIA UC i Århus har det højeste karaktergennemsnit.

Det er evaluators vurdering, at karaktererne på uddannelsen viser, at de studerende klarer sig godt, og at undervisningen og vejledningen på uddannelsen derfor har gjort de studerende i stand til at nå et højt fagligt niveau.

4.6 Evaluators vurdering

I relation til målet om at skabe en uddannelse med nærhed til praksis og stærke links mellem undervisningen og de studerendes hverdag viser evalueringen af modul 6, at det er lykkedes. De studerende er fortsat positive på modul 6 omkring koblingen mellem teori og praksis, og flere undervisere vurderer tilmed, at diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet er langt fremme i forhold til sammenlignelige uddannelser på dette område.

De studerende og underviserne er fortsat også meget opmærksomme på, hvordan der på uddannelsen er skabt et læringsrum gennem dialog og dynamik i undervisningen. På modul 6 har det været særligt aktuelt i forhold til, at de studerende er trygge ved at dele deres udfordringer omkring opgaveskrivningen med hinanden.

Det faglige niveau, pensum og eksamen er alle områder, hvor billedet er positivt efter modul 6. Der er især stor tilfredshed med eksamensformen. Det hænger sammen med, at de studerende - fordi de vælger en problematik fra deres hverdag - får et stort udbytte og kan se relevansen af eksamen.

I forbindelse med eksamen er der dog visse studerende, der, fordi de ikke er vant til den mundtlige fremstilling, ikke får vist deres refleksivitet og deres viden om teori og forskning på området. Fremstillingen bliver for praksisnær, og der er således også grænser for det praksisnære på uddannelsen. De studerende skal vide, at de teoretiske og videnskabelige refleksioner også er vigtige at trække frem i eksamenssituationen.

Karaktergennemsnittet for modul 6 er højt sammenlignet med de andre moduler, og det er særligt VIA UC Århus og UC Vest, der ligger i den høje ende. Gennemsnitligt på tværs af de 6 moduler ligger VIA UC Århus og UC Lillebælt højest.

Forbedringspotentialerne i forhold til undervisning og læringsformer på modul 6 er ifølge evaluator at:

- det med fordel kan gøres tydeligere for de studerende, at de, selvom de skal være praksisnære på uddannelsen, også skal trække teorier og videnskabelige resultater frem til den mundtlige eksamen.
- der fortsat kan arbejdes med at sikre feedback til de studerende efter eksamen, idet det er via en (primært individuel) tilbagemelding, at de studerende lærer af opgaveskrivningen.

Kapitel 5. Motivation og fællesskab

Dette kapitel handler om de studerendes vurdering af, hvilken betydning forskellige faglige og sociale rammevilkår på uddannelsen og på holdene har for motivationen for at fortsætte og gennemføre uddannelsen. Herunder hører også de studerendes deltagelse i studiegrupper.

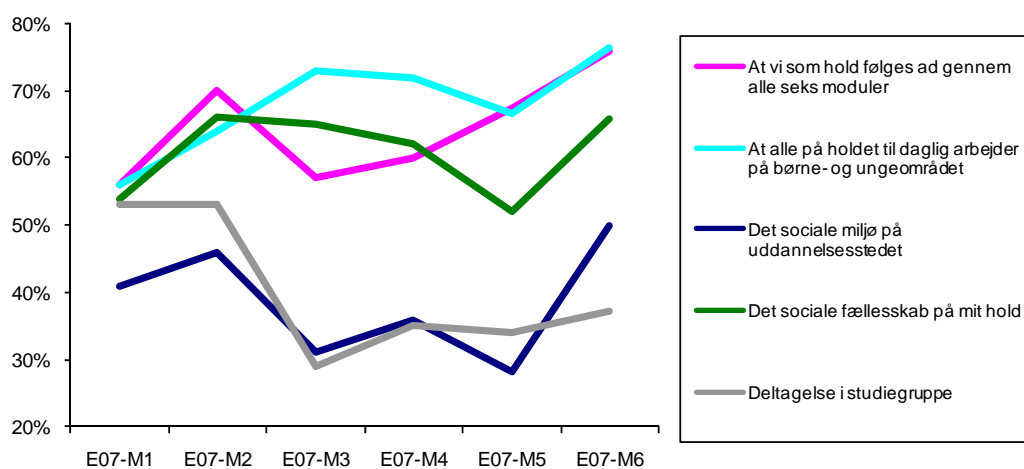
5.1 Motivation

Figur 5.1 viser udviklingen i de studerendes vurdering af forskellige sociale og faglige elementers betydning for motivationen for at fortsætte og gennemføre uddannelsen.

I forhold til modul 5 viser figur 5.1, at der på modul 6 er sket en stigning i betydningen af, at holdet følges ad gennem alle uddannelsens seks moduler. Således er der 77 % af de studerende, der efter modul 6 angiver, at dette 'i høj grad' eller 'i nogen grad' har betydning for deres motivation for at fortsætte. Årsagen til den fortsatte stigning på modul 6 kan tilskrives opponentseminarier. Evalueringen af modul 6 peger på, at de studerende via opponentseminarer drøfter de udfordringer, de oplever i opgaveskrivningen, og der er et positivt udbytte for dem ved at mødes med kendte ansigter og drøfte de potentialer og udfordringer, processen med at skrive afslutningsopgave rummer.

En anden vigtig faktor for de studerendes motivation for at være på uddannelsen er det forhold, at alle arbejder på børne- og ungeområdet. Også på dette punkt er der en stigning fra modul 5 til 6, så der nu er 76 %, der tillægger dette betydning for deres motivation til at gennemføre uddannelsen.

Figur 5.1: I hvilken grad har nedenstående forhold betydning for din motivation for at fortsætte og gennemføre uddannelsen?

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 1, 2, 3, 4, 5 og 6.
n = 77-81 (E07-M1), 59-61 (E07-M2), 51 (E07-M3), 55-58 (E07-M4), 46-48 (E07-M5) og 33-35 (E07-M6).
Note: Andelen af de studerende, der svarer "i høj grad" eller "i nogen grad".

Det sociale miljø på uddannelsesstedet har på intet tidspunkt haft stor betydning for de studerende, og der er kun mindre udviklinger over de sidste 4 moduler på uddannelsen. De studerende har ved tidligere devalueringer forklaret, at det skyldes, at de på holdet ikke føler sig som en del af resten af skolen og de andre uddannelser på stedet. Det hænger også sammen med, at de kun er på uddannelsesstedet et par gange om ugen i 4 uger hvert halve år.

På baggrund af ovenstående forhold omkring motivation vurderer evaluatoren, at uddannelsen er tænkt og sammensat på en måde, så der opstår nogle væsentlige motivationsfaktorer for de studerende. Det handler primært om de forhold, at de studerende følges ad, og at alle arbejder på børne- og ungeområdet.

5.1.1 Interessen på arbejdspladsen er afgørende for motivationen

Evalueringens kvalitative interview med de studerende i denne og tidligere devalueringer afdækker, at der også er andre forhold, der har betydning for de studerendes motivation. De studerende peger særligt på, at deres leder og kollegers interesse for uddannelsen er en motiverende faktor. Studerende, hvor lederen og kollegerne på arbejdspladsen er interesseret i uddannelsen og udbyttet af den, oplever, at det motiverer dem. Det skyldes, at de konkret kan mærke, at det, de lærer på uddannelsen, er der også interesse for på deres arbejdsplads. Omvendt er der studerende, der oplever, at deres ledere og kolleger ingen interesse har for deres uddannelsesforløb. Disse studerende kan opleve, at de mister motivation til at gøre det godt og fortsætte på uddannelsen. Det skyldes bl.a., at de kompetencer, som de opnår via uddannelsen, ikke bliver anvendt på arbejdspladserne. Tekstboksen viser eksempler på studerende, der oplever ledelsen som henholdsvis en motiverende og en demotiverende faktor.

Studerende om motivation

- *"De har spurgt til det, mine kolleger, og det har været fint. Det har en betydning, at jeg kan mærke, at der er opbakning fra mine kolleger"* (studerende).

- *"Min ledelse har været meget fjern. Der har ikke været nogen interesse. Her til allersidst blev jeg spurgt, om det var rart at være færdig. Det er stort set det eneste. Ellers har de ikke været særlig synlige i forløbet og så tænker man, om det også bare er lige meget"* (studerende).

Det er derfor væsentligt at være opmærksom på, at lederen og kollegernes tilgang til uddannelsen også har betydning for de studerendes motivation i de fremtidige uddannelsesforløb. Det er dog evaluators vurdering fra den samlede evaluering, at det først er noget, der for alvor slår igennem på de senere moduler.

Evaluatoren hæfter sig ved, at der er mange gode grunde til at arbejde videre med at få arbejdspladsen, både kolleger og ledere, til at interessere sig for uddannelsen. Studievejledningen er blandt andet medvirkende til at få arbejdspladserne interesseret i uddannelsen, og det arbejde er vigtigt. Det kan yderligere understreges, at det er vigtigt at tydeliggøre interessen på arbejdspladsen, så den studerende oplever, der er interesse for, at vedkommende kommer hjem til arbejdspladsen og videndeler samt gør en indsats for at hæve det faglige niveau i sagsbehandlingen og optimere samarbejdet mellem myndighedsniveauet og leverandørerne.

5.2 Det sociale fællesskab på holdene

Der er fortsat positive tendenser i de indikatorer, der måler det sociale fællesskab på holdet. 53 % af de studerende svarer 'i høj grad' til spørgsmålet om, hvorvidt der er en god stemning på deres hold, mens 33 % svarer 'i nogen grad'. Billedet er det samme for de andre indikatorer, såsom "vi taler meget sammen i pauserne" og "man lytter interesseret til hinanden". Således vurderer de studerende også efter modul 6, at det sociale fællesskab på deres hold fungerer godt. Undervisernes vurdering af de studerendes motivation og betydningen af, at de følges ad på et hold, er fortsat positiv på modul 6, jf. nedenstående tekstboks.

Undervisere om de studerendes motivation

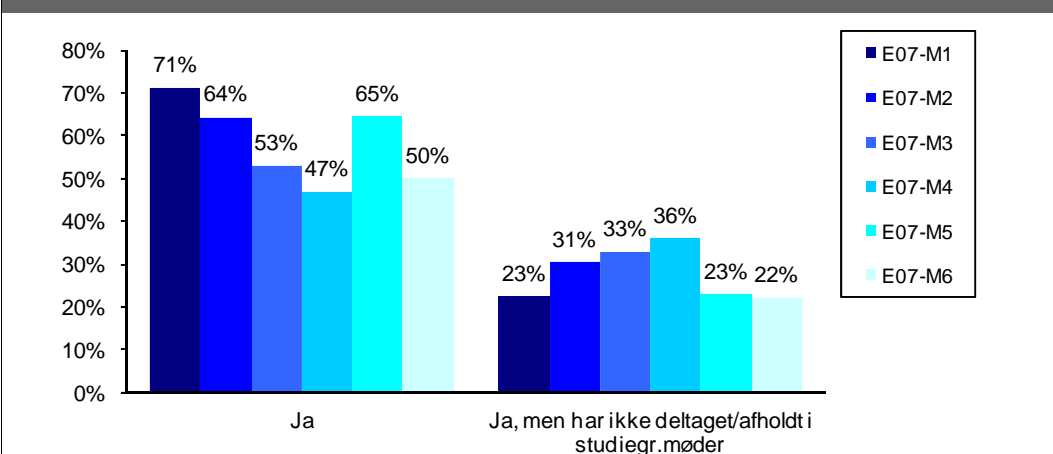
- "Det er det godt, at de studerende følges ad. Men de studerende er også motiverede, og de lægger en stor arbejdsiver for dagen. Det har en stor betydning for deres udbytte af uddannelsen" (underviser).

Evaluator vurderer, bl.a. på baggrund af observation af undervisningen, at stemningen er god, og at der er plads til at diskutere og stille spørgsmål. Det er positivt, og det er forhold, der er medvirkende til, at de studerende har det godt på uddannelsen.

5.3 Studiegrupper og netværk

Figur 5.2 viser, at der er 71 % af de studerende på modul 1 på første årgang, der er aktive i en studiegruppe. Undervejs i uddannelsen bliver anvendelsen af studiegrupperne mindre, og på modul 4 er der 47 %, der er aktive i en studiegruppe. Anvendelsen forøges på modul 5, hvor det er 65 % af de studerende, der er aktive i studiegrupper, mens der på modul 6 er 50 %, der er aktive i en studiegruppe.

Figur 5.2: Er du med i en studiegruppe?

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 1, 2, 3, 4, 5 og 6.
n = 80 (E07-M1), 59 (E07-M2), 49 (E07-M3), 58 (E07-M4) 48 (E07-M5) og 36 (E07-M6).

Note: Kategorien "Nej / ikke anvendt studiegrupper" indeholder både "Nej, og det har jeg ikke noget ønske om", "Nej, men jeg vil gerne", "Ja, men vi har ikke afholdt nogle studiegruppemøder" og "Ja, men har ikke deltaget i studiegruppemøder".

Det fald, der er i andelen af studerende, der anvender studiegrupper fra modul 1 til 4, er også at finde på årgangen efter (F08), hvor andelen af studerende, der anvender studiegrupper, er henholdsvis 64 % og 55 % på modul 1 og 2 og ændrer sig til 48 % og 32 % på modul 3 og 4. Faldet i anvendelsen af studiegrupperne fra modul 1 og 2 til modul 3 og 4 skyldes på baggrund af de kvalitative interview, at behovet er mindre. Det er især i begyndelsen af uddannelsen, at de studerende er usikre og har behov for at diskutere udfordringerne på uddannelsen og de svære videnskabsteoretiske tekster. Det stemmer også overens med de studerendes vurdering af det faglige niveau.

Evalueringen peger på, at anvendelsen af studiegrupperne stiger på modul 5, fordi de studerende, som det afsluttende projekt nærmer sig, finder større mening i at bruge hinanden. Evalueringen har derudover vist, at de studerende generelt bruger hinanden mest i forbindelse med eksamensopgaver, hvor de ringer og mailer til hinanden og ind imellem mødes i opgaveprocessen. Evalueringen fra årgangen efter (F08) viser ligeledes en stigning i anvendelsen af studiegrupper på modul 5, hvor 59 % angiver, at de deltager i en studiegruppe.

På modul 6 er der et fald i andelen af studerende, der er aktive i studiegrupper. Halvdelen (50 %) af de studerende deltager i en studiegruppe, mens 22 % formelt er medlem af en studiegruppe, men ikke har deltaget eller afholdt møde i denne. Den faldende aktivitet i studiegrupperne på modul 6 forklares ved, at de studerende modtager mere vejledning fra underviserne og deltagelse i opponenterseminarier i forbindelse med afslutningsopgaven end ved de øvrige moduler. Hermed føler de studerende mindre behov for at diskutere med hinanden i de respektive studiegrupper. De får svar deres tvivlsspørgsmål hos vejlederen. Flere peger i de kvalitative interview også på, at de ikke kommer så meget på uddannelsen på modul 6 og derfor ikke naturligt kan afholde studiegruppemøder i forlængelse af undervisningen.

50 % af de studerende, der bruger studiegrupperne på modul 6, er dog tilfredse, og de oplever et stort udbytte af at bruge hinanden i forskellige sammenhænge, jf. tekstboksen.

Studiegrupperne bruges aktivt og er meget givende for nogen

- *"Jeg har brugt den studiegruppe, jeg hele tiden har haft. Og så har jeg skrevet opgave sammen med en anden her på modul 6. Så jeg har hele tiden haft en anden at spare med"* (studerende).

- *"I vores studiegruppe har vi brugt hinanden rigtig meget. Vi har taget hele dage ud og mødtes"* (studerende).

Evalueringen af modul 6 peger også på, at en årsag til, at halvdelen af de studerende på modul 6 bruger studiegrupper, også skyldes mere eksterne faktorer som geografisk afstand og kulturen på holdet. Enkelte studerende fremhæver i evalueringen, at der var stor forskel i kulturen omkring anvendelsen af studiegrupper på henholdsvis Metropolit og Forvaltningshøjskolen, da hendes hold efter modul 4 flyttede over på den sociale højskole. Tekstboksen viser netop, at det allerede fra de første moduler er vigtigt at få skabt en forståelse for, hvad de studerende kan få ud af at indgå i en studiegruppe, hvis det er noget, der skal være gennemgående for uddannelsen.

Kulturen på skolen afgørende for studiegrupperne

- *"Jeg har ikke deltaget i studiegruppe. Ingen af os fra Forvaltningshøjskolen har deltaget i nogen gruppe. Der er ikke kultur for det. Men det kunne vi jo mærke der var på Den Sociale Højskole. Jeg har været af sted med en kollega, som jeg har delt kontor med. Og det var nok, at jeg havde hende. Men at bruge mine fridage eller mellemdage med at mødes med nogen, det ville jeg ikke"* (studerende).

Som følge af at der i forbindelse med evalueringens fase 6 ikke er dukket nye væsentlige forhold op, er det fortsat evaluators vurdering, at studiegrupperne ikke bør være et fremtidigt fokusområde for den udvidede studievejledning. Det er evaluators vurdering, at der er andre elementer i de udvidede studievejlederes opgaveportefølje, der er vigtigere at styrke. Det er dog vigtigt, at der fortsat skabes kultur for at danne og mødes i studiegrupper på alle uddannelsessteder, da det er noget, de studerende oplever et stort udbytte af.

5.4 Evaluators vurdering

Når det gælder motivation og fællesskab er billedet ikke forandret på modul 6 i forhold til tidligere moduler. Stort set samtlige studerende oplever, at det er særligt positivt og motiverende for dem, at alle på uddannelsen arbejder på børne- og ungeområdet, og at de følges med de samme mennesker på et hold gennem hele uddannelsen.

De studerende oplever også, at der er et godt fællesskab på deres hold, og det er afgørende for læringen, da det betyder, at der skabes et trygt læringsrum med plads til diskussion og spørgsmål.

De studerende oplever især på de senere moduler, at deres leders og deres kollegers opbakning og interesse for uddannelsen og deres udvikling er afgørende for motivationen med henblik på at fortsætte på uddannelsen og bruge det tillærte på arbejdspladsen. Det betyder, at det er vigtigt at involvere arbejdspladsen, så de også kan se mening i, at deres kollega og medarbejder får ny viden.

Studiegrupperne anvendes af ca. halvdelen af de studerende, også på modul 6. Men der er et mindre behov for at mødes, og de studerende finder ud af at bruge hinanden, når de har undervisning, eller de ringer og mailer sammen, hvis de har behov for det. Det er dog afgørende for, om de studerende overvejer muligheden for studiegrupperne gennem uddannelsen, at der skabes en kultur for det på holdet på alle uddannelsesstederne.

I forhold til forbedringer omkring motivation og fællesskab er det således evaluators vurdering, at:

- der med fordel kan arbejdes endnu mere med arbejdspladsens (kolleger og leders) opbakning til de studerende og deres uddannelse og med at tydeliggøre denne opbakning og interesse
- det med fordel kan sikres, at der på alle uddannelsessteder og hold fra begyndelsen skabes kultur for at danne og anvende studiegrupper. Det er afgørende for, om de studerende tænker det som en mulighed i uddannelsesforløbet.

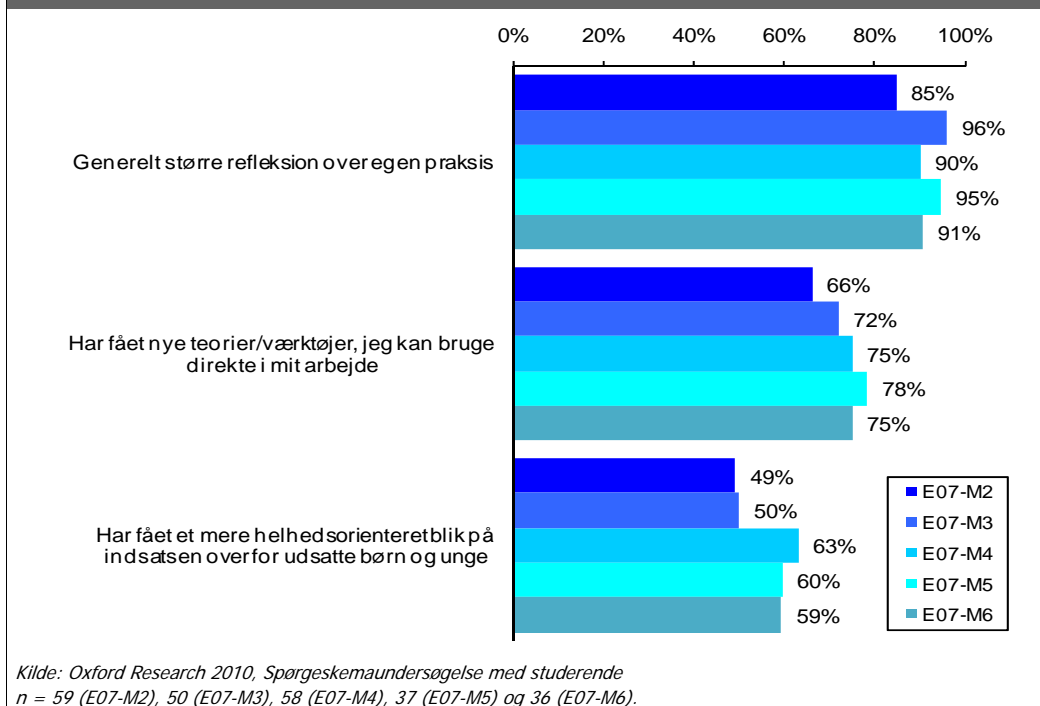
Kapitel 6. Udbytte af uddannelsen

Evalueringen har tidligere peget på, at de studerende under deres uddannelsesforløb løbende giver udtryk for, at de får et stort udbytte af uddannelsen. I kraft af at uddannelsen efter modul 6 afsluttes, har de studerende efter modul 6 i højere grad mulighed for at vurdere, hvad udbyttet af uddannelsen har været for dem. Dette er fokus for nærværende kapitel. Derudover afdækker dette kapitel også, hvordan arbejdspladserne får udbytte af uddannelsen, og hvordan uddannelsen påvirker målgruppen – udsatte børn og unge.

6.1 De studerendes udbytte af uddannelsen

Størstedelen af de studerende har gennem evalueringsforløbet udtrykt, at uddannelsen har betydning for deres praksis. Der, hvor de studerende oplever den største betydning i forhold til deres praksis, er omkring refleksion. Ca. 9 ud af 10 studerende oplever, at refleksionen over deres egen praksis generelt er blevet større, hvilket figur 6.1 viser⁹.

Figur 6.1: Hvis du vurderer, at uddannelsen har betydning for din praksis, hvordan kommer dette især til udtryk?

Den øgede refleksion over egen praksis fremgår også i de kvalitative interview med de studerende. Her beretter de studerende, hvordan de i højere grad inddrager ny og kvali-

⁹ Gennem evalueringsforløbet har andelen af studerende, der har svaret, at uddannelsen medvirker til øget refleksion over egen praksis, været mellem 85 og 96 %.

ficeret viden i deres daglige arbejde, og hvordan de nu reflekterer over situationer, hvor de tidligere anvendte den intuitive løsning. Eksempler på dette fremgår af nedenstående citater.

Studerende om øget refleksion og mere teori i deres daglige arbejde

- *"Jeg er blevet mere bevidst om at inddrage den bedste viden og aktuel forskning i mit arbejde"* (studerende).
- *"Jeg har fået mere fokus på teori. Det er vigtigt i refleksioner også at have fokus på, hvorfor jeg tænker, som jeg gør, i stedet for bare at gøre tingene; hvilket vi plejer!"* (studerende).
- *"Jeg er blevet mere målrettet omkring, hvad jeg skal gøre og mere bevidst om, hvorfor jeg gør det. Tidligere var min tilgang meget intuitiv"* (studerende).

Evalueringen af modul 6 viser, at det ikke kun er de studerende, der har indtryk af, at de er blevet mere reflekterede. Således udtrykker undervisere også, at de studerende flytter sig betydeligt på dette punkt jf. nedenstående citater.

Undervisere om øget refleksion og faglighed hos de studerende

- *"De studerende er blevet bedre til at reflektere og argumentere, og dermed bliver deres sagsbehandling bedre. Det er vigtigt, at de er blevet bedre til at reflektere, da det ofte er komplekse sager, de arbejder med, hvor der ikke er entydige løsninger"* (underviser).
- *"Sagsbehandlingen vil blive mere tænksom, og der vil blive mere bevidst stillingstagen på grund af den her uddannelse. De studerende kommer til at have en mere refleksiv og kritisk tilgang til deres arbejdsliv"* (underviser).

Evalueringen af modul 6 peger også på, at en årsag til den øgede refleksion over egen praksis er, at de studerende har fået nye teorier, som giver dem nye vinkler på deres indsats over for børn og unge. Efter modul 6 angiver 75 % af de studerende, at de har fået nye teorier/værktøjer, som de kan anvende direkte i deres arbejde, jf. figur 6.1. En studerende forklarer, jf. tekstboksen herunder, hvordan dette kommer til udtryk i det daglige arbejde.

Studerende om at anvende nye teorier i det daglige arbejde

- *"Jeg får en større viden, som kan omsættes til praksis. Jeg bliver opmærksom på teorier og metoder, som skærper min opmærksomhed på familiernes problemer, heri årsagssammenhænge samt opmærksomhed på valg af metode og indsats til støtte. Min faglighed udvides og udvikles og giver mig ballast og indsigt. Personligt giver det en større selvtillid i arbejdet, hvilket er med til at gavne arbejdet for familier, som har behov for støtte"* (studerende).

Den øgede refleksion over de valgte løsninger hænger endvidere sammen med, at 59 % af de studerende efter modul 6 har fået et mere helhedsorienteret blik på deres indsats over for børn og unge. Det er viden om, at løsning af komplekse problemer ofte sker bedst i fællesskab og via inddragelse af alle relevante aktører, der nu er det centrale for de studerende. Flere studerende fokuserer i højere grad end tidligere på, hvordan det ofte er i relationerne mellem de forskellige aktører, at problemerne opstår og løses. Det mere helhedsorienterede blik på indsatsen gør ifølge flere studerende, at de ikke blot fokuserer på enkelte aktører i problemløsningen, men derimod reflekterer over de øvrige aktørers roller i problemløsningen, jf. tekstboksen nedenfor.

Studerende om en mere helhedsorienteret indsats

- "I gennem uddannelsen har jeg fået fokus på, at det også er i fællesskab, man skal løse problemerne. Det er i relationerne, der sker noget. Jeg tror på, at det gør en forskel – også på længere sigt, at man gør brug af flere metoder i indsatsen" (studerende).

Det er evaluators vurdering, at uddannelsen i høj grad har bidraget til at opkvalificere de studerende i deres daglige arbejde. Således vurderer både studerende, undervisere og

studievejledere, at uddannelsen medfører øget refleksivitet og faglighed i det daglige arbejde, hvilket kvalificerer indsatsen over for udsatte børn og unge. Samtidig har hovedparten af de studerende fået nye teorier, der opkvalificerer deres sagsbehandling. Dette hænger endvidere sammen med, at størstedelen af de studerende har fået et mere helhedsorienteret blik på indsatsen over for børn og unge.

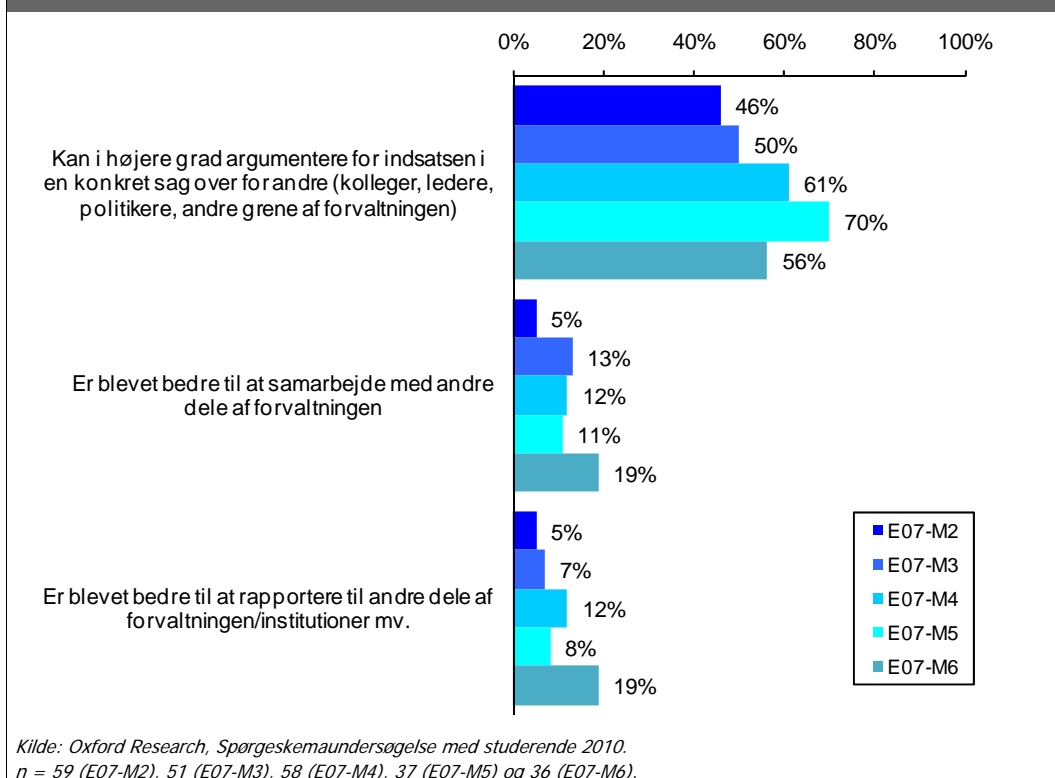
6.2 Arbejdspladsens udbytte af uddannelsen

Evalueringsens tidligere delrapporter har fokuseret på, hvorvidt de studerendes kollegaer og arbejdsplads har gavn af uddannelsen. Det være sig via videndelingen på arbejdspladserne, og om uddannelsen har betydning for den lokale praksis på arbejdspladserne.

Efter modul 6 vurderer flere end halvdelen af de studerende (56 %), at de i højere grad kan argumentere for indsatsen i en konkret sag over for andre, hvilket fremgår af figur 6.2. I gennemsnit er der på tværs af modulerne 57 % af de studerende, der svarer, at de er enige i udsagnet om, at de bedre kan argumentere over for andre i en konkret sag. Dette ses af evaluators som en opkvalificering af de studerendes egen praksis, som derudover generelt giver mulighed for en forbedret sagsbehandling i kommunerne. Dermed sker der en generel opkvalificering af sagsbehandlingen, hvilket kommer arbejdspladserne til gode. De studerendes forbedrede argumentationskompetencer kan medføre, at kollegaer og øvrige dele af forvaltningen opkvalificeres gennem uformel videndeling.

De studerende er i evalueringen også blevet spurgt, om de er blevet bedre til at samarbejde med og rapportere til andre dele af forvaltningen, jf. figur 6.2. Efter modul 1 svarede 5 % af de studerende, at uddannelsen har haft betydning for deres samarbejde med og afrapportering til den øvrige forvaltning, mens det efter modul 4 er 12 %, der angiver dette. Efter modul 6 er der 19 % af de studerende, der angiver, at de er blevet bedre til denne del af arbejdet. Det er positivt, at ca. hver femte af de studerende efter uddannelsen er blevet bedre til at samarbejde med og rapportere til andre dele af forvaltningen. På den anden side er der fortsat en relativt stor andel, som ikke har fået dette udbytte. Evaluator anser det som positivt, at der er opnået forbedringer, men vurderer samtidig, at der fremadrettet er et forbedringspotentiale, der kan høstes ved i denne sammenhæng at fokusere yderligere på, hvordan uddannelsen omsættes på arbejdspladserne.

Figur 6.2: Hvis du vurderer, at uddannelsen har betydning for din praksis, hvordan kommer dette især til udtryk?

Udfordringerne med at omsætte uddannelsen til den lokale praksis er også et forhold, som er gennemgående i de kvalitative interview. Heraf fremgår det, at videndeling på arbejdspladserne er en udfordring i arbejdet med at omsætte uddannelsen til den lokale praksis. Uddannelsen har en afsmittende effekt på de involverede kollegaer i de konkrete sager, som de studerende er i berøring med. Her omsættes de studerendes nye viden således, at det faglige argument i højere grad kommer frem på arbejdspladserne. Dette hænger endvidere sammen med en øget selvtillid, som flere studerende udtrykker i evalueringen. Denne form for videndeling er ikke formaliseret og finder sted for dem, der er i berøring med den konkrete sag. Derimod foregår der i mindre grad formel videndeling på arbejdspladserne. Udfordringen med den manglende formelle videndeling fremgår af eksemplerne herunder.

Manglende formel videndeling og formidling på arbejdspladserne

- "Mine kollegaer har indtil videre ikke fået noget ud af det. Jeg synes, at jeg har fået rigtig meget ud af det, men det har også været presset – både på uddannelsen og når jeg har været tilbage på arbejdet" (studerende).
- "Der skal specielt gøres mere for, at de studerende kan formidle uddannelsen på deres arbejdsplads. Der er ingen, der læser det, de laver. Der skal de studerende have nogen kompetencer til at formidle indholdet af uddannelsen til deres ledere og kollegaer. Der skal gøres noget ved det tidligt på modulerne, således at det bliver en integreret del af uddannelsen. Det skal trænes løbende under uddannelsen. Det vil betyde, at uddannelsen kunne få en større betydning på arbejdspladserne" (underviser).
- "Vi skal have mere fokus på formidlingen i fremtiden. Formidlingen er meget vigtig, for derved får man også arbejdspladserne i spil til uddannelsen" (studievejleder).

Som de studerende fortæller i tekstboksen, finder videndelingen ikke sted som følge af en formel og systematiseret videndeling, hvor et emne er sat på dagsordenen. Således udtrykker både studerende, undervisere og studievejledere generelt i evalueringen, at der i forhold til arbejdspladsernes udbytte af uddannelsen fremadrettet er et forbedringspotentiale. Undervisere og studievejledere peger på, at der skal gøres en større indsats for at trænge igennem på arbejdspladserne, og formidlingen af uddannelsen skal trænes og systematiseres tidligt i uddannelsesforløbet. På denne måde kan arbejdspladsernes udbytte af uddannelsen øges ifølge de studerende, undervisere og studievejledere.

Evaluator vurderer, at det er positivt, at de studerende i en konkret sag uformelt deler viden med de nærmeste medarbejdere. Evaluator hæfter sig dog ved, at de studerende efter uddannelsens modul 6 fortsat har udfordringer i forhold til den formaliserede videndeling¹⁰. Det må fremadrettet anses for væsentligt, at der gøres en indsats for, at videndelingen i større omfang bliver systematiseret og kommer ud til flere på arbejdspladsen

Både studerende, undervisere og studievejledere understreger vigtigheden af videndeling og peger derudover på de udfordringer, der findes ved videndeling, formidling og implementering på arbejdspladserne. De kvalitative interview peger fortsat på, at det generelt er vanskeligt at få videndeling i gang på arbejdspladserne. I de tilfælde, hvor der etableres formel videndeling på arbejdspladserne, viser evalueringen, at der er et betydeligt udbytte for kollegaer. I tekstboksen nedenfor beretter studerende om, hvordan de har udbredt deres nye viden gennem en formel videndeling.

Studerendes eksempler på formel videndeling

- *"Jeg har holdt oplæg om det, jeg har undersøgt. Det har jeg også gjort i et andet modul. De har fået lov til at se opgaven og har bedt om et oplæg igen til oktober. Mit indtryk er, at min arbejdsplads på den måde får udbytte af uddannelsen"* (studerende).

- *"Jeg er blevet mere opsøgende i forhold til skrivebordsdeling. Vi skal begynde at lave et koncept, hvor vi får det bredt mere ud. Det har jeg meldt mig til at formidle, fordi jeg har fået en styrke. Jeg kan give nogle indspark omkring metoder og værktøjer, som man kan anvende, for at få det optimale ud af skrivebordsdeling"* (studerende).

Fremadrettet vurderer evaluator, at de studerende kan blive klædt bedre på til at formidle indholdet af uddannelsen til deres arbejdsplads, ligesom formidlingen af uddannelsen fra studerende til arbejdsplads med fordel kan komme i gang tidligere i forløbet. Det nytter imidlertid ikke at tilegne sig evnerne til at formidle det lærte, hvis der ikke er et læringsrum at formidle det i. Flere studerende og studievejledere udtrykker vanskeligheder ved at få overbevist arbejdspladserne om, at videndeling på arbejdspladsen er investeringen værd. Dette kan med udgangspunkt i både interview med studerende og med ledere skyldes, at der ikke alle steder er en plan i afdelingen eller kommunen for, hvad man vil med (efter)uddannelse. Det afhænger primært af, hvad den enkelte leder synes om videndeling, og hvilken kultur der er for videndeling og faglig sparring på arbejdspladsen, jf. tekstboksen nedenfor.

Problemet med en uinteresseret ledelse for udbyttet af uddannelsen

- *"Der, hvor ledelsen bakker op omkring det, dér kan jeg se, at eksamensprojektet bliver brugt i praksis. Hvis lederen ikke er interesseret, så falder det til jorden. Dermed er de studerendes udbytte af uddannelsen afhængigt af, om ledelsen bakker op omkring uddannelsesforløbet"* (underviser).

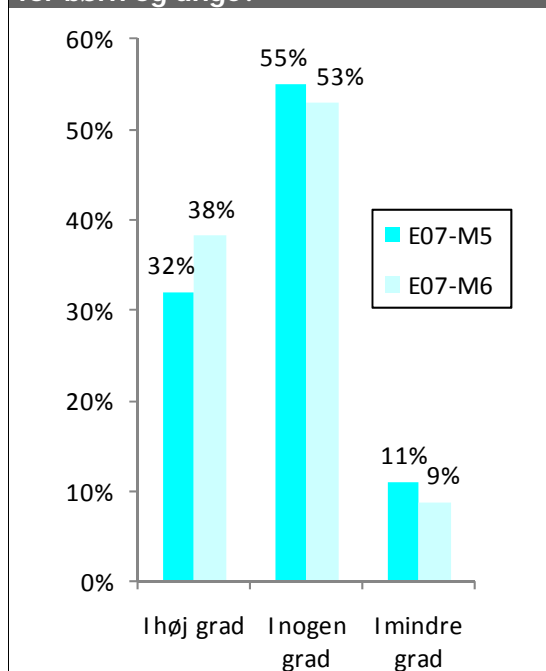
¹⁰ Se også hovedrapportens kapitel 5 for mere om dette problem.

Fremadrettet vurderer evaluatoren, at der er et betydeligt forbedringspotentiale i forhold til videndeling og implementering af uddannelsen på arbejdspladsen. Evaluatoren vurderer, at den uformelle videndeling fungerer tilfredsstillende, mens arbejdspladsernes udbytte af uddannelsen kan forbedres væsentligt ved at fokusere på den formelle videndeling. Ledelsen på de forskellige arbejdspladser spiller i denne forbindelse en væsentlig rolle. Evaluatoren vurderer, at uddannelsen i højere grad kan sætte fokus på de positive effekter, som en formaliseret videndeling kan have for at øge arbejdspladsernes udbytte og målrette denne indsats mod lederne på de studerendes arbejdspladser (jf. kapitel 8).

6.3 Udsatte børn og unges udbytte af uddannelsen

Et centralt parameter ved uddannelsen er, om den har en betydning for slutbrugerne: de udsatte børn og unge og deres familier. I evalueringen er de studerende blevet bedt om at angive, i hvilken grad uddannelsen samlet set er medvirkende til at forbedre indsatsen over for børn og unge. Af de studerendes svar på dette spørgsmål fremgår det, at samtlige studerende, der har besvaret spørgsmålet efter modul 6, har placeret sig inden for de kategorier, der angiver, at uddannelsen har en effekt (jf. figur 6.3). 38 % svarer, at uddannelsen i høj grad medvirker til at forbedre indsatsen over for børn og unge, mens 53 % svarer 'i nogen grad', og 9 % svarer 'i mindre grad'. De studerende vurderer dermed overordnet set, at uddannelsen har en betydning for indsatsen over for børn og unge, selvom det varierer, hvor meget de mener, det er tilfældet.

Figur 6.3: I hvilken grad vurderer du, at uddannelsen samlet set er medvirkende til at forbedre indsatsen over for børn og unge?

Kilde: Oxford Research 2010. Spørgeskemaundersøgelse med studerende. n = 47 (E07-M5) og 34 (E07-M6). Det har i undersøgelsen også været muligt, at svare 'slet ikke', hvilket 2 % gjorde i E07-M5, mens ingen gjorde det i E07-M6.

Denne variation kan kobles til aspektet med uddannelsens omsættelighed til den lokale praksis. Evalueringen peger i den forbindelse på, at de studerende på de arbejdspladser, hvor der arbejdes målrettet med videndeling og med at omsætte uddannelsen til den lokale praksis, i højere grad vurderer, at uddannelsen er med til at forbedre indsatsen over for målgruppen.¹¹ Dermed peger evalueringen på, at en målrettet indsats med at udbrede uddannelsens indhold på arbejdspladserne både uformelt og formelt har betydning i forhold til målgruppen udsatte børn og unge. I de tilfælde, hvor der finder en formaliseret videndeling sted, viser evalueringen, at de studerende i højere grad vurderer, at uddannelsen er med til at forbedre indsatsen over for børn og unge.

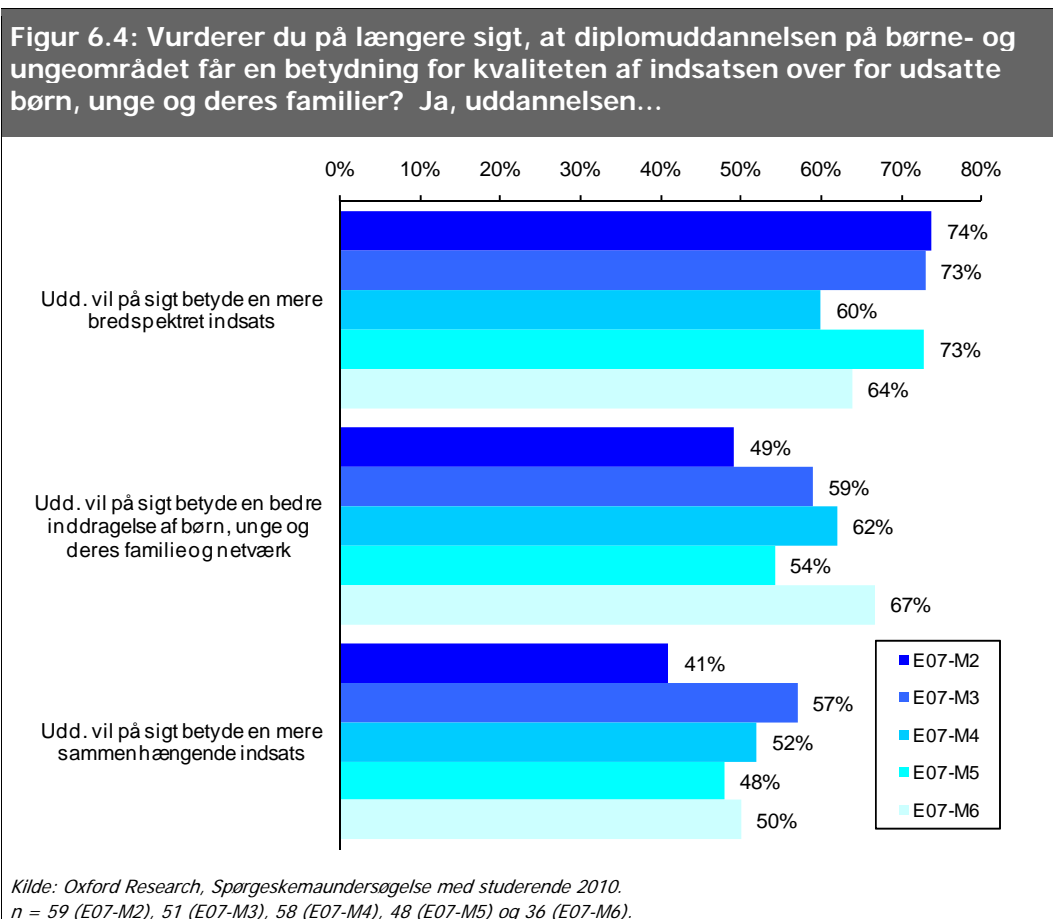
Denne variation kan kobles til aspektet med uddannelsens omsættelighed til den lokale praksis. Evalueringen peger i den forbindelse på, at de studerende på de arbejdspladser, hvor der arbejdes målrettet med videndeling og med at omsætte uddannelsen til den lokale praksis, i højere grad vurderer, at uddannelsen er med til at forbedre indsatsen over for målgruppen.¹¹ Dermed peger evalueringen på, at en målrettet indsats med at udbrede uddannelsens indhold på arbejdspladserne både uformelt og formelt har betydning i forhold til målgruppen udsatte børn og unge. I de tilfælde, hvor der finder en formaliseret videndeling sted, viser evalueringen, at de studerende i højere grad vurderer, at uddannelsen er med til at forbedre indsatsen over for børn og unge.

¹¹ Denne sammenhæng er ikke kvantitativt dokumenteret, men mønstret i de kvalitative data antyder, at dette er tilfældet.

Undersøges det nærmere, hvordan udbyttet for slutbrugerne kommer til udtryk, vurderer størstedelen af de studerende, at uddannelsen på sigt vil betyde en mere bredspektret indsats. Det illustrerer figur 6.4. En bredspektret indsats er en indsats, hvor støtten til barnet eller den unge udgøres af flere sociale indsatser. Støtten skabes ikke af én, men af en samlet palet af flere støtteelementer, der supplerer hinanden. Over de fem evalueringer er der gennemsnitligt 69 %, der vurderer, at indsatsen vil blive mere bredspektret.

Efter uddannelsens modul 6 vurderer 2 ud af 3 (67 %) af de studerende, at uddannelsen på sigt vil betyde en bedre inddragelse af børn, unge og deres familier og netværk. I gennemsnit vurderer 58 %, at dette er tilfældet. Andelen, der mener inddragelsen vil blive udbredt, er støt stigende over uddannelsens moduler, med undtagelse af en variation på modul 5.

En tredje effekt på længere sigt er ifølge de studerende, at indsatsen vil blive mere sammenhængende. Halvdelen af de studerende vurderer efter modul 6, at dette er tilfældet, hvilket svarer til gennemsnittet over de seks moduler.

Det langsigtede udbytte, som slutbrugerne får i form af en indsats med mere bredde, inddragelse og sammenhæng, vurderer evaluatoren som et positivt element ved uddannelsen. I vurderingen af uddannelsens succes er det en central parameter, at uddannelsen på længere sigt medvirker til at kvalificere indsatsen over for udsatte børn og unge. Det er evaluatorens vurdering, at uddannelsen generelt har positiv betydning for indsatsen over for børn og unge både på den korte bane og i et længere tidsperspektiv.

Når det gælder betydningen for slutbrugerne på længere sigt, handler det om, hvorvidt de studerende og de andre på deres arbejdspladser får implementeret forbedrede og opjusterede metoder, undersøgelser og handleplaner osv. i deres daglige praksis. I den forbindelse efterspørger en studerende en eller anden form for opfølgning på uddannelsen efter fx et års tid. Det er evaluators vurdering, at en form for opfølgning kunne være en vigtig faktor i forhold til at sikre, at kompetencerne fra uddannelsen, også når de tidsmæssigt ligger længere væk, fortsat bruges på arbejdspladserne og dermed er med til at forbedre indsatsen over for udsatte børn og unge på længere sigt.

6.4 Evaluators vurdering

Evalueringen viser overordnet set, at uddannelsen gør en forskel. Opdelt på målgrupper bliver det klart, at de studerende selv får et stort udbytte af uddannelsen. De studerende bliver gennem uddannelsen mere refleksive i deres sagsbehandling, og de baserer i højere grad deres arbejde på kritisk, bevidst stillingtagen med afsæt i en styrket faglighed.

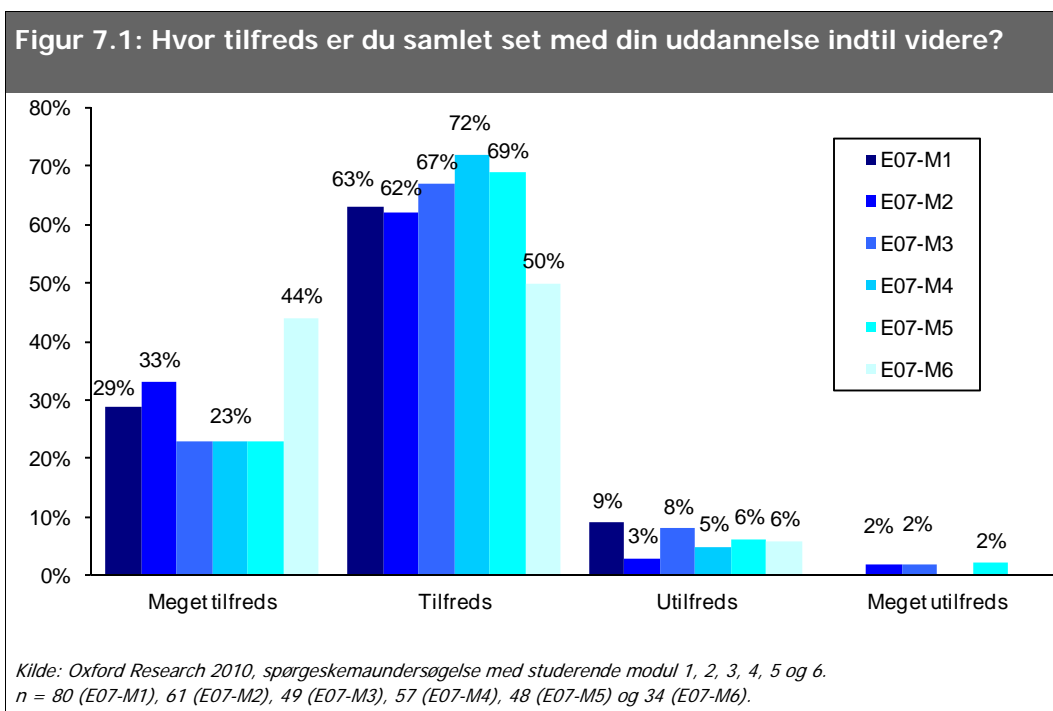
Uddannelsen har også en effekt på den indsats, som de studerende gør i deres dagligdag over for udsatte børn og unge. Det viser dog samtidig, at effekten for slutbrugerne kan øges, hvis det lykkes at skabe mere videndeling på arbejdspladserne, så de studerendes kolleger i højere grad også opkvalificeres og styrker den indsats, de gør i det daglige. Nogen studerende vurderer, at uddannelsen kommer deres kollegaer og arbejdspladser til gode, men der er fortsat et betydeligt forbedringspotentiale med henblik på at få udbredt de studerendes viden på arbejdspladserne.

Det er på denne baggrund evaluators anbefaling, at:

- der fremadrettet sættes mere fokus på formel videndeling på de studerendes arbejdspladser
- det fremadrettet sikres, at de studerende i højere grad bliver i stand til at formidle indholdet af uddannelsen til arbejdspladsen, og at dette sættes i system tidligt i uddannelsesforløbet
- kommunikationen med ledelsen fremadrettet øges. Dette skal være med til at øge opbakningen til de studerendes uddannelse samt overbevise ledelsen om, at systematisk videndeling på sigt kan styrke de faglige arbejdsgange på arbejdspladserne.

Kapitel 7. Samlet tilfredshed med uddannelsen

Evalueringen har, siden de første studerende gennemførte modul 1 i efteråret 2007, vist, at de studerende samlet set er tilfredse med uddannelsen. Denne løbende tilfredshed fremgår af figur 7.1. Tages et gennemsnit over hele uddannelsesperioden fra modul 1 til 6, angiver 29 % af de studerende, at de er meget tilfredse, og 64 % at de er tilfredse. Dermed angiver 93 % af de studerende i gennemsnit over uddannelsen 6 moduler, at de er tilfredse med uddannelsen. Det vurderes af evaluatoren som en klar indikation på, at uddannelsen er en succes.

Fra modul 5 til 6 er andelen af studerende, der er meget tilfredse med uddannelsen, næsten fordoblet, så der er 44 %, der er meget tilfredse med uddannelsen. Dette er den største andel af meget tilfredse studerende, der har været i evalueringsperioden. En forklaring på dette kan være, at de studerende efter afslutningen af uddannelsen i højere grad har haft mulighed for at se, hvordan uddannelsen har påvirket dem, og at der er stor tilfredshed med måden, hvorpå dette er sket. De studendes tilfredshed med uddannelsen er også et forhold, der var fokus på kvalitativt, hvoraf det fremgik, at hovedparten af de studerende er tilfredse. Tekstboksen nedenfor er et eksempel på, hvad der er afgørende for tilfredsheden med uddannelsen.

Eksempel på studerende med stor tilfredshed med uddannelsen

- "Jeg føler mig opkvalificeret efter at have gået på uddannelsen. De forventninger, jeg havde til uddannelsen, er blevet indfriet. Jeg er blevet klogere, og jeg føler mig bedre funderet på området, og jeg forstår bedre, hvordan tingene fungerer på området. Jeg får også større arbejdsglæde af at gå på arbejde, og jeg har fundet ud af, at mit arbejde passer mig rigtig godt. Derudover er jeg også blevet en bedre sagsbehandler, fordi jeg bliver mere konkret og afgrænset i forhold til min rolle som sagsbehandler. Det giver overblik og ro – og det er nemmere. Jeg kender mit arbejdsfelt bedre, end jeg gjorde før, og er derfor også i stand til at afgrænse det" (studerende).

Evaluators ønsker i denne sammenhæng at understrege, at ovenstående citat fungerer som et udmærket og repræsentativt eksempel på de studerendes tilfredshed med uddannelsen. Dette både i form af en generel opkvalificering på området og en opnåelse af ny viden omkring, hvordan børne- og ungeområdet bredt set fungerer. Derudover viser eksemplet også, hvordan uddannelsen har medvirket til, at de studerende har fået mere arbejdsglæde og anser sig selv som bedre sagsbehandlere, end inden de startede på uddannelsen. Specielt fordi de studerende nu i højere grad er mere opmærksomme på at definere, hvad der ligger inden for deres rolle, og hvad der ikke gør. Det giver ro og overblik. Evaluators hæfter sig ved, at de studerende ikke kun generelt er tilfredse med uddannelsen, men at de er tilfredse med meget forskelligartede aspekter af uddannelsen og dennes påvirkning på deres arbejdsliv.

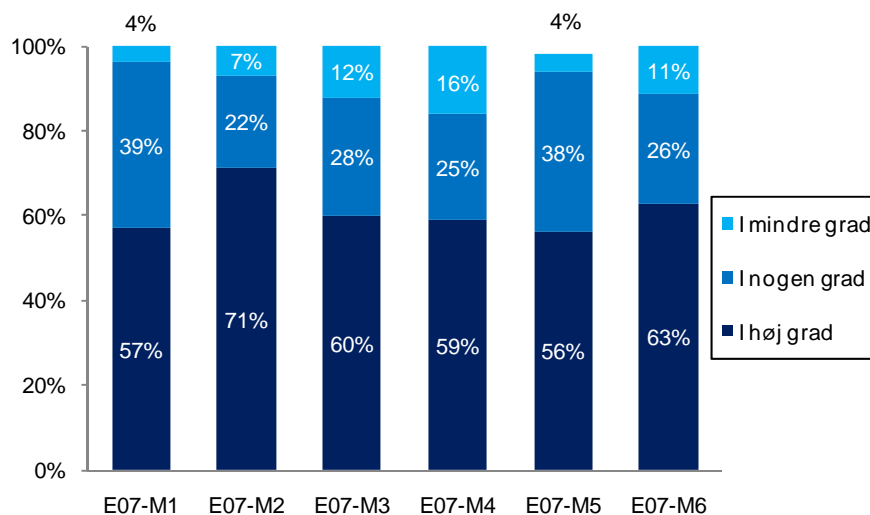
For nogle studerende har uddannelsen betydet så meget, at de er blevet motiveret til mere uddannelse og læring. Evaluators har således talt med flere studerende, der har overvejet at tilmelde sig Masteruddannelsen i udsatte børne- og ungeområdet, fordi de gerne vil lære mere på området, jf. tekstboksen.

Studerende der overvejer masteruddannelsen

- "Jeg har overvejet Masteruddannelsen, og det handler om inspiration og lyst til at lære mere fra denne uddannelse. Det er vigtigt, at vi i vores arbejde ved, hvad der virker og hvad der ikke virker. Evidens og evaluering af vores arbejde er meget vigtigt. Vi kunne fx sagtens lave effektvaluering i afdelingerne" (studerende).

Som en yderligere nuance på de studerendes tilfredshed med uddannelsen er de studerede løbende i evalueringen blevet spurgt, om de vil anbefale uddannelsen til andre. Udviklingen i de studerendes svar på dette spørgsmål fremgår af figur 7.2. Figuren viser, at der gennem hele uddannelsen har været en stor andel af studerende, der vil anbefale uddannelsen til andre. Således har andelen af studerende, der svarer i høj grad, ikke været under 50 % i løbet af uddannelsen, mens andelen, der svarer i nogen grad, bevæger sig mellem 39 % og 22 %.

Figur 7.2: I hvilken grad vil du anbefale uddannelsen til andre?

Kilde: Oxford Research 2010 spørgeskemaundersøgelse, studerende modul 1, 2, 3, 4, 5 og 6.
n = 79 (E07-M1), 59 (E07-M2), 50 (E07-M3), 56 (E07-M4), 48 (E07-M5) og 34 (E07-M6).

Note: På ingen af de først 4 moduler er svarkategorien "slet ikke" blevet anvendt. På modul 5 har en person svaret "slet ikke".

Efter modul 6 er der fortsat en stor andel af de studerende, der i høj grad vil anbefale uddannelsen til andre. Næsten 2/3 (63 %) svarer, at de i høj grad vil anbefale uddannelsen til andre, mens 26 % i nogen grad vil anbefale uddannelsen til andre. Evaluatoren vurderer, at de studerende efter modul 6 i højere grad er bevidste om, hvad det kræver at gå på uddannelsen, og hvad udbyttet er. Derfor er det positivt, at der er så store andele af de studerende, der vil anbefale uddannelsen til andre. Som det er beskrevet i evalueringens hovedrapport fra januar 2010, er der også flere kolleger til de studerende, der er blevet inspireret af de studerendes uddannelsesforløb.

Af figur 7.2 hæfter evaluatoren sig ved, at 11 % af de studerende i mindre grad vil anbefale uddannelsen til andre. Det kan begrundes i to forhold: manglende vikarpuljemidler og deraf øget arbejdsbyrde i uddannelsesperioden og studerende, der er leverandører og deraf ikke oplever alle dele af uddannelsen lige relevant for dem. Andre forhold er, at nogle på grund af private eller arbejdsrelaterede forhold oplever, det er hårdt at veksle mellem arbejde og uddannelse uge for uge. Disse forhold udfoldes yderligere i det følgende afsnit "udbytte vs. indsats", men det anses af evaluatoren som plausible forklaringer på, hvorfor 11 % af de studerende i mindre grad vil anbefale uddannelsen til andre. Det skal stadig fremhæves, at ni ud af ti studerende (89 %) i nogen grad eller høj grad vil anbefale uddannelsen til andre.

7.1 Udbytte vs. indsats

Et markant fokus i denne sidste fase af evalueringen af diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet omhandler det udbytte, som de studerende får af uddannelsen. Her skal det specifikt i forhold til udbytte handle om, hvorvidt den indsats, som de studerende lægger i uddannelsen, står mål med det udbytte, som de oplever, at de får ud af uddannelsen.

I forhold til den indsats, som de studerende lægger i uddannelsen, der peger flere studerende på, at de bestemt har fået et stort udbytte af uddannelsen. Der er dog bestemte typer af studerende, der også peger på, at det er hårdt at gå på uddannelsen, og at visse dele af uddannelsen ikke er så relevant for dem, jf. nedenstående tekstboks.

Studerende om udbytte vs. indsats

- *"Jeg kan ikke se, hvor meget jeg har flyttet mig. Men jeg synes det er spændende at gøre min praksis anderledes og formidle. På den måde har jeg fået udbytte af det. Det har været hårdt, men godt"* (studerende).

- *"Jeg har brugt mange ressourcer, men jeg sidder også på en post, hvor jeg ikke har fået kompensation. Jeg har ikke fået midler fra vikarpuljen, og det har jeg tydeligt kunne mærke. Dette ville have gjort en forskel, og der er meget ekstra arbejde nu"* (studerende).

- *"Jeg synes den tid og de ressourcer, jeg har brugt samlet på uddannelsen, har været i orden i forhold til udbyttet. Det kunne være rart, hvis de sidste moduler var ligeså relevante for min dagligdag, som de første tre var. Men jeg synes, at jeg har fået et rigtig godt udbytte af uddannelsen"* (studerende, leverandør).

Evalueringen peger dermed på, at studerende, der ikke får vikarpuljemidler, vurderer, at udbyttet har lidt sværere ved at stå mål med den indsats, de lægger i uddannelsen. Derudover peger evalueringen på, at studerende, der er leverandører, *kan* få et mindre udbytte af uddannelsen, da dele af uddannelsen i mindre grad er målrettet den målgruppe. Evaluator hæfter sig ved, at disse forhold ikke er nye i evalueringen, men er forhold, som tidligere er blevet berørt i delrapporter og i hovedrapporten fra januar 2010.

Evaluator glæder sig over, at den største andel af de interviewede studerende vurderer, at det udbytte, de studerende får af uddannelsen, står mål med den indsats, de investerer i uddannelsen. Derudover er beslutningen om tildelingen af vikarpuljemidler til bestemte målgrupper på uddannelsen og inklusionen af forskelligartede målgrupper på uddannelsen et bevidst valg. Evalueringen påpeger således, at konsekvenserne af dette valg kan være studerende, der oplever, at de skal lægge mange kræfter i uddannelsen, men ikke helt får det forventede udbytte. Evaluator hæfter sig ved, at disse forhold kontinuert i evalueringsforløbet er blevet fremhævet som udfordringer ved uddannelsen.

7.2 Evaluators vurdering

Det er evaluators vurdering, at uddannelsen helt overordnet fungerer godt, og at de studerende i udpræget grad er tilfredse med uddannelsen.

Derudover hæfter evaluator sig ved følgende forhold:

- Andelen af studerende, der er meget tilfredse med uddannelsen, er forøget, efter de studerende har afsluttet uddannelsen.
- Uddannelsen er medvirkende til en generel opkvalificering af de studerendes kompetencer på området, men er derudover også medvirkende til at skabe mere arbejdsglæde for de studerende.
- De studerende vil efter endt uddannelse i højere grad anbefale uddannelsen til andre i forhold til tidligere på uddannelsen. Dette vidner om, at de studerende er blevet opmærksomme på de positive aspekter af den samlede uddannelse.
- De studerende angiver primært, at det udbytte, de har fået ud af uddannelsen, står mål med den indsats, som de har ydet. Der er dog visse typer af studerende

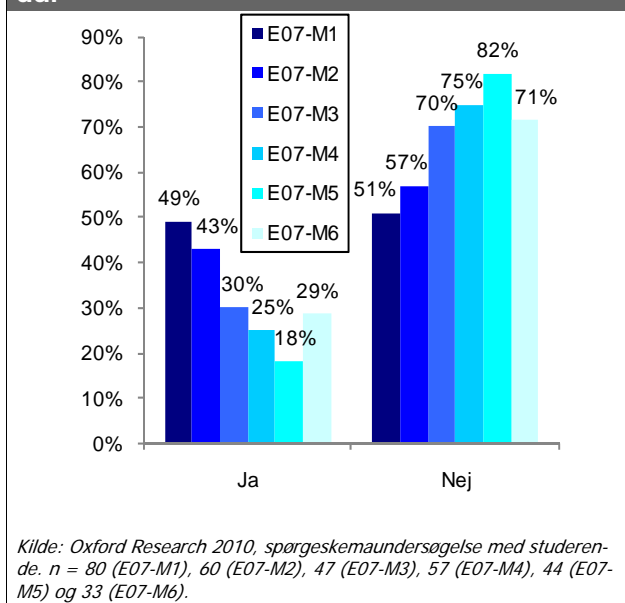
(leverandører), der angiver, at den indsats, de lægger i uddannelsen, ikke altid står mål med udbyttet. Dette fordi de ikke har mulighed for at blive aflastet på deres arbejdsplads via vikarpuljemidler, og fordi dele af uddannelsen i højere grad er målrettet myndighedssagsbehandlere end leverandører.

Kapitel 8. Den udvidede studievejledning

Diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet har tilknyttet en udvidet studievejlederfunktion. Dette indgår også som et delelement i den samlede evaluering. Fokus i dette kapitel er en afdækning af de barrierer og potentialer, som de respektive aktører peger på i forhold til studievejledningen. Derudover fokuseres der på at give konkrete anbefalinger på, hvordan den udvidede studievejledning kan styrkes.

8.1 Kendskab og brug af den udvidede studievejledning

Figur 8.1: Har du benyttet dig af studievejledningen? Både før og efter påbegyndt modul

En stor del af den udvidede studievejlednings arbejdsopgaver omhandler kontakten til de studerende. De studerendes angivelse af kontakten med studievejledningen fremgår af figur 8.1.

Figuren viser, at de studerende generelt over tid har mindre kontakt til studievejledningen. På uddannelsens første modul angav ca. halvdelen af de studerende¹², at de havde kontakt til studievejledningen, mens det på modul 3 var faldet til ca. en tredjedel. På modul 5 angiver under hver femte studerende, at de benytter sig af studievejledningen. På modul 6 er der en mindre stigning i kontakten med studievejledningen, hvor det således er 29 % af de studerende, der har haft kontakt med studievejledningen. Evaluatoren peger på, at en

årsagsforklaring til denne udvikling ligger i indholdet af modul 6, hvor de studerende over 8 uger skal udarbejde den afsluttende opgave på uddannelsen. Her har de studerende i højere grad end på de seneste moduler på uddannelsen gjort brug af studievejledningen. Dette både i form af konkret støtte til deres eksamensopgave, men også støtte til andre uddannelsesrelaterede forhold, såsom afklaring af antallet af uger som de studerende får fri fra arbejdspladsen til at skrive den afsluttende opgave. Tekstboksen viser et eksempel på dette.

Studerende om støtte fra studievejledningen

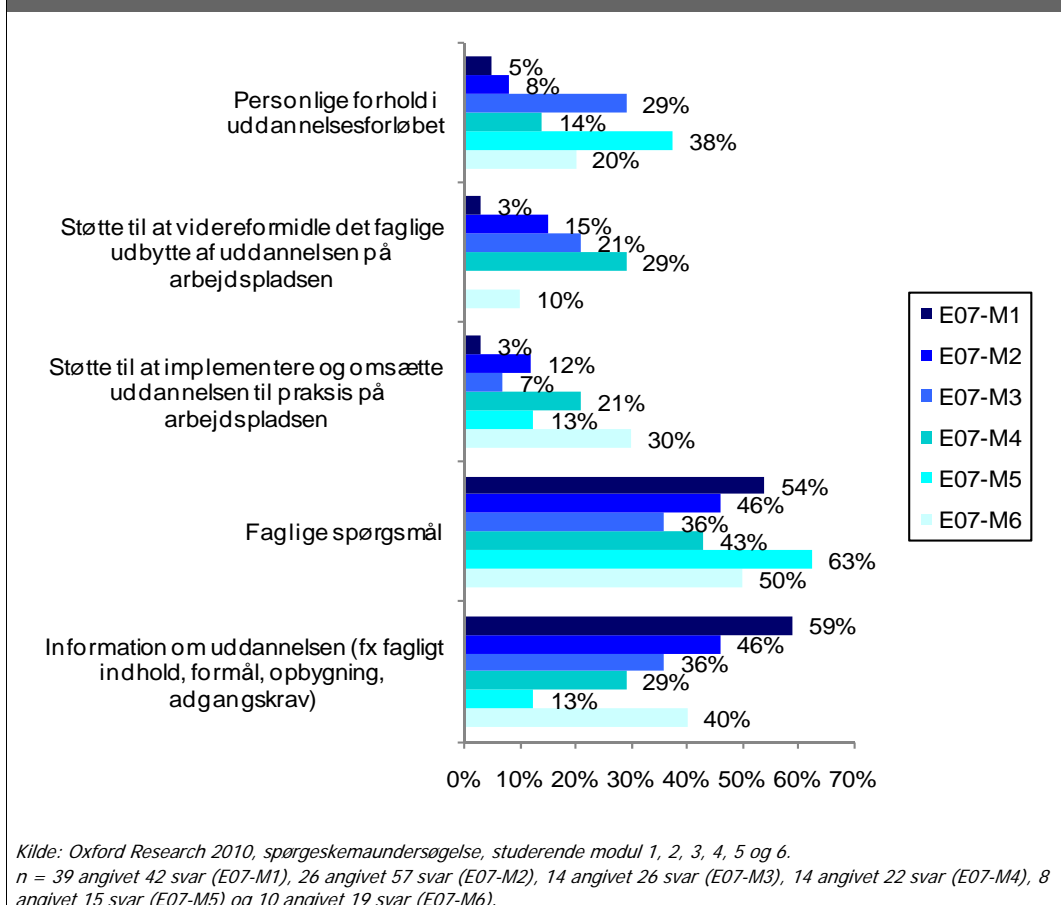
- "Jeg anvendte studievejledningen i forbindelse med at få hjælp til at søge om en udvidet periode til opgaveskrivningen på modul 6. Her hjalp hun mig med at få mig klædt på til dette. Studievejlederen gør det rigtig godt, og jeg følte mig rigtig godt klædt på af hende (studerende).

¹² Dette er gældende for alle modul 1-studerende løbende i evalueringen, hvilket eksempelvis hold F10-M1s svarangivelse på 47 % vidner om.

Evalueringen peger dermed på, at de studerendes anvendelse af studievejledningen differentierer over tid. I begyndelsen anvendes studievejledningen relativt hyppigt til afklaring af uddannelsesrelaterede spørgsmål og på grund af usikkerhed omkring andre forhold med uddannelsen. Når de studerende efterhånden bliver mere trygge og erfarne på uddannelsen, anvendes studievejledningen kun i mindre grad. Sidst på uddannelsen anvendes studievejledning igen mere, idet den lange eksamensperiode betyder, at flere har brug for støtte. Derudover bruges studievejledningen til mere konkrete opgaver på modulet som eksempelvis at klæde studerende på til at søge om længere fri fra arbejdspladsen til opgaveskrivningen.

Figur 8.2 viser, hvad kontakten mellem de studerende og de udvidede studievejledere består af. Det fremgår af figuren, at studievejledningen i begyndelsen af studieforløbet har en nyttig funktion i forhold til at informere om uddannelsen. Senere i studieforløbet (modul 3 og 4) ændres anvendelsen af studievejledningen primært til at omhandle støtte i forbindelse med videreformidling og implementering af uddannelsen. Studievejledningens funktioner i form af støtte ved personlige forhold og ved faglige spørgsmål anvendes af de studerende i vidt omfang på alle moduler.

Figur 8.2: Hvad har du brugt studievejledningen til? (flere svar)

Størstedelen af de studerende, der har brugt studievejledningen, angiver generelt og på tværs af moduler, at de er tilfredse. Andelen af tilfredse studerende varierer mellem modulerne med 89 % (E07-M6), 88 % (E07-M5) og 100 % (E07-M4).

De kvalitative interview efter modul 6 peger generelt på, at studievejledningen retrospektivt set har haft en større positiv betydning for de studerendes uddannelsesforløb, end de tidligere har været opmærksomme på. Dette på flere fronter, som nedenstående tekstboks indikerer.

Studerende om betydning af studievejledningen

- "Jeg vil gerne takke dig for, at du har "bragt os" igennem 3 års skolegang. Du har koordineret, været til rådighed, vist forståelse og guidet os, når det har været nødvendigt undervejs i forløbet. Du har deltaget i og lyttet til mange undervisningstimer. Du har samlet op, når der har været brug for det, og du har fortalt os, at vi altid har kunnet kontakte dig, hvis der var behov for det. Når kontakt har været nødvendig, har du altid taget det alvorligt. Ikke kun når jeg har haft brug for det. Fra andre medstuderende ved jeg, at de har samme erfaring.

Tak for dit engagement til såvel uddannelsesforløb som den mere personlige og individuelle kontakt, du har givet os som studerende. Når jeg skriver det til dig nu, er det fordi, at jeg først nu – desværre – kommer til at tænke på den positive betydning, du har haft for selve uddannelsesforløbet" (studerende i en mail til en studievejleder).

Citatet illustrerer flere af de forhold, som de studerende oplever, at studievejledningen har været behjælpelig med igennem uddannelsesforløbet, men som de først *efter* endt uddannelse er blevet opmærksom på betydningen af. Dette være sig som koordinator og gennemgående kontaktperson i undervisningen, som bindeled mellem de enkelte undervisningsgange og moduler samt som personlig og faglig støtte. Andre studerende peger i evalueringen på, at studievejledningen også har stor betydning i forhold til etableringen og fastholdelsen af studiegruppen og den positive betydning af, at man som studerende føler sig som en "klasse", der er sammen om at komme igennem uddannelsen.

Evaluators vurderer, at det er positivt, at de studerende i stigende grad benytter sig af studievejledningen på modul 6, og at de derudover reflekterer over den positive betydning, som studievejledningen har haft for deres studieforløb. Evaluator anbefaler, at studievejledning fastholder den kontinuerlige kontakt med de studerende som bindeled mellem de enkelte undervisningsgange og moduler. Derudover er det vigtigt, at studievejlederne på de respektive uddannelsessteder fortsætter med samme åbenhed over for de studerende i forhold til personlige og faglige problemstillinger.

8.2 Kontakt til arbejdspladserne

En løbende udfordring med studievejledningen, som evalueringen igennem hele uddannelsesforløbet har påpeget, er dens udvidede funktioner. Disse består primært i støtte til at informere og videndele om uddannelsen på arbejdspladserne samt støtte til at implementere uddannelsen lokalt. Evalueringen har tidligere peget på, at studievejlederne har udfordringer i forhold til at komme ud til de studerendes arbejdspladser, og at de studerendes ledere ikke ved, hvad de kan bruge den udvidede studievejledning til. Det er således svært at komme i kontakt med lederne i kommunerne, og hvis kontakten etableres, er det sjældent, at lederne tager imod de ydelser, som den udvidede studievejledning kan tilbyde.

Evalueringen af modul 6 peger på, at dette arbejde stadig er en udfordring for de studerende, men at der er positive tendenser at spore. Som det fremgår af figur 8.2 angiver 30 % af de studerende efter modul 6, at de har anvendt den udvidede studievejledning til støtte med at implementere og omsætte uddannelsen til praksis på arbejdspladsen. Dette er således en stigning på 17 procentpoint i forhold til modul 5. Evaluator vurderer, at det indledende tager tid, før studievejledningen kan støtte og hjælpe de studerende i

arbejdet med at implementere uddannelsen på arbejdspladserne. Således vil det typisk tage et år, før de studerende er faldet til på uddannelsen, og før der kan arbejdes med, hvordan uddannelsen kan omsættes til arbejdspladsen. Derfor har der løbende i evalueringen været fokus på, om de studerende anvender studievejledningen til dette formål. Evalueringen peger i den henseende på, at det efter modul 6 sker i et stigende omfang. Det skal dog stadig bemærkes, at andelen af studerende, der benytter studievejledningen til dette formål, er relativ lav, og stigningen i anvendelsen af studievejledningen på dette område kommer først sent i uddannelsesforløbet. Evaluatoren vurderer generelt, at det er positivt, at der efter modul 6 er flere studerende, der angiver, at de benytter studievejledningen til at implementere uddannelsen på arbejdspladsen. Men fremadrettet kan der med fordel arbejdes videre med at forøge andelen af studerende, der benytter studievejledningens udvidede funktioner, også tidligere på uddannelsen. Et centralt element i den henseende er studievejledernes gennemslagskraft i forhold til arbejdspladserne og arbejdet med at informere om, hvordan arbejdspladserne fordelagtigt kan gøre nytte af studievejledningens udvidede funktioner.

Derudover peger flere studievejledere på, at det også tager tid at få lederne på de respektive arbejdspladser til at arbejde med uddannelsesimplementering, fordi der ofte vil være tale om et skifte i kulturen med at arbejde med uddannelsesimplementering, jf. tekstboksen herunder.

Studievejleder om tid som faktor for uddannelsesimplementering

- "Du skal [som studievejleder] ikke begynde at bestemme. Det handler om, at man har meget forskellig kultur for, hvordan man arbejder med uddannelse og uddannelsesimplementering, så der tænker jeg, at ting tager tid. Og noget af det, vi er oppe imod, er, at kommunerne ikke har kutyme for at planlægge uddannelse og slet ikke forbundet med en strategi for hvordan man udvikler ved hjælp af uddannelse. Det er stadig meget enkeltmandsbåret. Der er ikke ret mange steder en længeresigtet planlægning af uddannelse i kommunerne, og derfor er det svært" (studievejleder).

Evaluatoren vurderer, at tid er en vigtig faktor i forhold til arbejdet med uddannelsesimplementering, men at der derudover godt kan arbejdes aktivt på at påvirke kulturen i kommunerne, således at muligheden for i stigende grad at omsætte uddannelsen til den lokale praksis forøges. Igennem uddannelsesforløbet har studievejlederne forsøgt sig med flere tiltag for at vise, at de ikke kun kan bruges til at komme ud på arbejdspladserne og informere om uddannelsen og om, hvordan de studerendes kompetencer bedst benyttes. Eksempelvis har flere uddannelsesinstitutioner arbejdet målrettet med at invitere de studerende og deres ledere til fælles temadage, hvor der er fokus på, hvordan arbejdspladser bedst muligt gør brug af de studerendes kompetencer. Tekstboksen viser et eksempel på dette.

Anderledes forsøg på information og implementering af uddannelsen

- "Jeg planlagde hos os en temadag med udvalgte forskere fra relevante FoU-puljeprojekter. To forskere skulle fremlægge, og det var meget relevante problemstillinger vi havde valgt. Vi havde inviteret studerende, deres ledere og kolleger og arrangementet var gratis. Desværre måtte vi aflyse arrangementet på grund af for få tilmeldinger" (studievejleder).

Fordelen ved et samlet arrangement med deltagelse af studerende og ledere er, at der kan videndeles og erfaringsudveksles på tværs. Udbyttet af temadagen er ikke kun den information, der formidles til de studerende og lederne, men derudover kan der erfaringsudveksles om arbejdet med at implementere uddannelsen på arbejdspladserne, og der kan skabes potentielle netværk mellem de studerendes ledere.

Som tekstboksen også viser, blev arrangementet ikke til noget på grund af manglende tilmeldinger. Det er i sig selv ærgerligt og viser et eksempel på den manglende opbakning, der er til arrangementer, der informerer om uddannelsen og yderligere muliggør implementering af uddannelsen på arbejdspladserne. Evaluator peger fremadrettet på, at udfordringerne, der er forbundet med at implementere uddannelsen på arbejdspladserne, primært består i ledelsens manglende prioritering og interesse i de studerendes uddannelse, og hvordan de lokalt kan gøre brug af de kompetencer, som de studerende erhverver sig via uddannelsesforløbet (jf. også kapitel 6).

Det er vigtigt for uddannelsens omsættelighed til den lokale praksis og brede betydning for målgruppen for uddannelsen, at der løbende arbejdes med nye tiltag til, hvordan lederne til de studerende i højere grad end på nuværende tidspunkt forstår den positive betydning af at omsætte uddannelsens indhold til den lokale praksis. Dertil vurderer evaluator, at studievejledningen kan arbejde med så tidligt som muligt i uddannelsesforløbet at gøre lederne opmærksomme på de fordele, der er forbundet med at arbejde med uddannelsesimplementering i forhold til de studerendes kolleger og leder. Det kunne fx, jf. nedenstående citat, være obligatorisk at deltage i visse arrangementer angående uddannelsesimplementering for lederne, hvis man har studerende på uddannelsen.

Studievejleder om at forpligte lederne mere til uddannelsen

- "Måske skulle de [lederne] være lidt mere bundet til at være med i det. Tvunget til bare en lille smule. De har ikke alle givet det en chance. Det er vigtigt, at der bliver arbejdet lidt mere bevidst med implementering, og hvis ikke ledelsen gør noget og bakker op, så hjælper det ikke noget. Det bliver overskygget af den daglige dont, der tager tiden. De glemmer, man kan spare tid på længere sigt, hvis man investerer" (studievejleder).

En tilgang til uddannelsen, hvor man betinger lederne til at deltage - fx i en temadag om uddannelsen - kunne være en mulighed for at få et større og bredere fokus på arbejdet med uddannelsesimplementering og strategisk anvendelse på arbejdspladserne. Derudover vurderer evaluator, at der generelt er brug for en holdningsændring hos lederne i kommunerne, før arbejdet med uddannelsesimplementering for alvor slår igennem. Det betyder, at det tager tid og kræver et løbende arbejde med fokus på implementering, før det for alvor får en betydning i kommunerne. Evaluator hæfter sig dog ved, at grundstenen for dette arbejde allerede er lagt gennem studievejledningens løbende information og fokus på uddannelsesimplementering i kommunerne.

8.3 Evaluators vurdering

Evaluator vurderer, at den udvidede studievejledning har en central og vigtig funktion i forhold til de studerende på uddannelsen. Evalueringen peger generelt på, at de studerende, der anvender studievejledningen, er tilfredse med denne. Derudover peger evalueringen på, at de studerende i løbet af modul 6 i stigende grad har anvendt studievejledningen som sparringspartner etc. i forhold til opgaveskrivningen.

Flere studerende peger efter endt uddannelse på, at de først efter afslutningen af deres uddannelsesforløb er blevet opmærksomme på den positive betydning, som studievejledningen har for deres studieforb. Dette være sig både i forhold til studievejledernes rolle som koordinator mellem de enkelte undervisningsgange og moduler såvel som den faglige og personlige støtte. Det vidner således om, at flere studerende først efter endt uddannelsesforløb formår at reflektere over, hvilken betydning studievejledningen har for deres uddannelsesforløb.

Evalueringen har løbende peget på en udfordring i forhold til studievejledningens udvidede funktioner, som primært består i at etablere kontakt til de studerendes arbejdspladser. Her viser evalueringen af modul 6, at det fortsat er en udfordring for studievejlederne at få arbejdspladserne til at anvende studievejlederne i arbejdet med at videndele indholdet af uddannelsen og implementere uddannelsen til den lokale praksis. Studievejlederne peger på, at det tager tid at opbygge en kultur på arbejdspladserne, der sætter fokus på videndeling og implementering over den daglige drift. Derudover viser evalueringen af modul 6, at der på uddannelsesinstitutionerne arbejdes med alternative modeller til, hvordan arbejdspladserne kan informeres og anvende den viden, der genereres på uddannelsen. Evaluator fremhæver i den henseende, at det er positivt, at studievejlederne anvender nye måder at inddrage ledere og kollegaer på i uddannelsen, men at det er ærgerligt, at sådanne tiltag ikke tiltrækker de studerendes ledere og kolleger. Det er dog tiltag, der fremadrettet kan fastholdes, fordi de kan være medvirkende til at få kontakt til arbejdspladserne på andre måder end via mail og telefon.

Derudover hæfter evaluator sig ved, at der fremadrettet kan arbejdes med at forpligte de ledere, der har studerende på uddannelsen, til at deltage i implementeringsaktiviteter. Dette kan således være medvirkende til at ændre kulturen og arbejdet med at omsætte uddannelsen til den lokale praksis i kommunerne. Evaluator anbefaler, at der fremadrettet afdækkes muligheder for at indføre enkle forpligtigelser for de studerendes ledere, idet det vurderes, at sandsynligheden for, at der målrettet arbejdes med videndeling og implementering af uddannelsen, forøges, hvis dette bliver et aktivt og forpligtende fokusområde for de studerendes ledere.

Kapitel 9. Vikarpuljen

Der er tilknyttet en vikarpulje til diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet, hvis formål er at understøtte optaget på diplomuddannelsen for de kommunale sagsbehandlere. Kommunerne kan søge tilskud til ansættelse af vikarer for de sagsbehandlere, der tager den samlede diplomuddannelse. Puljen løber foreløbig i tre år og kan søges af studerende, der arbejder med myndighedssagsbehandling. Forudsætningerne for at modtage tilskud er, at den studerende, udover at være myndighedssagsbehandler:

- er tilmeldt den samlede diplomuddannelse bestående af seks moduler
- tager de seks moduler i den anbefalede rækkefølge
- gennemfører uddannelsen som deltidsstudie
- friholdes af arbejdspladsen til at gennemføre uddannelsen i den periode, der gives tilskud for.

Derudover gælder de generelle regler for modtagelse af tilskud fra Indenrigs- og Socialministeriet.

Der kan efter ansøgning ydes et tilskud på kr. 30.000 pr. sagsbehandler pr. modul svarende til kr. 180.000 til en samlet diplomuddannelse.

Udbetaling af tilskud sker forud hvert halve år. Første gang ved indsendelse af ansøgningen og herefter ved, at den tilskudsansvarlige i kommunen indsender bekræftelse på, at sagsbehandleren har afsluttet forudgående modul og påbegynder eller er påbegyndt det næste modul.

9.1 Omfanget af anvendelsen af vikarpuljen

Med udgangspunkt i, at de studerende på uddannelsen fordeler sig med ca. 70 % myndighedssagsbehandlere og 30 % leverandører, kan det beregnes, hvor stor en procentdel af de myndighedssagsbehandlere, der går på uddannelsen, der får vikardækning gennem vikarpuljen. På den første årgang (E07-M1) var der 83 studerende, der fik vikardækning for alle seks moduler. Det svarer til, at 92 % af myndighedssagsbehandlerne fik vikarpuljemidler. Til sammenligning er procentfordelingerne på 95 % på F08-M1, 73 % på E08-M1, 76 % på F09-M1, 81 % på E09-M1 og 83 % på F10-M1¹³. Det indikerer, at hovedparten af de myndighedssagsbehandlere, der har mulighed for at få tildelt vikarpuljemidler, søger og får det.

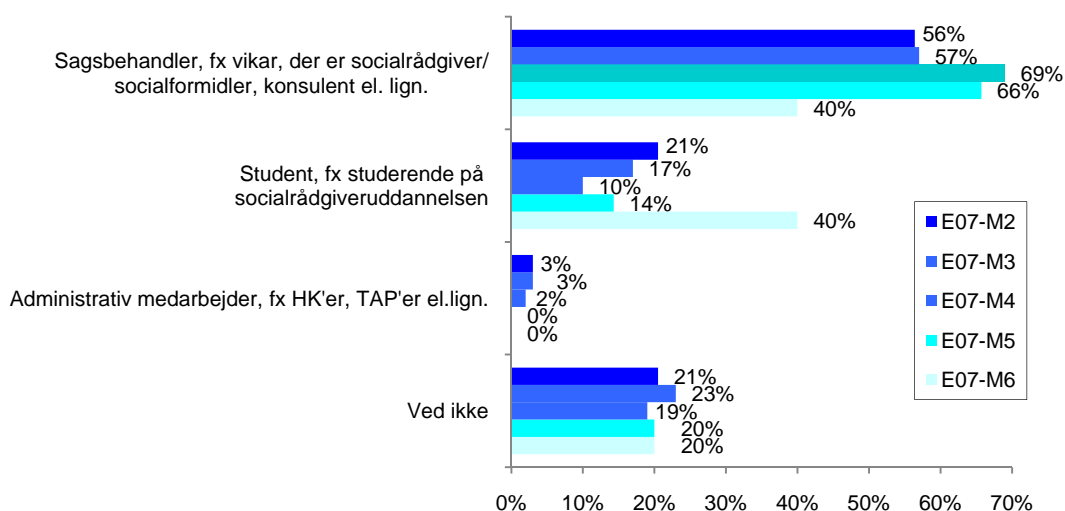
Derudover kan variationer i tildelingen af vikarpuljemidler i forbindelse med modul 1 dække over, at der er arbejdspladser, hvor de studerende glemmer at søge vikarpuljemidler på første modul af uddannelsen. Disse studerende figurerer således ikke i andelen af tildelte vikarpuljemidler på første modul, men er studerende, der senere på uddannelsen får tildelt midler. Evaluator vurderer generelt, at de studerende, der har mulighed for at søge vikarpuljemidler, gør det og får tildelt disse.

¹³ Det skal understreges, at procentfordelingerne er beregnet med udgangspunkt i, at fordelingen er 70 % myndighedssagsbehandlere og 30 % leverandører. Det betyder, at andelen af myndighedssagsbehandlere, der får vikarpuljemidler varierer, hvis der er variationer i 70-30 fordelingen fra årgang til årgang.

9.2 Brug af vikarpuljemidlerne

De studerende er løbende i evalueringen blevet spurgt om, hvad vikarpuljemidlerne er anvendt til. Figur 9.1 viser, hvorledes de studerende efter hvert enkelt modul angiver, at vikarpuljemidlerne er blevet anvendt. På modul 6 er der en markant stigning i andelen af studerende, der angiver, at vikarpuljemidlerne anvendes til at ansætte en student. Således er der 40 %, der angiver dette, hvilket på modul 6 er den samme andel, som angiver, at vikarpuljemidlerne anvendes til en sagsbehandler. Der er dermed tale om et fald i andelen af studerende, der angiver, at midlerne går til en sagsbehandler. Forklaringerne på dette kan være forskelligartede. Det kan være et bevidst valg fra ledelsens side at bruge vikarpuljemidlerne på relativt billig arbejdskraft. Tidligere devalueringer har dog vist, at der på området generelt har været problemer med at skaffe vikarer, især i visse tyndt befolkede dele af Danmark. Derfor vurderer evaluatoren, at variationen i forhold til hvilke aktører, som vikarpuljemidlerne går til, forklares via muligheden for at ansætte vikarer på den enkelte arbejdsplads. På nogle moduler er det primært myndighedssagsbehandlere eller lignende, der rekrutteres som vikarer, mens det på andre moduler fx er studerende, der er mulige at rekruttere som vikarer. Derudover skal det understreges, at klart den overvejende del af vikarpuljemidlerne går til vikarer, der er myndighedssagsbehandlere eller lignende. Evaluatoren vurderer samlet set ikke, at dette er et forhold, der fremadrettet er betydningsfuldt at adressere.

Figur 9.1: Hvad er vikarpuljemidlerne gået til?

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse med studerende på modul 2, 3, 4, 5 og 6.
n = 39 (E07-M2), 35 (E07-M3), 42 (E07-M4), 35 (E07-M5) og 25 (E07-M6).

Figur 9.1 viser derudover, at der kontinuerligt gennem uddannelsesforløbet er en andel af de studerende (ca. 20 %), der ikke ved, hvad vikarpuljemidlerne går til. Dette er fortsat gældende på modul 6. Evaluatoren har tidligere sat fokus på dette forhold og vurderer, at når de ikke ved, hvad vikarpuljemidlerne går til, så er det fordi, at midlerne ikke aflaster de studerende. Evalueringen efter modul 6 peger på, at andelen af studerende, der ikke ved hvad deres vikarpuljemidler anvendes til, er relativt stabil. Dette gælder også på tværs af årgange, hvor andelen af studerende på hhv. F08 og E08, der ikke ved, hvad

deres vikarpuljemidler anvendes til, ligger på ca. 25 %¹⁴. Evaluatør vurderer, at det er u hensigtsmæssigt, hvis de midler, der tildeles arbejdspladserne til aflastning for de studerende, ikke anvendes på dette. Fremadrettet kan der arbejdes med at informere mere tydeligt til de studerendes ledere, at vikarpuljemidlerne udelukkende må anvendes til aflastning af de studerende, der er på uddannelsen. Dette kan med fordel ske tidligt på uddannelsen, så de studerende så hurtigt som muligt drager nytte af midlerne. Flere studerende har fokus på dette, jf.:

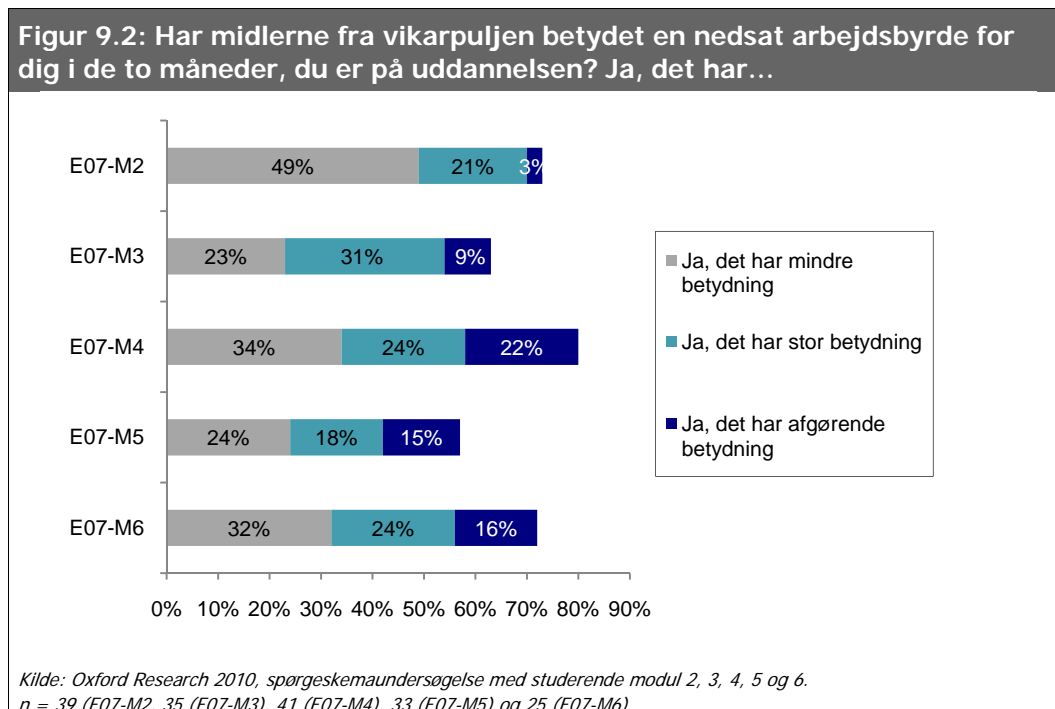
Varieret anvendelse af vikarpuljemidlerne over modulerne

- "Jeg havde tidligere på uddannelsen problemer med, at mine vikarpuljemidler ikke aflastede min funktion. Jeg talte med min leder om det, og det gjorde, at der kom en vikar i 10 timer om ugen på min plads, og det er rigtig fint. Man skal være opmærksom på, at det er aflastning til dem der går på uddannelsen. Det skal skæres ud i pap til arbejdsgiverne". (studerende)

Evaluatør vurderer, at tidlig og direkte information til de studerendes ledere omkring den optimale anvendelse af vikarpuljemidlerne kan være medvirkende til, at de studerende fremadrettet i højere grad aflastes på deres arbejdspladser.

9.3 Betydningen af vikarpuljemidlerne

Figur 9.2 viser andelen af studerende, der vurderer, at vikarpuljen har betydet en nedsat arbejdsbyrde fordelt over de respektive moduler. Figuren viser ikke nogen overordnet tendens over tid, men variationer inden for de enkelte moduler.

Efter modul 4 kunne der spores en positiv udvikling i de studerendes vurdering af betydningen af vikarpuljemidlerne, men de studerendes svarangivelse i forbindelse med modul

¹⁴ Spørgeskemaundersøgelser F08 og E08 på deres gennemførte moduler bekræfter dette forhold

5 bekræfter ikke denne positive tendens. Efter modul 6 er der igen en mindre stigning i andelen, der tillægger vikarpuljemidlerne betydning (15 procentpoint). Generelt peger evalueringen på, at ca. 30 % af de studerende på E07 igennem uddannelsesforløbet ikke vurderer, at vikarpuljemidlerne har betydning for en nedsat arbejdsbyrde. For de efterfølgende årgange (F08 og E08) er andelen af studerende, der vurderer, at vikarpuljemidlerne ingen betydning har for en nedsat arbejdsbyrde på ca. samme niveau¹⁵. Dette indikerer dermed, at der generelt blandt de studerende på diplomuddannelsen er en andel af studerende på ca. 30 %, der får tildelt vikarpuljemidler, men som ikke oplever, at disse er medvirkende til at nedsætte deres arbejdsbyrde. Forklaringerne på dette forhold kan være, at de studerende ikke oplever sig aflastet, fordi antallet af sager, de sidder med, er det samme, eller fordi kommunen anvender vikarpuljemidlerne som en form for "bloktilskud" i hele afdelingen. Dette fremhævede hovedrapporten fra januar 2010 også.

For de studerende, der får vikarpuljemidler, angiver hovedparten, som tidligere nævnt, at midlerne har en betydning for en nedsat arbejdsbyrde i de uger, hvor de er på uddannelsen. Enkelte studerende fremhæver derudover, at vikarpuljemidlerne er essentielle for at balancere forholdet mellem at være studerende og være på arbejdspladsen, jf.:

Studerende om betydning af vikarpuljemidlerne

- *"Det [vikarpuljemidlerne] har haft den betydning, at det ellers ikke kunne lade sig gøre. Vi har jo det sagsantal, vi har, og når jeg er på skole, kan de andre jo ikke lave dobbeltarbejde. Jeg var ikke taget på skole, hvis jeg havde vidst, at mine kollegaer skulle overtage mine sager, mens jeg var væk"* (studerende).

- *"Ja, det [vikarpuljemidlerne] har gjort en forskel. Hvis det ikke havde været der, havde det været håbløst. Også i forhold til at kollegaerne har accepteret, at man har været væk så lang tid. Det er et kæmpe plus"* (studerende).

Evalueringen peger dermed på, at flere studerende vurderer vikarpuljemidlerne som essentielle for deres tilknytning til både uddannelsen og deres arbejdsplads i uddannelsesperioden. Evaluator vurderer, at det er positivt, at vikarpuljemidlerne har en så stor betydning for disse studerende og anbefaler fremadrettet, at vikarpuljemidlerne fortsat tilbydes de studerende på uddannelsen. Evaluator anbefaler dog fremadrettet, at der arbejdes konkret med at informere kommunerne om, hvordan de mest optimalt kan aflaste de studerende, og hvordan vikarpuljemidlerne samlet set kan anvendes, så de gør størst gavn for de studerende og for arbejdspladsen som helhed. Hovedrapporten fra januar 2010 havde flere konkrete forslag til dette. Evaluator hæfter sig dog ved, at det er vigtigt *fortsat* at have fokus på dette forhold, idet denne devaluering viser, at de efterfølgende årgange *ikke* oplever sig mere aflastet end uddannelsens første årgang. Det betyder, at der på tværs af årgange er en udfordring med at få ca. 30 % af de arbejdspladser, der modtager vikarpuljemidler, til at anvende dem på en måde, så de studerende oplever, at de bliver aflastet. Evaluator vurderer, at dette er et vigtigt forhold at adressere på den korte bane.

Et andet aspekt i tildelingen af vikarpuljemidler, som har været et gennemgående tema i evalueringen af diplomuddannelsen, har været den differentierede tildeling til uddannelsens to målgrupper. Tildelingskriterierne er blevet opsat således, at det udelukkende er studerende, der er myndighedssagsbehandlere, der kan få tildelt midler, mens studerende, der arbejder på leverandørområdet, ikke har denne mulighed. For de studerende, der ikke har mulighed for at få tildelt vikarpuljemidler, har tidligere devalueringer vist, at de oplever en vis uforståenhed over for distinktionen og føler sig nedprioriteret på uddannel-

¹⁵ Ca. 35 % i gennemsnit for F08 og 30 % for F08

sen i forhold til myndighedssagsbehandlere. Dette eksemplificeres i hovedrapporten af januar 2010, kapitel 9.

De studerende, der ikke har mulighed for at modtage vikarpuljemidler, beretter også, efter den samlede uddannelse er færdiggjort, at det er hårdt at passe uddannelse og arbejde samtidig, jf. citatet herunder.

Studerende om ikke at få vikarpuljemidler

- " Ja måske, det kunne have været rart, hvis der havde været en vikar. Nogle gange har jeg lagt mig syg. Det har været stress, fordi det kørte så stærkt. Det ville have været rart med en vikar, så man ikke havde den dårlige samvittighed" (studerende, leverandør).

Citatet eksemplificerer betydningen af ikke at modtage vikarpuljemidler. Som den studerende fremhæver, så er betydningen for flere af disse studerende, at de er blevet stresset og flere gange har lagt sig syge, fordi de ikke kunne få arbejde og uddannelse til at gå op i en højere enhed. Generelt efterspørger leverandørerne muligheden for at få vikarpuljemidler og deraf deltage på uddannelsen på lige vilkår som myndighedssagsbehandlere. Evalueringen peger dog *ikke* på, at der er flere studerende med baggrund som leverandør, der er frafaldet uddannelsen eller som tager orlov i forhold til studerende med baggrund som myndighedssagsbehandler. Evaluator vurderer dog, at det fremadrettet er hensigtsmæssigt at informere de studerende om baggrunden for distinktionen mellem tildeling af vikarpuljemidler, fordi det i lige så høj grad er følelsen af at blive nedprioriteret som de manglende vikarpuljemidler, der er udfordringen for leverandørerne. På denne måde kan der på den korte bane skabes en forståelse af, hvorfor en målgruppe på uddannelsen tildeles disse midler, mens en anden ikke gør. Derudover er det evaluators anbefaling, at der på den længere bane kan arbejdes med at afdække, hvorvidt distinktionen fremadrettet skal opretholdes.

Evalueringens hovedrapport fra januar 2010 peger derudover på positive forhold ved vikarpuljen og udfordringer i forhold til arbejdet med denne. Der henvises til denne for en yderligere uddybning af evalueringen af vikarpuljemidlerne.

9.4 Evaluators vurdering

Evalueringen af modul 6 viser, at muligheden for at få tildelt vikarpuljemidler generelt benyttes blandt de studerende, der har mulighed for det. Således får ca. 85 % af de studerende¹⁶ på uddannelsens første årgange vikarpuljemidler, mens de resterende studerende, der har mulighed for at få vikarpuljemidler, får tildelt disse på de senere moduler på uddannelsen. Evaluator vurderer, at det er positivt, at de studerende, der har mulighed for at få tildelt vikarpuljemidler, også gør brug af muligheden.

Hovedparten (ca. 70 %) af de studerende, der modtager vikarpuljemidler, oplever, at disse har betydet en nedsat arbejdsbyrde i de perioder, hvor de er på skole. Generelt er der dog 30 % af de studerende, der modtager vikarpuljemidler, som ikke vurderer, at de har en betydning for deres arbejdspress. Evaluator vurderer, at det er positivt, at hovedparten af de studerende oplever, at vikarpuljemidlerne har en betydning for deres arbejdsbyrde, idet dette er hovedformålet med vikarpuljen. Evaluator hæfter sig dog ved, at der er 30 % af de studerende, der ikke oplever, at de bliver aflastet i deres arbejde, mens de er på uddannelse, selvom de modtager vikarpuljemidler. Dette primært fordi kommunerne slet ikke anvender vikarpuljemidlerne til at aflaste de studerende, eller fordi de tiltag, som kommunerne anvender, ikke har en aflastende effekt for de studerende. Hovedrapporten fra januar 2010 satte også fokus på dette forhold og gav konkrete forslag til, hvordan dette område kunne optimeres. Evaluator anbefaler, at der fremadrettet arbejdes med at informere arbejdspladserne om de studerendes erfaringer med de tiltag, der virker aflastende, således at endnu flere studerende, der modtager vikarpuljemidler, også oplever, at midlerne har en aflastende betydning.

I løbet af hele evalueringsforløbet har distinktionen i tildelingen af vikarpuljemidler været et centralt aspekt. Evalueringen af modul 6 peger fortsat på, at studerende med leverandørbaggrund er uforstående over for den manglende mulighed for at få vikarpuljemidler. Evalueringen peger dog fortsat på, at tildelingen af vikarpuljemidler ikke har nogen betydning i forhold til, om de studerende søger orlov eller frafalder uddannelsen. Evaluator vurderer, at der fremadrettet kan arbejdes med at informere de studerende om baggrunden for distinktionen i tildelingen af vikarpuljemidler, fordi det i lige så høj grad er følelsen af at blive nedprioriteret, der er en belastning for leverandørerne, som det er den manglende tildeling af vikarpuljemidler.

¹⁶ Her forstået som de studerende der har mulighed for dette (myndighedssagsbehandlere).

Kapitel 10. Forsknings og udviklingspuljen

Der er tilknyttet en Forsknings- og Udviklingspulje (FoU-puljen) til diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet. Der er gennem puljen afsat midler, hvorfra uddannelsesinstitutioner, der udbyder diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet, kan søge tilskud til, at underviserne på uddannelsen kan deltage i forsknings- eller udviklingsaktiviteter. Puljen har til formål at bidrage til at sikre, at undervisningen på uddannelsen er baseret på et indgående kendskab til såvel forskningen som udviklingen i kommunernes praksis på området.

Deltagelsen i forsknings- og udviklingsaktiviteterne skal bidrage til generelt at opkvalificere underviserne i forhold til børne- og ungeområdet og derved kvalificere undervisningen, ligesom de konkrete forsknings- og udviklingsaktiviteter kan danne udgangspunkt for valg af cases og eksempler på uddannelsen.

Der kan søges om tilskud til frikøb af undervisere og afholdelse af udgifter i forbindelse med deltagelse i forskningsprogrammer eller –netværk. Dertil kan søges om midler til gennemførelse af og deltagelse på konferencer og seminarer, udarbejdelse af undersøgelser og evalueringer eller til at gennemføre konkrete udviklingsaktiviteter i kommuner eller på institutioner.

Der kan søges om minimum kr. 100.000 og maksimalt kr. 500.000 om året i op til 3 år.¹⁷

Det vil i det følgende afdækkes, hvordan FoU-projekterne er udmøntet i forbindelse med evalueringens 6. modul i foråret 2010.

10.1 Andel af projekter der opnår støtte

I løbet af evalueringsperioden (efteråret 2007 til foråret 2010) er der indkommet 25 ansøgninger til FoU-puljen. Ud af disse har 12 projekter opnået støtte fordelt på fem projekter i forbindelse med ansøgningsrunden i 2007, tre projekter i 2008, tre projekter i 2009 og et projekt i 2010. Af de tolv projekter er et i opstartsfasen, mens fire er afsluttet, og de resterende er godt i gang.

I forhold til typen af projekter, der opnår støtte, er fordelingen af projekter den, at tre projekter er forskningsprojekter, tre er udviklingsprojekter, og seks er kombinationer af forsknings- og udviklingsprojekter. Det vidner således om, at det er en bred vifte af projekter, som der gives tilskud til.

¹⁷ Jf. www.boerneungediplom.dk

10.2 FoU-projekternes anvendelighed på uddannelsen

Evalueringen har tidligere vist (se bl.a. Hovedrapporten fra januar 2010, kap. 10), at projekternes anvendelighed på uddannelsen primært afhænger af, hvor langt de er i deres projektperiode. Dette forstået sådan, at jo længere projektet er fremme i progressionen, jo mere anvendeligt er der tendens til, at de er på et eller flere af uddannelsens moduler. Derudover er der flere projekter, specielt dem der har fået tildelt midler senere i projektperioden, hvor anvendeligheden på uddannelsen sker mere umiddelbart.

Evalueringen af FoU-puljens anvendelighed viser, at flere af underviserne på modul 6 indtænker materiale fra FoU-puljen i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af undervisningen. Evalueringen peger derudover på, at det primært er gennemgående undervisere, der drager nytte af dette, fordi det er dem, der ved, hvor FoU-materialet passer ind på modulerne, og fordi det er dem, der har etableret kontakt med de FoU-projekter, der ikke ligger i umiddelbar nærhed af uddannelsesinstitutionen, via fx FoU-dagen 2009. Tekstboksen herunder viser eksempler på dette.

Undervisere om FoU-projekternes anvendelse i undervisningen

- *" Vi bruger resultaterne fra FoU-puljen i vores undervisning. Vi har inddraget det på flere dele af undervisningen, og har fået information omkring det eksempelvis via FoU-dagen i 2009. Derudover har vi også brugt det på grunduddannelsen"* (underviser).

- *" Vores projekt er færdigt, og der udgav vi en bog. Vi har et vidensforum, hvor vi har fortalt om, hvordan det har været at skrive bogen, men derudover er vi begyndt at blive købt til at undervise i emnet også. Det er flere typer af institutioner omkring i Danmark. Efterspørgslen kommer primært fra uddannelsesinstitutioner og kommuner"* (underviser).

Citaterne viser dermed, at FoU-projekterne anvendes bredt på diplomuddannelsen, men derudover også at projekterne er medvirkende til at opkvalificere praksis ved hjælp af konkrete cases eller ny forskning til både grunduddannelsen på børne- og ungeområdet og til andre uddannelsesinstitutioner og kommuner i landet. Evaluator vurderer, at det er positivt, at FoU-projekterne anvendes både bredt på diplomuddannelsen og på andre uddannelser og i kommuner rundt om i landet. Det vidner således om, at FoU-projekterne besidder den målrettethed, der er nødvendig, for at de kan anvendes på diplomuddannelsen, *samtidig* med at de anvendes mere bredt. Dermed er FoU-projekterne medvirkende til, at området for udsatte børn og unge i Danmark generelt får et løft i form af ny forskning og udvikling samt nye cases.

10.3 Videndeling af FoU-projekterne

Evaluator har ved de tidligere devalueringer hæftet sig ved, at underviserne på de respektive uddannelsessteder kun i mindre grad er vidende om, hvad andre FoU-projekter omhandler, og hvordan de med fordel kan anvendes på uddannelsen. Som nævnt er der flere gennemgående undervisere, der har kendskab til FoU-projekter bredt, hvilket blandt andet stammer fra deltagelse i FoU-dagen i 2009. Evaluator vurderer dog, at arbejdet med at videndele indholdet af FoU-projekterne, så de anvendes på de aktuelle moduler, fremadrettet kan forbedres. Evalueringen viser tydeligt, at FoU-dagen i 2009 havde en positiv virkning på videndelingen mellem FoU-projekter og erfaringsudvekslingen mellem de respektive projektere. Evaluator vurderer, at sådanne dage med fordel kan afholdes årligt, idet betydningen af disse i et videndelingsperspektiv er markant. Derudover hæfter evaluator sig ved, at arbejdet med at udbrede og videndele de respektive projekter, når

eksempelvis projekter har forskningsresultater klar eller afsluttes, kun i begrænset omfang fungerer optimalt. Evaluator vurderer, at en mere central styring og information omkring progressionen på de respektive projekter og deres tilsigtede anvendelse på uddannelsen kunne være en måde, hvorpå uddannelsesinstitutionerne i højere grad kunne drage nytte af FoU-projekterne. Denne information kunne formidles bredt til gennemgående og eksterne undervisere på uddannelsen. Dermed ville der ikke primært være fokus på de FoU-projekter, der findes i den umiddelbare nærhed af uddannelsesinstitutionerne, men derudover også være muligt at inddrage materiale fra FoU-projekter fra andre end de gennemgående undervisere. Evaluator vurderer, at en sådan central styring kunne gøre anvendelse og udbredelse af FoU-projekter mere optimal og således inddrage FoU-projekter på uddannelsen både undervejs i projektforløbet og efter endt projektperiode.

10.4 Betydning for tilknyttede undervisere

Evalueringsens hovedrapport viste bl.a., at FoU-puljen var med til at opkvalificere underviserne på uddannelsen. Primært de undervisere, der selv deltog i FoU-projekter, oplevede, at de blev opkvalificeret af denne deltagelse, men også andre undervisere drog nytte af FoU-projekterne og benyttede nyt undervisningsmateriale eller nye cases i undervisningen. Efter modul 6 peger flere undervisere på, at processen med at deltage i FoU-projekter har medvirket til løbende at opkvalificere dem som undervisere, fordi de dermed får en mere naturlig opkvalificering af deres undervisningskompetencer på området. Det betyder, at de løbende kan reflektere over de resultater, som deres projekter viser, og deraf koble dem til undervisningen på uddannelsen.

Et andet positivt forhold, som flere undervisere, der deltager i FoU-puljen, peger på, er vekselvirkningen mellem underviserrollen og forskerrollen, som deltagelse i FoU-projekter giver mulighed for. Dette er både medvirkende til at opkvalificere underviserne, ved at de forsker i områder, der ikke tidligere er belyst på uddannelsen, samtidig med at vekselvirkningen giver en øget arbejdsglæde hos underviserne, jf. tekstboksen.

Vekselvirkning mellem underviser og forsker

- "Jeg har pt. et projekt, og har tidligere afsluttet et projekt. Det er ideelt, at man både kan være underviser og være med til at indsamle viden på området, og dermed være med til at holde sig up-to-date. Der er en stor arbejdsglæde forbundet med den vekselvirkning. Det er dermed også med til at kvalificere mig som underviser, fordi der ikke ligger så meget viden på det område på nuværende tidspunkt. Men det er ideelt på modul 5 og 6 at når jeg skal undervise i, hvordan man laver en mindre kvalitativ undersøgelse, så står jeg selv midt i det og ved, hvor vanskeligt det kan være" (underviser).

Evaluator vurderer, at det er positivt, at deltagelse i FoU-puljen har andre betydninger end den rene opkvalificering af underviserne. Dette er selvsagt en essentiel del af arbejdet med FoU-puljen, men evaluator vurderer, at en øget arbejdsglæde hos de undervisere, der er en del af FoU-puljeprojekterne, også er en vigtig effekt af FoU-puljen. Lige såvel som evalueringen peger på, at de studerende via deltagelse i diplomuddannelsen oplever en større arbejdsglæde, peger evalueringen på, at underviserne oplever en større arbejdsglæde ved deltagelse i FoU-projekter. Evaluator vurderer fremadrettet, at FoU-puljens eksistensberettigelse primært består af en opkvalificering af underviserne på området for udsatte børn og unge via en generel opkvalificering af forskning og cases på området. Derudover vurderer evaluator, at det er meget positivt, at FoU-puljen også er medvirkende til at forøge de gennemgående underviseres arbejdsglæde, hvilket i evaluators øjne også er en markant faktor for FoU-puljens fortsatte virke.

10.5 Evaluators vurdering

Evalueringen af modul 6 viser, at FoU-puljen har tildelt midler til tolv projekter, hvoraf de fire er afsluttet. Evalueringen peger på, at FoU-projekterne generelt anvendes på uddannelsesinstitutionerne, og at det primært er de gennemgående undervisere, der anvender FoU-projekterne i deres tilrettelæggelse og gennemførelse af uddannelsen. Evaluator vurderer, at det er positivt, at der løbende tildeles midler til nye FoU-projekter, og disse anvendes aktivt på de respektive moduler på uddannelsen. Samtidig hæfter evaluator sig ved, at flere FoU-puljeprojekter fremadrettet kan få en større anvendelsesgrad, når Masteruddannelsen i Udsatte Børn og Unge starter på AAU i september 2010.

Videndeling af FoU-projekterne har generelt været et fokusområde i evalueringen. Efter modul 6 viser evalueringen fortsat, at undervisere primært oplever, at de har fået videndeling omkring andre FoU-projekter gennem FoU-dagen i maj 2009. Evaluator vurderer, at det er positivt, at FoU-dagen har været medvirkende til at formidle viden omkring FoU-puljens respektive projekter. Evaluator hæfter sig dog ved, at de projekter, der er opstartet efter FoU-dagens gennemførelse, ikke står centralt i de gennemgående underviseres hukommelse. Evaluator vurderer fremadrettet, at der kan arbejdes med at formidle indhold og progression i FoU-projekterne til undervisere på uddannelsen. Det kan fremadrettet betyde, at flere FoU-projekter anvendes hyppigere på de respektive uddannelsessteder.

FoU-projekterne er fortsat medvirkende til at opkvalificere underviserne på uddannelsen, hvilket er et centralt formål med FoU-puljen. Derudover peger evalueringen af modul 6 på, at de undervisere, der deltager i FoU-projekter, sætter pris på vekselvirkningen mellem at være forsker og underviser, og fremhæver, at dette forøger deres arbejdsglæde markant. Således peger evalueringen på, at deltagelse i FoU-projekter ikke kun kan måles på den umiddelbare effekt, det har på uddannelsen i form af nyt undervisningsmateriale eller en opkvalificering af undervisere, men at deltagelsen også har flere utilsigtede (og positive) betydninger, såsom en forøget arbejdsglæde.

Bilag 1: Metode og dataindsamling

Der er blevet anvendt en række forskellige metoder for at besvare evalueringsspørgsmålene i evalueringen af diplomuddannelsen på børne- og ungeområdet. En sådan *metode-triangulering* styrker evalueringens validitet, idet den viden, der indsamles via de forskellige metoder, supplerer hinanden med de styrker, der er indeholdt i de enkelte metoder. Der er anvendt følgende dataindsamlingsmetoder:

- Spørgeskemaundersøgelser
- Udtræk fra studie- og puljedata fra uddannelsesstederne og Servicestyrelsen
- Kvalitative, dybdegående interview
- Observationsstudier

Ikke kun valget af dataindsamlingsmetoder, men også anvendelsen af metoderne er med til at understøtte det læringsorienterede formål. I de metoder, der er blevet anvendt, er det lærings- og handlingsorienterede aspekt blevet indarbejdet.

Evalueringen er en 360° evaluering, hvor der gøres brug af *kildetriangulering* i dataindsamlingen. Det indebærer, at mange forskellige grupper er blevet inddraget i evalueringen. Det afspejler og nødvendiggøres af, at der i forbindelse med en uddannelse er mange interessenter, der er væsentlige at inddrage. I evalueringen er undervisere, udvidede studievejledere og de studerende således inddraget. Alle grupperne har haft en holdning til og en oplevelse af uddannelsen fra deres specifikke synsvinkel, som har været interessant og vigtig at inddrage.

Nedenfor redegøres for, hvordan de enkelte dataindsamlingsmetoder er blevet anvendt i evalueringen.

10.6 Spørgeskemaundersøgelser

I forbindelse med evalueringen er der gennemført spørgeskemaundersøgelser med de studerende i alle faser. Udgangspunktet har været uddannelsens første årgang (E07), men de efterfølgende årgange har også deltaget i spørgeskemaundersøgelsen i forbindelse med gennemførelsen af de enkelte moduler. I evalueringens fem første faser er der desuden gennemført spørgeskemaundersøgelser med undervisere. Derudover er der i forbindelse med fase 4 og 5 gennemført spørgeskemaundersøgelser med de studerendes ledere. Spørgeskemaundersøgelserne med de studerende er opdelt i forhold til, hvilket modul de studerende deltager på. Studerende på modul 1 har således modtaget et spørgeskema med fokus netop på modul 1. Studerende på modul 2 har deslige modtaget et spørgeskema med fokus på modul 2. Spørgeskemaer til de studerende, undervisere og til de studerendes ledere er udsendt via e-mail med et link til et elektronisk spørgeskema.

Navne og e-mailadresser på de studerende og på underviserne har Oxford Research modtaget fra uddannelsesstederne, mens navne og e-mailadresser på de studerendes ledere er indsamlet gennem spørgeskemaundersøgelsen med de studerende. I slutningen af svarperioden har der været udsendt rykkermails for at højne svarprocenten i spørgeskemaundersøgelserne.

Databehandlingen gennemføres med et 95 % signifikansniveau i forbindelse med undersøgelse af årsagssammenhænge og dermed med en usikkerhed på 5 %, som er fast standard i de fleste samfundsvidenskabelige undersøgelser. I databehandlingen er reg-

len, at svarkategorierne 'ikke relevant' og 'ved ikke' er frasorteret, inden resultaterne er præsenteret. Alle procentberegninger indeholder således respondenter, der har fundet det relevant at svare på det pågældende spørgsmål. Der kan forekomme enkelte spørgsmål, hvor der er selvstændig information i, hvor mange respondenter der har svaret 'ved ikke', hvor det derfor fremgår.¹⁸

Af nedenstående tabel 11.1 fremgår fakta om spørgeskemaundersøgelserne i forhold til populations- og stikprøvestørrelse og i forhold til svarprocenten. I de følgende afsnit beskrives, hvad der har været fokus for de forskellige respondentgrupper i spørgeskemaundersøgelserne. Det understreges, at der for overblikkets skyld udelukkende er præsenteret svarprocenter for den første årgang (E07) på uddannelsen i forbindelse med de enkelte evalueringsfaser. De efterfølgende årgange divergerer ikke nævneværdigt fra dette billede.

Tabel 11.1: Fakta om dataindsamling via spørgeskemaundersøgelserne			
	Population	Besvarelser	Svarprocent
E07-M1	129	85	65,9 %
E07-M2	126	62	49,2 %
E07-M3	121	52	42,9 %
E07-M4	107	59	55,1 %
E07-M5	104	51	49,0 %
E07-M6	101	55	54,4 %

Kilde: Oxford Research 2010
Note: Det er formålet, at spørgeskemaundersøgelsen for samtlige respondentgrupper afdækker totalpopulationen. Men da vi for de studerendes vedkommende kun kan sende til de, der har angivet en mailadresse til uddannelsesstedet, er der tilnærmelsesvis tale om en totalpopulation.

10.6.1 Spørgeskema til studerende

Formålet med at indsamle data via et spørgeskema til de studerende på uddannelsen var først og fremmest at skabe kvantitativ og generaliserbar viden om de studerendes oplevelse af uddannelsen og at sætte fokus på den udviklings- og læringsproces, uddannelsen sætter i gang hos de studerende.

Som det ses af tabel 11.1, er alle spørgeskemaundersøgelserne gennemført med relativt høje svarprocenter. Særligt for de studerende på modul 1 i (E07-M1) er svarprocenten rigtig høj. Det skyldes formentlig, at de studerende på det pågældende tidspunkt er nye på uddannelsen, og derfor finder det særligt relevant og vigtigt at deltage i en vurdering af uddannelsen. Dette er et forhold, der går igen fra andre nye årgange på uddannelsen, hvor deres svarprocenter falder, jo længere de kommer på uddannelsen.

De studerende får et spørgeskema tilsendt ved afslutningen af hvert af uddannelsens moduler. Det betyder, at evalueringen siger noget om, hvordan de studerende udvikler sig gennem uddannelsesforløbet, idet enkelte spørgsmål er enslydende i forbindelse med hvert modul. Det betyder endvidere, at modul 1-5 er evalueret af to eller flere "årgange" af studerende, hvorved den samlede evaluering undersøger, om tilfredsheden på forskel-

¹⁸ I data fra spørgeskemaundersøgelserne er de åbne besvarelser, der er angivet under "Andet" i et spørgsmål med lukkede svarkategorier, kodet op i de lukkede besvarelser eller har udgjort en ny kategori, hvis det har været muligt og givet mening. De, der ikke kan kodes op i de lukkede svarkategorier, analyseres og indgår i afrapporteringen som kvalitativ data.

lige parametre på de enkelte moduler har udviklet sig i positiv eller negativ retning over tid.

Spørgeskemaerne er struktureret i en række overordnede temaer, hvor flere af temaerne er ens i de spørgeskemaer, som de samme studerende modtog ved afslutningen af hvert modul. Spørgeskemaerne er, med få justeringer modulerne imellem, struktureret i følgende temaer:

- A. Din baggrund og erfaring
- B. Undervisning, indhold, opbygning og fagligt niveau
- C. Udbytte af modulet
- D. Socialt og fagligt fællesskab på uddannelsen
- E. Studievejledningen
- F. Vikarpuljen
- G. Uddannelsen som helhed

I alle temaer er det læringsorienterede og fremadrettede formål med evalueringen tænkt ind, således at de studerende har haft mulighed for at komme med forslag til justeringer og lignende.

10.7 Anvendelse af studie- og registerdata

Data fra spørgeskemaundersøgelsen med de studerende blev i evalueringen suppleret med en række baggrundsdata om de studerende fra uddannelsesstederne. Disse data dannede tilsammen grundlag for at undersøge, hvordan uddannelsen og de tilhørende initiativer rent kvantitativt udviklede sig i løbet af evalueringsperioden, samt om der eksisterede eventuelle geografiske forskelle i forhold til bl.a. antal ansøgere, de studerendes uddannelses- og erhvervmæssige baggrund og brug af vikarpuljen og forsknings- og udviklingspuljen.

Fra Servicestyrelsen blev der modtaget data om vikarpuljen og forsknings- og udviklingspuljen. I nærværende evalueringsrapport er behandlingen af vikarpuljen en deskriptiv redegørelse for, hvem og hvor mange der har søgt puljen, og hvor mange midler der er givet. Hertil er afsnittet suppleret af både data fra spørgeskemaundersøgelserne blandt studerende på modul 1-6 og dybdeinterview med studerende.

Forsknings- og udviklingspuljen er beskrevet med statusoplysninger udleveret af Servicestyrelsen. Denne beskrivelse er suppleret med udsagn og holdninger fra underviserne vedrørende de muligheder og begrænsninger, der ligger i puljens udformning.

10.8 Kvalitative dybdegående interview

Som grundlag for denne hovedrapport er der gennemført kvalitative dybdeinterview med både studerende, undervisere og udvidede studievejledere. Disse interview er særligt centrale for læringsaspektet i evalueringen. I de dybdegående og semistrukturerede interview var der rum til at udfolde idéer og tanker, der var med til at forbedre og udvikle uddannelsen. Samtidig var der plads til at udfolde, hvorfor nogle elementer i uddannelsen fungerer godt.

Der er udviklet semistrukturerede interviewguider til hver målgruppe for interviewene. Fordelen ved en semistruktureret tilgang til interviewene var, at guiden på den ene side sikrer, at interviewet dækker de områder, som ønskes undersøgt. På den anden side

holder den semistrukturerede guide interviewet åbent i en sådan grad, at der var plads til at inddrage andre emner, som interviewpersonen fandt relevante, men som lå ud over de emner, som på forhånd var tænkt ind i guiden.

10.8.1 Interview med studerende

De 10 studerende (to fra hvert uddannelsessted¹⁹), der er interviewpersoner gennem hele evalueringsforløbet, har deltaget i fem interview af ca. en times varighed i løbet af uddannelsen. Der er gennemført et interview ved afslutningen af hvert modul. De studerende er derudover blevet bedt om at reflektere over uddannelsen i læringsdagbogen midt i hvert modul. De studerende blev rekrutteret med udgangspunkt i, at de havde lyst til at bidrage til en kvalificering af uddannelsen. Det blev endvidere anset som en fordel, hvis de studerende var af den opfattelse, at de selv kunne få et udbytte af at deltage.

De studerende blev bl.a. spurgt om motivation, engagement, uddannelsens struktur og opbygning, undervisningsformer, det faglige niveau, sammensætningen af de studerende, studiegrupper og fællesskab på holdet, sammenhæng mellem arbejde og uddannelse, eksamen, den udvidede studievejledning og vikarpuljen.

Der er undervejs i uddannelsesforløbet blevet udskiftet enkelte studerende, da der er studerende, der har holdt orlov fra uddannelsen.

10.8.2 Interview med undervisere

På hvert uddannelsessted er der gennemført interview med to undervisere, som blev udvalgt i samarbejde med den udvidede studievejleder på uddannelsen. Interviewet havde en varighed på ca. 1 time.

I interviewet med underviserne blev der lagt vægt på uddannelsens struktur og opbygning, det faglige indhold, de studerendes faglige niveau og engagement, betydningen af studiegrupper og fællesskab på holdet, undervisningsformer og forsknings- og udviklingspuljen.

10.8.3 Interview med udvidede studievejledere

Der er i evalueringen gennemført interview med de udvidede studievejledere fire gange; efter modul 1, modul 3, modul 5 og modul 6. I forbindelse med modul 1 og 3 er der gennemført fem interview med udvidede studievejledere (en på hver uddannelsesinstitution), mens der i forbindelse med modul 5 og 6 er gennemført fire interview. Dette fordi uddannelsen blev stoppet på et uddannelsessted efter modul 3 (DFH). De udvidede studievejledere har den overordnede viden om fx kursusgange, moduler, underviserne, uddannelsesstedet, de studerende og opbygningen af uddannelsen, som har været vigtig at få med i evalueringen. Hertil er de opgaver, som den udvidede studievejledning varetager, centrale i interview med de udvidede studievejledere.

¹⁹ Med undtagelse af Metropol der er repræsenteret med fire studerende, efter uddannelsen på Forvaltningshøjskolen blev slået sammen med uddannelsen på Metropol i 2009.

10.9 Observationsstudier

I forbindelse med undervisningen på modul 1-6 er der foretaget observationsstudier af undervisningen. På modul 1-3 er der gennemført fem observationsstudier, mens der på modul 4-6 er gennemført fire. Dette på grund af, at uddannelsen på DFH blev nedlagt efter modul 4. Observationsstudier af undervisningen havde til formål at fungere som et eksplorativt værktøj, der gjorde det muligt at indsamle viden om uddannelsen og undervisningen. Fordelen ved et eksplorativt metodeværktøj som observation var, at dataindsamlingen var åben over for fund, som man ikke på forhånd havde formuleret som opmærksomhedspunkter i dataindsamlingen. Dertil var observationsstudier en måde at indsamle viden om den konkrete kontekst, som var evalueringens genstand. Den viden var vigtig i forhold til en kvalificering af den resterende dataindsamling via spørgeskema-konstruktion og forberedelse og gennemførelse af dybdeinterview. Endelig supplerede observationsstudierne den resterende dataindsamling i forhold til emner som fx interaktion og fagligt engagement. I forbindelse med observationsstudierne var det også muligt at gennemføre uformelle samtaler med studerende og undervisere om forhold, der blev observeret og var interessante at få uddybet. Disse uformelle interview var særligt informationsrigtige, da de gennemførtes i den situationsbestemte og rummelige kontekst af uddannelsen og undervisningen, som var genstand for evaluering.

Bilag 2: Farvekoder

Med det formål at muliggøre identifikation af konkrete respondentgrupper samt øge læsevenlighed anvendes nedenstående farvekoder og forkortelser i nærværende og følgende evalueringsrapporter.

Tabel 14.1: Koder og farver for respondentgrupper						
Studiestart						Evalueringsfase
Efterår '07	Forår '08	Efterår '08	Forår '09	Efterår '09	Forår '10	
E07-M1						1-6
E07-M2	F08-M1					2-6
E07-M3	F08-M2	E08-M1				3-6
E07-M4	F08-M3	E08-M2	F09-M1			4-6
E07-M5	F08-M4	E08-M3	F09-M2	E09-M1		5-6
E07-M6	F08-M5	E08-M4	F09-M3	E09-M2	F09-M1	6

Note: Der anvendes grå nuancer, når respondentgrupper med forskellige studiestartstidspunkter lægges sammen, som fx hvis alle, der har gennemført henholdsvis modul 1, 2 og 3, lægges sammen i evalueringens 3. fase.

Eksempel: E07-M1 = E (studiestart efterårssemester) 07 (studiestart i 2007) – M1 (modul 1 – igangværende modul)

Tabellen angiver endvidere hvilke respondentgrupper, der indgår i evalueringens 6 faser.

Bilag 3. Figur 15.1: Evalueringsdesign

